

Gêñ Tañ Apostolo Sêgôm Nan APOSOLO

Gêñ Tañ Aposolo Sêgôm Nan nec Luka keto gêjac têku nê N̄awae N̄ajam. Eñ keto buku tau gebe ênac miñ n̄alau Dabuñ gêwê lau buña ñamataña sêpuc Jesu waña ma sêsôm ênê N̄awae N̄ajam lasê “an̄ga Jerusalem to Judaia samucgen ma Samaria ñagamêñ e naêndêñ nom ñamadiñ” (1:8). Mêtê kêlain̄ tau gêjac m̄ an̄ga Judanêñ gamêñ acgom, ma gelom-gelom jakêtu lau nomña samobgen̄ nêñ sekêñ gêwiñ, tec ñamiñ tau tonañ. Luka gebe ênac nê lau têm tônêña têntac tôn, tec keto gebe Mêtê tau kêkêli lau teñ sêli tauñ sa gêdêñ kaisara, tê sejam gôliñ Romnêñ gamêñ nê atomanô. Eñ gêwa lau tau nêñ kauc sa kêpi biñ, tañ lau Juda sêkêñ gêwiñ to sêkêñ maten̄gen̄ sêmoa nan, gebe kêtú anô kêpi biñ lau buña sêkêñ gêwiñ necgac.

Buku tau nec ñasêbu têlêac, nan̄ kêtôc aposolo to lau sêsôm Jesunê N̄awae N̄ajam lasê kêsa an̄ga gamêñ dambê jaselom gamêñ baliñ ma sêwaka Gôlôac Dabuñ tau sa-sa nan̄ gebe (1) Jesu kêpi undambê gêja su acgom, go gôlôac buña ñamataña kêwaka tau sa an̄ga Jerusalem tau; (2) Mêtê kêsa an̄ga Palestina ñagameñ ñagêdô (Samaria to Suria) gêwiñ; ma (3) Mêtê gelom Gwêc N̄aluñ ñagamêñ ñagêdô samob e jagêdêñ malacsêga Rom.

Aposolonêñ buku tonec ñagêbôm teñ gebe sêjac N̄alau Dabuñ nê kolensêga ñamiñ gêjam auc. Gêdêñ Om Pentekostña N̄alau Dabuñ ton̄claigen̄ mên̄kêpi lau buña an̄ga Jerusalem, tec gêwê to kêpuc êsêac

to nêḡ laumata tōḡ kêtôm biḡ, tē sêjac ḡamiḡ gec buku tau nê, samob gêmoagenḡ. Ac sêkatoḡ lau buḡa ḡamataḡa nêḡ jaenḡ sa ḡatênagenḡ gêc biḡ ḡagêdô, taḡ aposolo sêjam-sejam mêtê lau ma teto sa naḡ. Go gêḡsêga, taḡ teto ḡamiḡ gêc naḡ, kêtôc jaenḡ tau ḡaḡaclai kêtû anô kêpi lau buḡa sêsa nêḡ lêḡḡa ma kêpi gôlôac samob sêbiḡ taḡḡ tōḡ tonḡanôgenḡ naḡḡa. **Nadênaḡ**

1. Jesu gêjac dabiḡ aposolo kêtû nêḡ kôm sêwa enḡ ḡam saḡa 1:1-26
 - a. Jesunê awamu kêjatu aposolo sa sêsôm enḡ wae lasêḡa ma gêjac mata Nalau Dabuḡ gêdenḡ êsêac 1:1-14
 - b. Sêjaliḡ ḡac tenḡ sa gêjô Juda su 1:15-26
2. Sêwa Jesu sa aḡa Jerusalem 2:1-8:3
3. Sêwa Jesu sa aḡa Judaia to Samaria 8:4-12:25
4. Aposolo Paulu nê sakiḡ 13:1-28:31
 - a. Lêḡ Misionḡa ḡamataḡa 13:1-14:28
 - b. Aposolo sêkac taḡḡ sa aḡDa Jerusalem 15:1-35
 - c. Lêḡ Misionḡa kêtû luagêcḡa 15:36-18:22
 - d. Lêḡ Misionḡa kêtû têlêacḡa 18:23-21:16
 - e. Sêkêc Paulu tōḡ gêḡḡôḡ kapoacwalô aḡa Jerusalem ma Kaisarea to Rom 21:17-28:31

APOSOLO

Jesu gêjac mata Nalau Dabuḡ

¹ Teopili, biḡ ḡamataḡa tec kato su kêpi biḡ samob, taḡ Jesu gêḡôm to kêdônḡ gêdêḡ taḡ gêjac m nê kôm ² e gêdêḡ bêc, taḡ Anôtô kêkôc enḡ sa naḡ. Anôtô kêkôc enḡ sa atomgenḡ ma Nalau Dabuḡ kêkac Jesu tec kêsakiḡ aposolo, taḡ kêjaliḡ êsêac sa naḡ. ³ Gêdêḡ taḡ kêkôc nê ḡandaḡ su naḡ, kêtôc tau gêmoa mata jaliḡa gêdêḡ êsêac gêjagêmu-gêjagêmu

ɲalêɲ gwalêkiɲ. Sêlic eɲ kêtôm bêc 40 ma kêsôm biɲ kêpi Anôtônê gamêɲ gêdêɲ êsêac. ⁴ Eɲ gêmoa gêwiɲ êsêac ma gêjac jao gebe “Awi Jerusalem siɲ atom ma aôɲ biɲ, taɲ Tamoc gêjac mata to aɲô aɲga aêɲoc naɲ, e ɲanô êsa acgom. ⁵ Gebe Joaɲ tec kêsagu lau ɲa bu, ma amac oc alin ɲalau Dabuɲ êtu nê m sanɲu ɲabêc jauc atom.”

*Jesu kêpi undambê gêja
(Mar 16:19-20; Luk 24:50-53)*

⁶ Lau taɲ sêkac tauɲ sa naɲ, têt u kênac eɲ gebe “Apômtau, êndêɲ têm tonec oc ômansaɲ Israelnêɲ gamêɲ êtu gamêɲ towae êtiam me masi.” ⁷ Ma eɲ kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Amacnê m kôm gebe ajala têm to noc, naɲ ɲaclai ɲatau Tamoc taê gêjam gêc nê tauɲa naɲ atom. ⁸ Mago ɲalau Dabuɲ wacêpi amac e atu lau toɲaclai ma awa aê ɲam sa aɲga Jerusalem to Judaia samucgeɲ ma Samaria ɲagamêɲ e naêndêɲ nom ɲamadiɲ.” ⁹ Jesu kêsôm biɲ tonanɲ su, go êsêac sêlic eɲ kêpi lôlôc gêja e tao teɲ kêsip eɲ su, tec matenânô sêlic eɲ sapu.

¹⁰ Eɲ kêpi gêja ma êsêac matenɲ gê undambê ɲaɲɲengeɲ sêkô e sêlic ɲac luagêc toɲakwê ɲaeb ɲaôma mên sêkô sêwiɲ êsêac. ¹¹ Ac sêsôm gebe “Amac Galilaiawaga, asageɲ akô matem gê undambê. Jesu tau, taɲ aɲga amacnê m kêpi undambê gêja naɲ, oc êmu êmêɲ êtôm tê alic eɲ kêpi undambê gêja nê.”

Sêjalin ɲac teɲ sa gêjô Juda

¹² Go aposolo sêmu aɲga lôc, taɲ sêsam gebe Lôckatêkwi naɲ, sêja Jerusalem. Lôc tau gêc Jerusalem ɲagala amboac lêɲ sabatɲa teɲ. ¹³ Jasêô lasê e gacgeɲ sêpi andu ɲabalê m ɲadenɲ ɲaôɲa, taɲ

êsêac sêmoasêmoa nanj sêja. Ma êsêac lau tau tonec Petere agêc Joanj ma Jakobo agêc Andrea ma Pilip agêc Tom ma Batolomai agêc Matai ma Alpai latu Jakobo agêc Simon Seloto ma Jakobo latu Juda. ¹⁴Lau samob tonanj sêwiñ lauo ñagêdô ma Jesu têna Maria to Jesu lasii tetenj mec tonêñ ñalêlôm kêpi tagenj sêjac ñawae sêmoa.

¹⁵ Gêdêñ ñasawa tonanj lasitêwai amboac 120 sêngôn sêwiñ tauñ, go Petere gêdi kêkô êsêac ñalun ma kêsôm gebe ¹⁶“O lasitêwaac, Ñalau Dabunj gêôc Dawid awa sa ma kêsôm binj kwananjenj kêpi Juda, tanj gêwê lau-sêkôc-Jesu-tônwaga nanj. Binj tanj teto gêc nanj, kêtû anô sugac. ¹⁷Ñac tonanj gêwiñ aêac ma gêwê kainj sakinj tonec gêwiñ.”

¹⁸ Ñac tau kêkôc awa geo jagêjam ôli kôm tenj, go gêu tau môkêapac gêmunj e jagêôc gêngic kêsêp ñalunjenj ma ñatêtac gêwê. ¹⁹Lau Jerusalemña samob sêñô binj tonanj ñawae, tec sêsam kôm tau ñaê ña êsêac tauñ awenj gebe Akeldama, ñam gebe “Kômdec.”

²⁰“Binj tau teto gêc buku Pesalemña gebe

‘Ênê andu oc êtu tuc e ñac tenj êngônj ñalêlôm atom-anô.’

Ma teto binj tonec gêwiñ gebe

‘Ñac tenj oc êwê kainj ênê sakinj.’

²¹⁻²²“Amboac tonanj ñac tenj mênêwiñ aêacman ma êsôm Apômtau Jesu gêdi sa ñawae lasê. Enj ñac tanj anga lau, tanj sêsêlêñ sêwiñ aêac gêdêñ tanj Apômtau Jesu kêsêñj gêja gêmênj gêmôa aêac ñasawa gêdêñ tanj enj gêlinj Joanjné sanju nanj, e mênêgêdêñ gêwi aêac sinj ma kêpi lôlôc gêja nanj.” ²³Amboac tonanj sêkênj ñac luagêc, Josep, tanj sêsam enj gebe

Barsaba, ma nê ñaê ten gebe Justu nan, agêc Matia. ²⁴ Go teten mec gebe “O Apômtau, aôm kôjala ñamalac samob nêñ ñalêlôm, mênôtôc ñac tau, tan kôjaliñ en sa ança ñac luagêc tonec nêñ nan, êndên aêac, ²⁵ gebe êkôc sakin to aposolonên kôm sa êjô Juda, tan gêwi sin ma gêc gêja nê gamên.” ²⁶ Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Matia ma sêsam en gêwiñ aposolo 11. * paliñ-paliñen êndên sabbat atom. Êsêac sêsêlên intêna dambêgen, tec sêsam ñasawa tonan gebe lên sabbatna.

2

Ñalau Dabun kêsêp gêmên

¹ Gêdên bêc Pentekostna nan êsêac samob sêcac taun sa sênghôn tagen. ² Go sep tagen ñadindiñ kêsá ança undambê kêtôm mu gêbuc ñatêna mênghêjam andu, tan êsêac sênghôn nan, auc samucgen. ³ Ma sêlic gên gêwa gêngic-gêngic amboac ja ñaimbêla mênghêsac êsêac ñaô gêdên-gêdêngen. ⁴ Ma ñalau Dabun ghêjam êsêac samob auc, tec sêjam lau jaba awen kêtôm Ñalau Dabun ghêc êsêac awen sa.

⁵ Juda mansan ança gamên samob, tan gêc umbon ñalabu nan, sêcac taun sa jasênghôn Jerusalem. ⁶ Gamên tau tonan ñadindiñ kêsá, tec lau samob sêpi tagen e têtakê gebe sênghôn lau tônê sêjam êsêac taun awen gêdên-gêdêngen. ⁷ Lau samob sêlic e ghêjac nêñ Iênô auc to sê taêngen ma sêsôm gebe “Êsêac samob, tê sêsôm biñ sêmoa nê, lau Galilaiana me masi. ⁸ Amboac ondoc tec tanô êsêac sêsôm aêac taun awen, tan tenenji sêkôc aêac ma tasôm nan.

* **1:26:** Lau Juda sêjac go gebe sênam kôm go sêsêlên

⁹ Lau Parta to Mede ma Elam, ma aêac, tañ danğôn Mesopotamia to Judaia ma Kapadokia ma Pontu to Asia ¹⁰ ma Prugia to Pampulia ma Aiguptu to Libua ñagamêñ Kurene ma lau, tañ tamêñ anğa Rom nañ, ¹¹ Judawaga to lau lêñña ma lau Krete to Arabia, aêac tañô êsêac sêsôm Anôtônê gêñtalô kapôêñ ñawae ña aêac taun awen.” ¹² Gêñ tonañ gêñjac êsêac samob nañ Iênô auc e sêpê lêna ma sêsôm gêdêñ taun gebe “Gêñ tonañ ñam amboac ondoc.” ¹³ Ma lau ñagêdô sêsu susu gebe “Wain wakuc kêjaññ êsêac.”

Petere gêjam mêtê

¹⁴ Tec Petere to êsêac lau 11 dêdi sêkô, go kêsôm kêpuc awa sagen gêdêñ êsêac gebe “Judawaga to amac samob, tañ anğôn Jerusalem nañ, aê jawa biñ tonec ñam sa êndêñ amac anô acgom. ¹⁵ Amac abe lau tonañ wain kêjaññ êsêac me. Masigoc. Oc gocgo tec mênğic laun sa kêkô. ¹⁶ Tagen biñ, tañ propete Joel kêsôm nañ, kêtü anô gebe

¹⁷ ‘Anôtô kêsôm gebe Êndêñ bêc ñamuña oc jakêc ñoc
 Nalau êpi ñamalac samob
 e latômio to ñac oc seoc biñ lasê, ma nêm ñacsenomi
 oc sêlic ñakatu,
 ma amacnêm lau ñanô oc sênêc mêtê.

¹⁸ Êndêñ bôc tonañ oc jakêc ñoc Nalau êpi ñoc sakinwagao to ñac e seoc biñ lasê.

¹⁹ Ma oc jakêñ gêñsêga anğa umbon Iôlôcña ma gêñtalô anğa nom eloñña tonec ñai, dec to ja ma jadaun.

²⁰ Oc oc ênam kanuc ma ajôn êtôm dec, go Apômtaunê bêc kapôêñ ma bêc towae tau mênêsa.

21 Êndêñ tônê lau samob, tañ awenñ gêjac Apômtaunñ ñaê nanñ, tec Anôtô oc ênam êsêac kêsi.’

22 “Amac Israelwaga, anô ñoc biñ tonec acgom. Anôtô kêwaka Jesu Nasaretna sa gedenñ amac ña genñ kapôênñ to gêñsêga ma gêñtalô. Enñ kêkêñ Jesu gêgôm gêñ tau gêmoa amac ñalêlôm taôm ajalagac. 23 Anôtô taê gêjam ñabinñ to kêjala kêtú tônñ kwananğenñ gebe êwi ñac tau sinñ êsêp amac lememe. Amac akênñ enñ gêdênñ lau-sesenñ-binñsu-popocwaga sêjac enñ kêpi kakesotau, tec kêtôm amac taôm ajac enñ êndu. 24 Ñac tau tonanñ Anôtô kêgaboac enñ su anğa gêmac ñañandanñ ma gêñu enñ gêdi sa gebe gemacanô tau kêkôc enñ tônñ kêtôm atom. 25 Dawid kêsôm biñ kêpi enñ gebe

‘Aê galic Apômtau kêkô ñoc lanôcnêm gedenñ tônğenñ. Enñ gêmoa aênoc anôña gebe jaku atom.

26 Amboac tonanñ tec têtac ñajam kêsa ma imbeloc kêtú samuc.

Aê gamoa toôlic matê-matêgenñ, mago kakênñ matoc

27 gebe aôm oc ondec aênoc katuc êmoa lamboam atom

ma aôm Ôkênñ nêm ñac dabunñ ôli êtu palê atom.

28 Aôm kôtôc intêna janğônñ matoc jalinña gêdênñ aê.

Aôm oc ôkênñ aê jamoa aôm lanômnmêm e têtac ñajam ênam aê auc samucgenñ.’

29 “O ñoc lasitêwaac, aê gabe jasôm abenñi Dawid nê biñ ênêc awêgenñ êndênñ amac. Enñ gêmac êndu ma sêsunñ enñ ma ênê sêô gêc aêac ñalêlôm e gedenñ galoc. 30 Ñac tonanñ enñ propete tenñ ma kêjala biñ, tañ Anôtô kêsôm kêtú tônñ kêpi enñ gebe ‘Aô mnêm wakuc tenñ oc êñğônñ nêm lêpônñ kinña.’

31 Enñ propete, tec gêlic biñ, tañ ocgo mênêsa nanñ

kwananjen ma kêsôm ñalô tonec kêpi Kilisi êndi saña gebe

‘Anôtô gedec enj gêmoa lamboam atom ma enj ôli kêtû palê atom.’

³² Ma Jesu tau tec Anôtô gêñu enj gêdi sa ma aêac lau samob tonec alic genj tau asôm lasê. ³³ Anôtô kêsun enj sa jagêngônj ênê anôña, ma Jesu kêkôc Ñalau Dabunj anja Tamanê kêtôm Tama gêjac mata gêdêñ enj nanj, menjkekec tec amac alic to anô. ³⁴ Dawid tau kêpi undambê gêja atomgenj, mago kêsôm gebe ‘Apômtau kêsôm gêdêñ aêñoc Apômtau gebe Ôñgônj aêñoc anôña

³⁵ e jakêñj aômñêm ñacjo sênêc amkainj ñalabu acgom.’

³⁶ “Amboac tonanj lau Israel samob sêjala ñanôgenj acgom gebe Jesu tau, tanj amac ajac enj kêpi kakesotau nanj, Anôtô kêkêñj enj kêtû Apômtau to Kilisi.” ³⁷ Sêñô binj tonanj e kepenj êsêacnêñ ñalêlom ñanô ma sêsôm gedenj Petere to aposolo ñagêdô gebe “O lasitêwaac, aêacmêñ oc anjôm taunj amboac onclongenj.” ³⁸ Tec Petere kêsôm gedenj êsêac gebe “Anam taôm ôkwi ma sensanju amac sênam Jesu Kilisi lanjô êtômgenj gebe êsuc amacnêm sec ôkwi, go Anôtô êkêñj Ñalau Dabunj êndêñ amac êwac. ³⁹ Gebe Anôtô gêjac mata binj kêpi amac to nêm ñapalê ma êsêac lau gamêñbômña samob, kêpi êsêac samob, tanj Apômtau, aêacnêñ Anôtô, kêkalem êsêac nanj.”

⁴⁰ Ma Petere gêwa sa to gêjac binjsu êsêac ña binj ñagêdô gwalêkinj gebe “Akêñj taôm andêñj Anôtô gebe ênam amac kêsi anja lau geo tonanj nêñj.”

⁴¹ Lau tanj sêkôc Peterenê binj sa nanj, sêlinj sanju.

Ma gédêñ bêc tonañ lau amboac 3,000 jasêwiñ gôlôac. ⁴² Lau tonañ ñai sêmasañ aposolonêñ mêtê to biñ sêmbiñ taun tònña ma sêpô polom kékôc to teten mec. Sêgôm gêñ tonañ geden tòngeñ.

Gôlôacnêñ lêñ

⁴³ Êsêac samob têntac ñatutuc, gebe aposolo sêgôm Ogêñsêga to gêñtalô taêsam. ⁴⁴ Ma êsêac, tañ sêkêñ, gêwiñ nan, samob sêñgôn sêwiñ taun ma sêwê kainêñ nêñ gêñ samob sêpi tagen. ⁴⁵ Êsêac sêkêñ nêñ waba to gêñ lau sêjam ôli ma sêjac sam ñaawa gédêñ lau samob kêtôm sêpô lêna taun gédêñ-gadêñgeñña. ⁴⁶ Êsêac semoa lôm dabun kêtôm bêcgeñ, ma nêñ ñalêlôm kêpi tagen to sêpô polom kékôc kêtôm nêñ andugeñ ma sen nêñ gêñ totêntac ñajam ma tonêñ ñalêlôm ñañêñ. ⁴⁷ Êsêac sêlambiñ Anôtô ma lau samob sêlic êsêac ñajam ma sêmoasiñ êsêac. Ma Apômtau kékêñ lau, tañ gêjam êsêac kêsi nan, jasêwiñ gôlôac tau kêtôm bêcgeñ.

3

Ñac ñatêkwa kêtù golon ôli ñajam kêsa

¹ Ñasawa ten Petere agêc Joan sêpi lôm dabun sêja sebe teten mec êndêñ ñanoc ocmataña. ² Ma ñac ten gêmoa tonañ. Têna kékôc en akain to lêma kêtù golon. Kêtôm bêcgeñ lau sêbalañ en jatetoc en gêñgôn lôm dabun ñakatam, tañ sêsam gebe Katamñajam nan, gebe eten gêñ êndêñ lau, tañ sêso lôm dabun sêna nan. ³ Ñac tau gêlic Petere agêc Joan sebe sêso lôm dabun sêna, tec keten gêñ gédêñ êsêagêc. ⁴ Tec Petere agêc Joan maten gê en e Petere kêsôm gebe “Matam ê aêagêc acgom.” ⁵ Ma

ɲac tau mata gê êsêagêc gêjam kauc gebe sêkêɲ gêɲ êndêɲ eɲ. ⁶ Go Petere kêsôm gebe “Silber to gold gêc aêɲa atom, ma gêɲ, taɲ gêc aêɲa naɲ, tec gabe jakêɲ êndêɲ aôm. Gajam Jesu Kilisi Nasaretna laɲô gebe Ôsêlêɲ.” ⁷ Go kêkam eɲ gêdêɲ lêma anôɲa ma gegen eɲ sa. Ma gaôgeɲ ɲac tau atapa to agwam ɲajaɲa kêsa, ⁸ ma gêboan sa jakêkô ma kêsêlêɲ, go gêwiɲ êsêagêc kêsô lôm dabuɲ jakêlambiɲ Anôtô to kêsêlêɲ gêboan kêpigeɲ. ⁹ Lau samob sêlic eɲ kêlambiɲ Anôtô gegen taugen gêmoa, ¹⁰ ma sêjala gebe ɲac, taɲ gêɲgôɲ kêsi lôm dabuɲ ɲaKatamɲajam ma keteɲ-keteɲ gêɲ gêmoa naɲ, ɲac tau tonecgoc. Ma sê taêɲ to sêɲac lemeɲ kêtου gêɲ, taɲ kêtap eɲ sa naɲɲa.

Petere gêjam mêtê gêmoa Salomonê lôm seleb

¹¹ ɲac tau kêsap Petere agêc Joaɲ tôɲ ɲapaɲ, tec lau samob sê taêɲ ma sêkac sa dêdêɲ êsêac sêja jasêkô lôm sêlêb, taɲ sêsam gebe Salomonê naɲ. ¹² Petere gêlic lau tonaɲ ma awa gêjac êsêac gebe “Amac lau Israelwaga, asageɲ asôm biɲ selec kêtου ɲac tonecɲa ma matemanô gêdêɲ aêagêc kêtου asageɲɲa. Abe aêagêc taun ma ɲaclai to ɲajam tec agôm eɲ kêsêlêɲ nec me. ¹³ Abraham agêc Isak ma Jakob nêɲ Anôtô ma tameɲi samob nêɲ Anôtô kêkêɲ nê sakiɲwaga Jesu nê ɲawasi kêsa. ɲac tonaɲ, taɲ amac akêɲ eɲ gêdêɲ ɲacjo ma asa eɲ auc akô Pilata laɲônêm. Pilata gebe êɲgamboac eɲ su, ¹⁴ mago amac asa ɲac dabuɲ to gêdêɲ tau auc ma aten gebe sêɲgamboac ɲac, taɲ gêjac ɲamalac êndu naɲ, su êndêɲ amac. ¹⁵ ɲac tau gebe êwê amac aɲgôɲ matem jali, mago ajac eɲ êndu, naɲ tec Anôtô gêɲu eɲ sa aɲga ɲacmatêɲêɲ, aêac alic gêɲ tau

tec asôm lasê. ¹⁶ Ma ñac tau, nañ amac alic to ajala enj nañ, kékêñ gêwiñ Jesunê ñaê, tec ñaê tau gêjam enj sa. Jesu kêpuc ñac tau tôñ kékêñ gêwiñ, tec gêgôm enj ôli samucgen ñajam kêsa tec alic enj kékô amac samob lañômnêmña.

¹⁷ “O lasitêwaac, aê galicgac gebe amac ajam kauc tê agôm, ma amacnêm kasêga sêjam kauc amboac tonanjen. ¹⁸ Anôtô gêgôm nê biñ, tañ gêôc propete samob awen sa ma sêsôm lasê gebe Kilisi êkôc ñandan nañ, ñanô kêsa. ¹⁹ Amboac tonan ambu taôm ma anam taôm ôkwi gebe nêm sec ênaña, ²⁰ ma têm moasiñña anga Apômtaunê lañôanô mênêsa wacêlau amac tekwe m saki êsa, ec êkêñ Kilisi Jesu, tañ kêjaliñ sa kêtú amacña kwananjen nañ êmên. ²¹ Ñac tau êmoa undambê e êndên têm Anôtô êmansañ gên samob êtu wakuc êtiam, amboac kêsôm lasê gêôc propete dabun awen sa gêdên andanjen nañ. ²² Mose kêsôm gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êñu amacnêm propete ten sa anga lasimi to tewemi nên êtôm aê, ma biñ samob, tañ enj êsôm êndên amac nañ, akên tanem. ²³ Lau embe sêkên tanen propete tau tonan nê biñ atom, oc Anôtô ensenj êsêac samob su anga nê launên.’ ²⁴ Propete samob, Samuel to êsêac, tañ tédaguc nañ, sêsôm to sêkên têm tonan ñawae. ²⁵ Propete latunji amac to poac, tañ Anôtô kêmoinñ gêdên tamemi nañ, ñalatu amac. Anôtô kêmoinñ poac tau gêdên Abraham ma kêsôm gebe ‘Êtu nêm wakucña laum nomña samob têtap moasiñ sa.’ ²⁶ Anôtô kêtôc nê sakiñwaga gêdên amac kêtú ñamata ma kêsakiñ enj gebe êmoasiñ amac e anam taôm ôkwi êndên-êndênjen ma awi nêm sec tokain-

tokainj sinj.”

4

Petere agêc Joanj sêngônj kapoacwalô

¹ Agêc sêsôm binj tonanj gêdênj lau sêmoa ma lau dabunwaga to kapitai lôm dabunja ma Sadukai dêdênj êsêagêc sêja. ² Lau tonanj naj sêlic êsêagêc sec gebe têdônj lau ma sêkênj Jesu gêdi sa anja nacmatênênj nawae gêdênj êsêac. ³ Tec sêkôc êsêagêc tônj jasêlai agêc auc sêngônj e bêbêcgenj acgom, gebe kêtula su. ⁴ Lau tanj sênjô Peterenê binj tau nanj, nênj taêsam sêkênj gêwinj ma lau tau nênj nacwaga amboac 5,000.

⁵ Njbêbêc êsêacnênj kasêga to laumata ma binjsutau sêkac tauj sa anja Jerusalem, ⁶ ma nac dabunjsêga Anas agêc Kaiapa ma Joanj agêc Alesandere ma êsêac najêdô anja nac dabunjsêga nê gôlôac sêwinj. ⁷ Ma sêsôm sejonj naclagêc tau jasêkô êsêac lanônjênem, go têtû Iêsu êsêagêc gebe “Asa nê najclai to najê kêpuc amagêc tônj, tec agôm gênj tônê nec.” ⁸ Tec Najlau Dabunj gêjam Petere auc e kêsôm gêdênj êsêac gebe “O launênj kasêga to laumataac, ⁹ galoc amac embe atu Iêsu aêagêc êpi moasinj, tanj agôm gêdênj nac pulinj nanj, ¹⁰ go amac samob to lau Israel samob ajala gebe Jesu Kilisi Nasaretja, tanj amac ajac enj kêpi kakesotau gêja ma Anôtô gênu enj sa anja nacmatênênj nanj, nê najê gêgôm nac, tanj kêkô amac lanômnnem nanj, ôli najam kêsa. ¹¹ Naj tau

‘poc, tanj amac akwêwaga alic gebe sec nanj, tec kêtû poc kêclêsunja.’

12 Nacmoasiñ teñ gêmoa atom, ma ñaê ñajam teñ anja umboñ ñalabu gêdêñ ñamalac gebe ênam aêac saña teñ gêc atomanô.”

13 Lau tau sêlic Petere agêc Joaņ têtac kêpa su ma nêñ kauc kêsa gebe êsêagêc anja lau ñaôma nêñ, tañ sêsô lôm teñ atom nañ, tec sê taêñ ma sêjala êsêagêc gebe sêsap Jesu tôngeñ. 14 Ac sêlic ñac puliñ, tañ ôli ñajam kêsa nañ, kêkô gêwiñ êsêagêc ma sêsôm biñ sêjô agêc awenña e masi. 15 Amboac tonañ sêjatu êsêagêc sêwi gamêñ sêkac saña siñ sêsa awê sêja, ma sêmasañ biñ gêdêñ taun 16 ma sêsôm gebe “Aêac dangôm ñaclagêc tônê amboac ondoc. Lau Jerusalemña samob sêlic gêñtalô, tê êsêagêc sêgôm nêgac, ma aêac oc dansa auc êtôm atom. 17 Dambôc êsêagêc awenñ auc ñajañ gebe biñ tau tonec ñawae êtu tapa êndêñ lau samob êna atom, ma sêsam ñac tônê nê ñaê êndêñ lau teñ êtiam atom.” 18 Go sêmôêc êsêagêc mênşêjac jao gebe êsêagêc sêsôm Jesunê ñaê lasê to têndôn ñaê tau teñ êtiam atomanô.

19 Ma Petere agêc Joaņ sêjô êsêac awenñ gebe “Taôm taêm ênam alic acgom, Anôtô êlic biñ ondoc naêndêñ, tañeñ wamu amac me tañeñ wamu eñ. 20 Aêagêc atôm atom gebe akapic awenşunñ êtu gêñ, tañ alic to anô nañña.” 21 Amboac tonañ sêjac biñsu êsêagêc ñakôninña ma sêkêñ agêc sêja. Êsêac têtap lêñ sêmêtôc êsêagêcña teñ sa atom kêtú launja, gebe samob tetoc Anôtô sa kêtú gêñ, tañ gêgôm nañña. 22 Nac tau, nañ êsêagêc sêgôm gêñtalô ôli ñajam kêsaña kêpi eñ nañ, nê jala kêtú 40 su.

Gôlôac teteñ mec kêtú sêmoa totêntac êpa sugenña

23 Sêwi Petere agêc Joaņ siñ su, tec agêc dêdêñ nêñ lau sêja ma sêjac miñ biñ, tañ lau dabunşêga

to laumata sêsôm gêdêḡ êsêagêc naḡ. ²⁴ Lau tonan sêḡô su e awenḡ gêôc Anôtô selenḡenḡ gebe “O ḡatau, aôm naḡ kôkêḡ undambê to nom ma gwêc to gêḡ samob, taḡ sêmoa ḡalêlôm naḡ, ²⁵ aôm tau tonan kôkêḡ ḡalau Dabuḡ gêôc aêac abenḡ Dawid, taḡ kêtú aôm nêḡm sakinḡwaga naḡ, awa sa gebe ‘Lau samuc nêḡ ḡaonda kêpi kêtú asagenḡḡa to lau taêḡ gêḡam binḡ ḡaôma-ḡaôma naḡ, ḡam amboac ondóc.

²⁶ Kinḡ nomḡa sêkac taunḡ sa, ma kasêga sêmoatiḡ binḡ sêḡgônḡ tagenḡ amboac tonanḡ, sebe sensenḡ Apômtau agêc nê ḡac, taḡ ḡenḡ oso enḡ naḡ su.’

²⁷ Binḡḡanôḡenḡ, Herodo agêc Ponti Pilata ma lau samuc to lau Israel sêkac sa anḡa malac tonec sebe sensenḡ aôm nêḡm sakinḡwaga dabuḡ Jesu, taḡ goenḡ oso enḡ naḡ su. ²⁸ Ma sêgôm gêḡ, taḡ aôm taêm gêḡam kwananḡenḡ gebe lêmam ôḡgômḡa naḡ, ḡanô kêsa. ²⁹ O Apômtau, galoc ôlic gebe êsêac sêḡô aêac ḡa binḡenḡ. Amboac tonanḡ ôpuc nêḡm sakinḡwaga aêac tôḡ gebe asôm nêḡm binḡ totêntac êpa sugenḡ. ³⁰ Ômêtoç lêmam moasiḡ ma ôkêḡ nêḡm sakinḡwaga dabuḡ Jesu nê ḡaê êḡgôm gêḡsêga to gêḡtalô.” ³¹ Ac tetenḡ mec tonanḡ su, ma gamêḡ, taḡ êsêac sêkac sa sêḡgônḡ naḡ, kêwiwic tau e ḡalau Dabuḡ gêḡam êsêac samob auc ma sêsôm Anôtônê mêtê totêntac kêpa sugenḡ.

Gôlôac sêwê kaiḡ nêḡ ḡenḡ samob ḡatonḡ tagenḡ

³² Lau-sêkêḡ-gêwiḡwaga samob têtac tagenḡ to nêḡ ḡalêlôm kêpi tagenḡ. Ma ḡac tenḡ gêlic nê gêḡ amboac taugenḡ nê gêḡ atom, êsêac samob sêwê

kaij gêj ñatonj tagen. ³³ Aposolo sêwa Apômtau Jesu gêdi sa ñawae sa tonjaclaigen, ma ñamoasin kapôênj kêpi êsêac samob, ³⁴ gebe êsêacnêj ñac tenj kêpô lêna tau kêtú gêj tenja gêmoa atom, gebe gamêj to and-u ñatau samob sêkêj nêj gêj lau sêjam ôli ma sêkôc ñaawa ³⁵ jatetoc gêc aposolo enkaijña. Go êsêac sêjac sam gêj tau gêdêj lau, tañ sêpô lêna kêtú gêj tenja nanj kêtômgenj.

³⁶ Ma Lewinê wakuc tenj gêmoa, nê malacmôkê Kupro. Ênê ñaê Josep, mago aposolo sêsam enj gebe Bamaba, tanam ôkwi gebe “Binmanjlatu,” ³⁷ ñac tau nê kôm tenj gêc, tec kêkêj lau sêjam ôli ma kêkôc ñaawa jaketoc gêc aposolo enkaijña amboac tonanjenj.

5

Anania agêc Sapira nêj biñ

¹ Ñac tenj, nê ñaê Anania, agêc nê awê Sapira sêkêj nêj kôm ñagêdô tenj lau sêjam ôli. ² Ñac tau gêjam ñaawa ñagêdô auc, nê awê gêlic, ma kêkôc ñagêdô jaketoc gêc aposolo enkaijña. ³ Ma Petere kêsôm gebe “Anania, amboac ondoc Sadanj gêjam nêj ñalêlôm auc e kôsau Ñalau Dabuñ ma gôjam kôm ñaawa ñagêdô auc. ⁴ Aôm kôkêj gêdêj lau sêjam ôli atomgenj, tec taôm kôtu nêj gêj ñatau. Kôkêj gêdêj lau sêjam ôli su, tec kôtu ñaawa ñatau amboac tonanjenj. Amboac ondoc tec taêm gêjam biñ amboac tonanjenj gêc nêj ñalêlôm. Aôm kôsau ñamalac atom, aôm kôsau Anôtôgoc.” ⁵ Anania gêjô biñ tonanjenj e gêu tau jatomatêgenj gêc. Ma lau samob, tañ sêjô biñ tonanjenj ñawae nanj, têtêc tauñ ñanô. ⁶ Go lau

matac dêdi jasêsaban en ma sêbalan en sêsa awê jasêsun en.

⁷ Ockatu njasawa amboac têlêac gêjaña, ma njac tau nê awê gêjam kauc bin, tan gêgôm nê akwen nan, tec gêmên. ⁸ Ma Petere kêtû kênac en gebe “Ôsôm êndên aê acgom gebe Amagêc akôc kôm naôli tau tecenecgen me.” Ma awê tau kêsôm gebe “Aec, gên tau tecenangen.” ⁹ Tec Petere kêsôm gêdên en gebe “Amboac ondoc amagêcnêm njalêlôm kêpi tagen abe ansaê Apômtaunê Njalau. Ôlic acgom, lau tan sêsun nêm akwen su nan, enmata gêdin katam sebe sêmbalan aôm sêsa sêna.” ¹⁰ Ma gacgen awê tau kêku e jatomatêgen gêc en akainña. Lau matac sêsô sêja e sêlic awê tau tomatêgen gêc, tec sêbalan en jasêsun en gêwin nê akwen. ¹¹ Gôlôac dabun peben têtakê nanô e lau ntagêdô samob, tan sêjô bin tau njawae nan, têtakê amboac tonangen.

Aposolo sêgôm gêntalô to gênsêga taêsam

¹² Aposolo sêgôm gêntalô to gênsêga taêsam sêmoa lau njalêlôm ma lausêkên-gêwinwaga samob sêkac taun sa semoa Salomonê lôm sêlêb. ¹³ Lau ntagêdô têtêc taun, tec sêsap êsêac tôj atom, mago tetoc êsêac sa têtôm apômtau towae. ¹⁴ Ma êsêac, tan sêkên gêwin Apômtau nan, têtû gwalêkin, gebe lauo to njac taêsam. ¹⁵ Lau tau sejon nêj gêmac sêsa mala-clun sêja jasêkên êsêac sêc mê to sac ma taên kêka gebe Petere embe êsêlên êmên, nan katu naênêc ajun ênsac êsêacnên ntagêdô êwin-êwin. ¹⁶ Ma lau taêsam anga malac, tan gêc Jerusalem ntagala nan, sejon lau gêmac to lau ntagêdô, tan njalau ntagêmui gêgôm êsêac nan sêmên, tec aposolo sêgôm êsêac ôlin njam kêsa samob.

Sêkôc aposolo tôñ kêtû dim luagêçña

¹⁷ Ma ñac dabuñsêga to nê lau samob, tañ ança Sadukainêñ tonñ nañ, sêjam lêmuj aposolo ñanô ¹⁸ e sêkam êsêac tôñ ma sêkêñ êsêac sêngôn andu kapoacwalôña. ¹⁹ Gêdêñ gêbêc Apômtaunê anjela teñ jagêlêc katam andu kapoacwalôña su, go gêwê êsêac sêsa sêja ma kêsôm gebe ²⁰ “Ana anam mêtê lau akô lôm dabuñ ma asôm biñ anğôn matem jaliña samob lasê.” ²¹ Ac sêñô biñ tonañ, tec bêbêc kanucgeñ sêsô lôm dabuñ sêja ma têdôn lau.

Go ñac dabuñsêga to nê lau sêkac taun sa ma sêkalem laumata to Israelnêñ lau ñanô samob sa ma sêkêñ lau sêja andu kapoacwalôña gebe sêkôc aposolo tau sêmêñ. ²² Tec sakiñwaga sêja e têtap aposolo sa sêmoa andu kapoacwalôña atom, go sêmu sêja ma sêsôm gebe ²³ “Aêac aja e alic sêlai andu kapoacwalôña auc e pañ tagen to gejobwaga sejop katam sêkô, mago alêc katam su e alic jaôb tagen.” ²⁴ Lôm dabuñ ñakapitai to lau dabuñsêga sêñô biñ tonañ ma taên gêjam jakêsa-jakêsa. ²⁵ Go ñac teñ kasôm geden êsêac gebe “Alic acgom, lau tau, tañ aken êsêac sêngôn kapoacwalô ñañ, tê jatedôn lau sêkô lôm dabuñ.” ²⁶ Amboac tonañ kapitai gêwiñ nê sakiñwaga jasêkôc aposolo. Sêkôc êsêac sêjam saicgeñ atom, têtêc gebe lau oc têtuc êsêac ña poc êndu.

²⁷ Amboac tonañ sêwê êsêac sêja laumata sêkac sa ñamala. Ñac dabuñsêga kêtû kênac êsêac gebe ²⁸ “Aêac ajac jao ñajaña gêdêñ amac gebe andôn ñaê tonañ êtiam atom, mago alic acgom, amacnêm mêtê gêjam Jerusalem aucgeñ. Amac abe aê ñamalac tônê nê dec êpi aêac me.” ²⁹ Tec Petere to

aposoło sêjô êsêac awenj gebe “Aêac taņenj wamu Anôtô êlêlêc ŋamalac. ³⁰ Jesu taņ amac akêņ enj geņkaleņ kakesotau jaasenj enj su naņ, tec aêac tamenjînêņ Anôtô gêņu enj sa. ³¹ Ŋac tau Anôtô ketoc enj sa gêņgônj ênê anôņa, gebe êtu laumata to kêsiwaga ma ênam Israel ôkwi to êsuc êsêacnêņ sec ôkwi. ³² Biņ tonañ ŋai aêac alic ŋanô, tec awa sa amoa, aêac to Ŋalau Dabuņ, taņ Anôtô kêkêņ gêdêņ lau taņenj wamu enjņa naņ.”

³³ Lau tonañ ŋai sêņô biņ tonañ e gêli nêņ ŋalêlôm sa secanô sebe sênac aposolo endu. ³⁴ Go laumatanêņ teņ gêdi sa, enj Parisai teņ, nê ŋaê Gamaliel. Enj kêdônjwaga biņsuņa teņ ma lau samob tetoc enj sa. Enj kêjatu gebe sejoņ aposolo sêsa awê saunjenj. ³⁵ Go kêsôm gêdêņ laumata gebe “Amac lau Israelwaga, alic taôm ŋapep, aņgôm lau tonañ amboac secgeņmaņ. ³⁶ Gêdêņ ŋasawa teņ Teuda ketoc tau sa gebe êtu ŋac towae ma lau 400 sêsap enj tôņ. Tec sêjac enj endu, ma lau, taņ sêsap enj tôņ naņ, sêjanda êsêac samob sêc êliņêliņenj e nêņ kôm gê su. ³⁷ Tonañ su, go gêdêņ bêc, taņ sêsa lau saņa naņ, ŋac Galilaiņa Juda gêdi ma kêlêtôm lau e taêsam sêsap enj tôņ. Sêmoa e ŋac tau gêjaņa ma sesenj êsêac, taņ sêsap enj tôņ naņ, samob êliņ-êliņ. ³⁸ Ma galoc jasôm ŋoc ŋalêlôm êndêņ amac gebe Awi lau tônê siņ ma akêņ êsêac sêc sêna. Gêņ amboac tônê embe ŋamalac tauņ taêņ ênam me sêņgôm, oc êtu goloņ. ³⁹ Ma embe aņga Anôtônê, oc anseņ su atôm atom. Ajop tagenj tonec, anseņ Anôtô atom.”

⁴⁰ Lau tau sêkêņ gêwiņ Gamalielnê biņ, go sêmoêc aposolo jasi êsêac ŋa palipgenj ma sêjac biņsu êsêac gebe sênam mêtê êpi Jesunê ŋaê êtiam

atom. Go sêkêñ êsêac sêsa sêja. ⁴¹ Lau tau sêwi laumata sinj sêsa sêja totêntac ñajamgeñ, gebe Anôtô ketoc êsêac sa ma gêlic êsêac têtôm gebe lau sêgôm êsêac majenj kêsa kêtú Jesunê ñaêña. ⁴² Êsêac têtônj lau anja lôm dabuñ to andu kêtôm bêcgeñ ma sêsôm ñawae ñajam lasê gebe Jesu eñ Kilisi, sêwi sinj atom.

6

Sêjaliñ samwaga 7 sa

¹ Gêdêñ ñasawa tonañ ñacsenjomi têtú taêsam. Ma lau Helen têtú môsi lau Ebolai gebe sim êsêacnêñ awêtuc su ña gêñ, tañ sêjac sam kêtôm bêcgeñña nañ. ² Tec êsêac lau 12 sêkalem ñacsenjomi samob sa ma sêsôm gebe “Aêac embe anac sam mo ma oc anjôm Anôtônê mêtê êtôm atom. Gêñ amboac tonañ aêac alic kêtôm atom. ³ O lasitêwaac, ajaliñ nêmlau mansañ 7, tañ Ñalau Dabuñ to kauc mêtêña gêjam êsêac auc nañ sa, gebe mênjsêkôc kôm tau tonañ su. ⁴ Aêac lau tonec abe atenj mec to anam sakiñ êndêñ mêtêgeñ.” ⁵ Lau samob, tañ sêkac tañ sa nañ, sênô binj tonañ ñajam, tec sêjaliñ lau tonec ñai sa, ñac teñ kêkêñ gêwiñ ñajana to Ñalau Dêbu ña gêjam eñ auc, nê ñaê Stepan, gêwiñ Pilip agêc Prokoro ma Nikanor agêc Timon ma Parmena agêc Judanêñ ñac lêñña teñ anja Antiokia, nê ñaê Nikolaus. ⁶ Sêkêñ lau tonañ ñai sêkô aposolo lañônêmlau ma tetenj mec to sêu lemenj gêsac êsêac.

⁷ Anôtônê mêtê kêtú tapa e ñacsenjominêñ tonj anja Jerusalem kêtú kapôên, ma lau dabuñwaga taêsam sêkêñ gêwiñ mêtê to sêsô ñalabu.

Sêkôc Stepan tôñ

8 Moasiñ to ñalci gêjam Stepan auc ma gêgôm gêñsêga to gêñtalô kapôêñ lau sêlic. 9 Tec lau ñagêdô ança ton, tañ sêsam êsêac sebe Libertini to Kurene ma Alesandriaña nañ, dêdi sa ma lau Kilikia to Asiaña sêwiñ. Êsêac to Stepan ac sêpa tauñ kêtú mêtêña. 10 Enj kêsôm biñ tokauc ma toÑalau Dabuñ, tec êsêac sêku enj tulu atom. 11 Amboac tonañ sêu biñ gêdêñ lau teñ jasêsôm gebe “Aêac anô enj kêsôm biñ alôb-alôb kêpi Mose to Anôtô.” 12 Sêgôm sêmoa e dêdac lau to laumata ma biñsutau sa, jasêkôc Stepan tônia ma sê enj dêdêñ laumata sêja. 13 Ma sêjaliñ lau ñagêdô sa gebe sêngôliñ biñ êpi enj gebe “Ñac tonec kêsôm biñ kêpi gamêñ dabuñ to Mosenê biñsu ñawaô. 14 Aêac anô enj kêsôm gebe Jesu Nasareña oc enen gamêñ tonec su, ma mêtê, tañ Mose kêkêñ gelom aêac nañ, enj oc ênam ôkwi.” 15 Laumata samob, tañ sêkac tauñ sa sêngôniañ, matenj gê enj e sêlic lanjôanô kêtôm anjela teñ nê.

7

Stepan gêjam mêtê

1 Go ñac dabuñsêga kêsôm gebe “Biñ tau amboac tônê me masi.” 2 Tec Stepan kêsôm gebe

“O tamocac to ñoc lasitêwaac, anj ñoc biñ acgom. Gêmuñgenj aêac abenji Abraham gêngônia Haran atomgenj, gêmoa Mesopotamiagenj e ñawasi ñatau Anôtô geoc tau lasê 3 ma kêsôm gêdêñ enj gebe ‘Ondec nêñ gamêñ ênêc to nêñ lau sêmoa ma ôna ôngônia gamêñ, tañ aê oc jatôc êndêñ aôm nañ.’ 4 Tec enj gedec Kaldeanêñ gamêñ gêcña ma gêdi mênjgênj Haran. Gêmoa e tama gêmac êndu acgom, go Anôtô gêwê enj ança tonañ mênjgelom

gamêñ tau tec galoc êmac anğôñ nec. ⁵ Gêdêñ tonan ênê ñapalê masi, ma Anôtô kêkêñ enj gêwê kain gamêñ ñagec atomanô, mago Anôtô gêjac matagen gedên enj gebe êkêñ gamêñ tonec êndên enj to nê wakuc, tañ sêjô enj su nañ. ⁶ Ma Anôtônê biñ amboac tonec gebe ‘Nêm wakuc oc têtú lau jaba sêmoa lau teñ nêñ gamêñ, ma malacm oc sêkônij êsêac têtú nêñ gêñôma to sejonj êsêac êtôm jala 400.’ ⁷ Ma Anôtô kêsôm gêwiñ gebe ‘Lau tau, tañ sêkônij êsêac têtú nêñ gêñôma nañ, aê oc jamêtôc êsêac. Tonan su, go êsêac sêc sêmu mênşênám sakinj aê anğa gamêñ tau tonec.’ ⁸ Go Anôtô kêmoatij poac sêsa ñapalêña gêdêñ Abraham gêwiñ, tec kêka Isak lasê ma kêsa enj gêdêñ ñabêc kêtú 8, ma Isak gêgôm gêdêñ Jakob, ma Jakob gêgôm gêdêñ aêac abenji 12 amboac tonanğenj.’

⁹ “Aêac abenji têtac sec gêdêñ Josep e sêkêñ enj gêdêñ lau sêjam ôli enj ma sêkôc enj sêja Aiguptu, mago Anôtô gêwiñ enj. ¹⁰ Tec kêjanğo enj su anğa nê ñandanj samob to kêkêñ moasinj ma kauc mêtêña gêdêñ enj kêkô kinj Aiguptuña, Parao, lanônêm. Ma Parao kêkêñ enj gêjam gôliñ Aiguptu to ênê gôlôac samob. ¹¹ Tôbôm kêsa Aiguptu to Kanaan ñagamêñ samob e sênğônj jageo ñanô ma tamenji têtáp nêñ gêñ sêniñña sa atom. ¹² Jakob gêñô polom gêc Aiguptu ñawae, tec kêsakinj tamenji sêsêp sêja kêtú ñamata. ¹³ Sêmoa e sêsêp sêja kêtú luagêcña nañ, tec Josep gêwa tau sa gêdêñ têwai ma Parao gêñô Josep tau nê gôlôac ñam. ¹⁴ Go Josep kêkêñ biñ gêja ma kêkalem tama Jakob to nê gôlôac samob sêja. Ma lau tau têtôm 75. ¹⁵ Jakob tau kêsêp gêja e gêmac êndú anğa Aiguptu, ma tamenji amboac tonanğ. ¹⁶ Go

sêkôc êsêac sêja Sikem ma sêsuŋ êsêac sêc sêô, taŋ Abraham gêjam ôli ŋa silber tonŋ tenŋ gêdêŋ Hamor latui aŋga Sikem naŋ.

¹⁷ “Ŋanoc sêwi gamêŋ tau sinŋa, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ Abraham naŋ, kêdabiŋ gebe êmbacnê, ma lau têtû taêsam e sêjam Aiguptu auc. ¹⁸ Sêmoa e kiŋ wakuc tenŋ, taŋ gêjam kauc Josep naŋ, gêjam gôliŋ Aiguptu. ¹⁹ Ŋac tonanŋ kêsau kêtim aêacnêŋ lau ma gejonŋ tamenŋ ma kêkac êsêac gebe sêwi nêŋ gêŋ dedec sinŋ paliŋ-paliŋgeŋ gebe sêmoa matenŋ jali atom. ²⁰ Gêdêŋ ŋasawa tonanŋ Mose têna kêkôc eŋ, ma Anôtô gêlic eŋ ŋajam, tec agêc sêlôm eŋ sêmoa nêŋ andulêlôm e ajônŋ têlêac. ²¹ Go sêwi eŋ sinŋ paliŋ-paliŋgeŋ e Parao latuo kêkôc eŋ sa jagêlôm eŋ kêtôm latu tenŋ. ²² Ma têdônŋ Aiguptunêŋ mêtê samob gêdêŋ Mose, gêmoa e kêtu ŋac ŋajaŋa biŋ to kômŋa.

²³ “Ŋac tau gêmoa e nê jala kêtu 40 su, go taê gêjam gebe ênac lasitêwai Israelŋa kêsi. ²⁴ Gêlic ŋac tenŋ kêlêsu ŋac Israelŋa tenŋ, tec gêjam Israel tonanŋ kêsi ma gêjac ŋac Aiguptuŋa naŋ êndu kêtu kêlêsu ŋac tonanŋa. ²⁵ Mose geboc lasitêwai sêjala Anôtô gebe ênam êsêac kêsi ya ey lêma, mago nêŋ kauc kêsa su atom. ²⁶ Ŋabêbêc lau ŋagêdô sêsôm taunŋ sêmoa e eŋ gêlic, tec gê wama êsêac ma kêsôm gebe ‘Lauac, amac lau ŋam tagenŋ. Amboac ondoc tec abe aŋgôm taôm kwalec nec.’ ²⁷ Ma ŋac-kisa-môkêwaga tonanŋ kêtiŋ eŋ ma kêsôm gebe ‘Asa kêkêŋ aôm kôtu aêacma gôliŋwaga to mêtôcwaga. ²⁸ Oc gobe ônac aê êndu amboac nôgeŋ gôjac Aiguptu tau naŋ me.’ ²⁹ Tec Mose gêc su kêtu biŋ tonanŋa jakêtu ŋac jaba gêŋgônŋ nom Midian e kêka ŋapalê luagêc

lasê anğa tonan.

³⁰ “Jala 40 gêjaņa gêwiņ, go anĵela teņ geoc tau lasê gêdêņ eņ anğa gamêņ sawa lôc Sinaiņa, kêsêp ja ņawaô, taņ kêsă gamêņdani naņ ņalêlôm. ³¹ Mose gêlic gêņ tonan e gêņac lêma ma kêtŭ gasuc gêja gebe êlic gêņ tau ņam acgom. Tec Apômtaunê awa teņ kêsă gebe ³² ‘Tamaminêņ Anôtô, Abraham agêc Isak ma Jakob nêņ Anôtô aê.’ Tec Mose kêtênêp ma kêtêc tau e gebe êlic gêņ tau ņam atom. ³³ Go Apômtau kêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Ôņgamboac atapa su anğa amkaiņ gebe gamêņ, taņ kôkô naņ, gamêņ dabu ņ. ³⁴ Aê galic sejoņ ņoc lau anğa Aiguptu e sêmoa jageo, ma gaņô nêņ taņi, tec kasêp gamêņ gebe janam êsêac kêsă. Amboac tonan ômôêņ, aê gabe jasakiņ aôm êna Aiguptu.’

³⁵ “Mose tau, taņ êsêac sêsă eņ auc ma sêsôm gebe ‘Asă kêkêņ aôm kôtu gôliņwaga to mêtôcwaga naņ,’ tec Anôtô kêsăkiņ eņ kêtŭ gôliņwaga to kêsăwaga. Eņ kêkêņ anĵela geoc tau lasê gêdêņ Mose anğa gamêņdani gebe êpuc eņ tôņ. ³⁶ ņac tonan kejoņ êsêac sa ma gêgôm gêņsêga to gêņtalô anğa gamêņ Aiguptu to anğa Gwêckoc ma gamêņ sawa kêtôm jala 40. ³⁷ Mose tau tec kêsôm gêdêņ Israelwaga gebe ‘Anôtô oc êņŭ amacnêm propete teņ sa anğa lasimi to tewemi nêņ êtôm aê.’ ³⁸ ņac tagen tonan tec gêmoa gêwiņ gôlôac dabuņ anğa gamêņ sawa ma gêwiņ anĵela, taņ kêsôm biņ gêdêņ êsêac to tamenĵi anğa lôc Sinai naņ, ma ņac tonanĵen tec biņ mata jaliņa gêdêņ eņ gebe êndôņ aêac.

³⁹ “Mago aêac tamenĵi sebe taņeņ wamu eņ atom. Êsêac sêmasuc eņ to sêjam nêņ ņalêlôm ôkwi gêdêņ Aiguptu kêtiam. ⁴⁰ Ma sêsôm gêdêņ Aron gebe

‘Ômansaŋ aêacma anôtôî gwam gebe sêwê aêacŋa, gebe Mose, taŋ gêwê aêac aŋga Aiguptu amêŋ naŋ, aêac ajam kauc biŋ ondoc kêtap eŋ sa.’ ⁴¹ Gêdêŋ tonanŋ sêgôm nêŋ bulimakao ŋalatu ŋakatu teŋ ma sêkêŋ da gêdêŋ anôtô gwam tau to têtû samuc lemeŋ ŋakôm. ⁴² Tec Anôtô gêjam dêmôê êsêac ma kêkêŋ êsêac sêjam sakiŋ umbonŋ ŋagêlônŋ kêtôm teto gêc propetenêŋ buku gebe

‘Amac lau Israelwaga, gêdêŋ taŋ amoa gamêŋ sawa e jala 40 naŋ, oc akêŋ bôc to da gêdêŋ aê me masi.

⁴³ Amac abalaŋ gwam Moloknê bec to anôtô gwam Repan nê utitalata

ma agôm gêŋ tau ŋakatu abe atenŋ mec êpi.

Amboac tonanŋ aê jawê amac e naanŋgônŋ Babel ŋamakeŋ ônêŋa.’

⁴⁴ “Aêac tameŋi sêkôc lôm bec, taŋ gêwa Anôtô gêmoa gêwiŋ êsêacŋa sa naŋ, sêmoa gamêŋ sawa. Ac sêmasaŋ kêtôm ŋadônŋ, taŋ Anôtô kêtôc gêdêŋ Mose gêlic ma kêjatu eŋ gebe êŋgômŋa naŋ. ⁴⁵ Tameŋi sêbalaŋ lôm bec tonanŋ sêwiŋ Josua sêja lau samuc nêŋ gamêŋ, taŋ sêkôc su naŋ. Anôtô tau gêmuŋ tameŋi ma kêtiŋ lau samuc su, tec lôm bec kêkô gamêŋ tonec e gêdêŋ Dawidinê têm. ⁴⁶ Anôtô gêlic Dawidŋ ŋajam, tec ŋac tau keteŋ gebe êtap gamêŋ teŋ sa ma êsuŋ Jakobnê Anôtônê andu teŋ sa êkô.

⁴⁷ Mago gêc e Salomo kêkwê Anôtônê andu tau.

⁴⁸ Tagenŋ Lôlôc ŋatau oc êŋgônŋ andu, taŋ sêgôm ŋa lemeŋ naŋ atom, êtôm propete kêsôm gebe

⁴⁹ ‘Undambê kêtû ŋoc lêpônŋ

ma nom kêtû ockaiŋ ŋakadembonŋ.

Apômtau kêsôm gebe

Amac abe akwê aênoc andu amboac ondoc,
me noc gamêñ, tañ jañgôñ tekoc saki êsaña nan, oc
ênêc ondoc.

⁵⁰ Amac abe gêñ totau-totau samob tonañ ñai tauc
lemoc gajam kauc me.’

⁵¹ “Ojae amac, gêsômtêkwa ñatonñ ma nêñ ñalêlôm
to tañemsuñ ñadani atôm lau samuc. Amac akô
Ñalau Dabuñ auc ñapañ atôm tamemi tec amoa.

⁵² Propete ondoc teñ amac tamemi sêjanda eñ
atom. Ma êsêac sêjac lau, tañ andañgeñ seoc
biñ lasê kwanañgeñ gebe ñac gêdêñ oc êmêñ nan
êndugac. ⁵³ Amac lau tau tonec tec êkêc biñsu ança
añelanêñ, mago amasanñ kêtú têtú atom.”

Têtuc Stepan ña poc êndu

⁵⁴ Lau sêñô biñ tonañ e gêli nêñ ñalêlôm sa se-
canô ma sêmôê luñluñ eñ. ⁵⁵ Ma Ñalau Dabuñ
gêjam Stepan auc e mata gedec undambê, gêlic
Anôtônê ñawasi ma gêlic Jesu kêkô Anôtônê anôña.

⁵⁶ Tec kêsôm gebe “Op, aê galic undambê gêña ma
Ñamalacnê Latu kêkô Anôtônê anôñagoc.” ⁵⁷ Lau
tonañ sêwakic e sêbôc tañeñsuñ auc ma guluj tagenñ
sêja sêgi eñ auc. ⁵⁸ Ma têtin eñ kêsá malacmagê
gêja sebe têtuc eñ ña poc êndu. Tec lau biñmôkê
sêkôc nêñ ñakwê su ma sêkêñ jatetoc gêc ñac matac
teñ, nê ñaê Saulu, akainña. ⁵⁹ Êsêac têtuc Stepan ña
poc sêmoa ma ketenñ mec gebe “Apômtau Jesu, ôkôc
noc ñalau sa.” ⁶⁰ Eñ kêpônñ aduc ma gêmôêc ña awa
kapôêñ gebe “Apômtau, ôê êsêacnêñ sec têtú atom.”
Kêsôm tonañ su ma gêmác êndu.

8

¹ Saulu gêlic êsêac sesen Stepan su e gêjac mataanô ñjam.

Saulu kêlêsû gôloac dabuñ

Gêdên ñasawa tonan lau sêlêsû gôloac dabuñ Jerusalemña kêlêlêc. Sêgôm e lau samob sêc êlin-êlin têtôm Judaia to Samaria ñagamêngeñ sêja. Aposolo tauñgeñ tec sêmoa. ² Ma lau mansan ñagêdô sêsun Stepan ma têtan tanjiboa ñanô kêpi en.

³ Saulu kêpi gôloac dabuñ nêñ andu kêtômgeñ ma gê lauo to ñac jakêkên êsêac sêsô kapoacwalô sêja, gêgôm e gesen gôloac dabuñ êlin-êlin.

Mêtê kêtû tapa ança Samaria

⁴ Êsêac tan sêc êlin-êlin kêtôm gamêngeñ sêja nan, jasêsôm ñawae ñjam lasê. ⁵ Ma Pilip tec kêsêp malac Samarianña jagêjam mêtê êsêac kêpi Kilisi. ⁶ Lau taêsam sêñô Pilipnê bin to sêlic gêntalô, tan en gêgôm nan, e sêkên tanen en totêntac tagen, ⁷ gebe lau taêsam tonalau ñatêmui sêmoa, nan ñalau tau sêwakic ma sêsa ança êsêacnêñ sêja, ma ñatêkwa kêtû goloñ to magin kêsû taêsam ôlin ñjam kêsa. ⁸ Ma lau, tan sêngôn malac tonan nan, têtac ñjam samucgeñ.

⁹ Ma ñac mecwaga ten, nê ñaê Simon, gêngôn malac tonan, nan gêmungeñ gêgôm mectoman e gêjac lau Samarianña nêñ Iênô auc ma gêboa tau gebe en ñac tonac lai kain ten. ¹⁰ Tec lau sauñ to lau kapôn samob sêkên tanen en ma sêsôm gebe “Anôtônê ñac lai, tan sêsam gebe kapôn nan, oc ñac tau tonan.” ¹¹ Êsêac sêkên tanen en gebe en gêjac êsêacnêñ Iênô auc ña nê mecgeñ e ñasawa ec

balin su. ¹² Ma Pilip kêsôm ñawae ñajam Anôtônê gamêñ to Jesu Kilisi nê ñaêña lasê e lauo to ñac sêkêñ gêwiñ ma sêlin sanju. ¹³ Go Simon tau kêkêñ gêwiñ amboac tonañ e gêlin sanju ma kêsap Pilip tôñ. Enj gêlic gêñtalô to gêñsêga kapôêñ e gêjac ênê Iênô auc.

¹⁴ Aposolo tanj sêñgôn Jerusalem ñañ, sêñô ñawae gebe lau Samarianja sêkôc Anôtônê mêtê sa, tec sêsakinj Petere agêc Joañ dêdêñ êsêac sêja. ¹⁵ Ñaclagêc tonañ sêsêp sêja, go tetênj mec kêtú lau tañja gebe Ñalau Dabunj êpi êsêac, ¹⁶ gebe Ñalau Dabunj kêpi êsêacnêñ tenj atom tagenj, ac sêlin busanju ñaômagenj kêpi Apômtau Jesu nê ñaê. ¹⁷ Tec aposolo luagêc sêkêñ lemenj gêsac êsêac acgom, go Ñalau Dabunj gelom êsêac.

¹⁸ Simon gêlic aposolo sêkêñ lemenj gêsac lau, ma Ñalau Dabunj gelom êsêac, tec kejonj awa gêdêñ êsêagêc gêja ¹⁹ ma kêsôm gebe “Akêñ ñaclai tonañ êndêñ aê amboac tonanjenj. Aê embe jakêñ lemoc ênsac ñac tenj, go Anôtô êkêñ Ñalau Dabunj êndêñ enj.” ²⁰ Tec Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm ônaña tonêm awagenj. Aôm gobe ônam ôli Anôtônê moasinj ña awa me. ²¹ Aôm gôwê kainj kôm tonec ñagec atomanô, gebe Anôtô gêlic aômnêm ñalêlôm geogenj. ²² Amboac tonañ ônam taôm ôkwi anja nêm geo tonañ ma otenj Apômtau, moae êsuc binj geo, tanj gêc nêm ñalêlôm nanj ôkwi. ²³ Aê galic nêm geo kêtôm ñaikisi ñamakic gêjam aôm auc to sec ñalêpoa gêsô aôm tôñ.” ²⁴ Go Simon gêjô enj awa gebe “Amagêc taôm atenj mec êndêñ Apômtau anam aê aoc gebe binj, tanj agêc asôm nanj, ñatenj êtap aê sa atom.”

²⁵ Njaglagêc tau sêsôm to sêwa Apômtaunê biñ sa su, go sêmu sêja Jerusalem ma sêsôm njawae njam lasé anga Samarianêñ malac gwalêkiñ gêwiñ.

Pilip agêc gejobwagasêga Aitiopiaña

²⁶ Apômtaunê anjela tenj kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Ôndi ma ôsêlêñ êndêñ oc êkô njaluñ ôsa intêna, tan anga Jerusalem kêsêp Gasanja gêja nanj. “Intêna tau kêsêp gamêñ sawa. ²⁷ Tec enj gêdi gêja. Ma njac Aitiopiaña tenj, lau Aitiopiaña nêñ kwin Kandake nê gejobwagasêga, nanj kwin kêkêñ enj gejob êné waba samob nanj, jaketenj mec anga Jerusalem. ²⁸ Enj gêmu gêja nê gamêñ ma kêsam propete Jesaia nê biñ gêngôñ nê kareta ñaô. ²⁹ Go Njalu Dabuñ kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Ôtu gasuc nawê kareta tône tône.” ³⁰ Tec Pilip kêlêti kêdaguc gêja e gêngô enj kêsam propete Jesaia nê biñ ma kêtú kênac gebe “Biñ tanj kôsam nanj, kôjala ñam me masi.” ³¹ Ma njac tau kêsôm gebe “Embe njac tenj êtôc intêna êndêñ aê atom, oc jajala amboac ondoc.” Go ketenj Pilip gebe êpi naêngôñ êwiñ enj. ³² Ma biñ tau, tanj njac tau kêsam nanj, tonec gebe “Sejonj enj amboac domba, nanj sebe sêmbucña ma amboac domba njalatu, tanj sebe sêkapiñ ñaôlilu nanj, mago kêtanj atom.

³³ Gêdêñ tanj sêkôniñ enj nanj, sêmêtôc enj kêtôm ñagôliñ atom.

Asa kêtôm gebe ênac êné wakuc nêñ miñ. Oc masi, gebe sesenj enj su anga nom.”

³⁴ Go gejobwagasêga tau kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Aê jatenj aôm ôwa sa acgom. Propete kêsôm biñ tau kêpi asa. Kêsôm kêpi tau me kêpi njac tenj.”

³⁵ Tec Pilip gêoc awa sa gêjac m nê mêtê ña prope-tenê ñalô tonañ ma kêsôm Jesunê ñawae ñajam lasê gêdêñ enj. ³⁶ Agêcnêñ kareta kêsêlêñ e jasêo lasê bu tenj ma gejobwagasêga tau kêsôm gebe “Kec, bu tec kêpoac. Asagenj êkô aêñoc busañgu auc.” [³⁷ Go Pilip kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm embe ôkêñ êwiñ tonêm ñalêlôm samucgenj, go danğôm.” Ma enj gêjô Pilip awa gebe “Aê kakêñ gêwiñ Jesu Kilisi enj Anôtônê Latu.”] ³⁸ Go enj kêjatu gebe kareta êkô, ma Pilip agêc gejobwagasêga sêsêp bu jasêkô, go Pilip kêsagu enj. ³⁹ Agêc anğa bu sêpi sêmêñ e Apômtaunê Ñalau kêkôc Pilip su, ma gejobwagasêga gêlic enj kêtiam atom ma gêc totêtac ñajamgenj gêja. ⁴⁰ Pilip jagêo lasê Asoto, go kêsôm ñawae ñajam lasê gêjac laoc malac samob e jagêo lasê Kaisarea.

9

Jesu gêjam Saulu ôkwi

¹ Saulu tau nê ñalêlôm gengen enj sa e gêjô Apômtaunê ñacsenjomi ña biñ ma gebe ênac êsêac êndu. Enj gêdêñ dabunșêga gêja ² ma keten enj gebe êkêñ papia êwa enj saña êndêñ lau Damaskus nêñ Iômmôke gebe Saulu embe êtap lau ñagêdô, nañ sêkêñ gêwiñ Jesunê mêtê nañ sa, oc ênsô êsêac awê ma ñac tøj ma ejoj êsêac sêna Jerusalem. ³ Enj kêsêlêñ gêmoe e kêdabiñ Damaskus ma sep tagen ja tenj anğa undambê kêpô enj gêjam aucgenj ⁴ e gêu tau jagêc nom ma gêñô awa tenj, tañ kêsôm gêdêñ enj gebe “Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê.” ⁵ Ma enj kêsôm gebe “Apômtau, aôm asa.” Go ñac tau kêsôm gebe “Aê Jesu tec kôjanda aê. ⁶ Mago galoc aôm ôndi ôsa malac ôna, go sêsôm biñ, tañ gêjac aôm ñawae

nañ. Iasê êndên aôm.” ⁷ Ma lau, gên sêwiñ en nañ, sênô biñ tau, mago sêlic ñamalac ten atom, tec sêjam taun tóngeñ sêkô. ⁸ Saulu gêdi anga nom ma mata gêlac e gêlic gamên atom. Tec êsêac sêkam en ma sêwê engeñ sêja Damaskus. ⁹ En gêngôn tonañ gêlic gamên atom kêtôm bôc têlêac ma geñ to gênôm gên atom.

¹⁰ Ma ñacseñom ten gêngôn Damaskus, nê ñaê Anania, nañ Apômtau gégôm ênê katu kain ten kêsâ ma kêsôm gédên en gebe “Anania,” e ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê tec gamoa.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gédên en gebe “Ôndi ma ôsa intêna, tañ sêsam sebe intêna solop nañ, ôna ma ôtu kênac ñac, tañ sêsam en sebe Saulu Tarsusña nañ, anga Judané andu, gebe en keten mec ¹² ma gêlic ñac ten, nê ñaê Anania, jakêkên lêma gêsac en gebe mata êlêc êtiam.” ¹³ Go Anania gêjô en awa gebe “Apômtau, aê gañô lau taêsam sêsôm gebe ñac tonañ gégôm aômnêm lau dabuñ, tañ sêngeñ Jerusalem nañ, sec elêmê. ¹⁴ Ma sêsôm gebe kékôc ñaclai anga lau dabuñsêga nêñ gebe ênsô lau samob, tañ awen gêjac aômnêm ñaê nañ tôñ.” ¹⁵ Tec Apômtau kêsôm gédên en gebe “Ôna, ñac tau tônê tê gajac dabiñ en su gebe ejoñ ñoc ñaê êndên lau samuc to kin ma Israellatuñ êna. ¹⁶ Gebe aê tauc jatôc gêñwapac, tañ en êoc êtu ñoc ñaêña nañ, êndên en.”

¹⁷ Tec Anania gêdi gêja e jakêpi andu tau, go kékên lêma gêsac en ma kêsôm gebe “Lasicenec Saulu, Apômtau Jesu, tañ geoc tau lasê gédên aôm anga intêna, tañ kôsa gômôên nañ, kêsakiñ aê tec gamên gebe matamanô êpoa lasê êtiam ma Nalau Dabuñ ênam aôm auc.” ¹⁸ Ma gaôgeñ gêñ, tañ gêsañ

Saulu mataanô auc nan, kêsêlô amboac i ñagala e gêbacnê ma gêlic gamênj kêtiam. Go gêdi sa e gêlinj sanju ¹⁹ ma genj gênj têkwa saki kêsa kêtiam.

Saulu gêjam mêtê anja Damasku

Bêc ñagêdô Saulu gêwinj ñacsenjomi gêmoa Damaskus. ²⁰ E gacgenj gêjam mêtê kêpi Jesu anja Judanej lôm gebe ñac tau tonanj Anôtônê Latu. ²¹ Ma lau samob, tanj sênjô ênê bi ñ tonanj nan, sênjac lemenj ma sêsôm gebe “Ñac tau, tanj gesenj êsêac, tanj awenj gêjac ñaê tônê anja Jerusalem nan, ñac tau tonec me masi. Enj gêmênj gebe ênsô êsêac anja tonecña tônj êwinj ma ejonj êsêac sêndênj lau dabunjsêga sêna atom me.” ²² Ma Saulu gêwa sa ñajana kêlêlêc gebe Jesu tonec enj Kilisi tau. Kêsôm binj amboac tonanj tec gêgôm lau Juda, tanj sênjônj Damaskus nan, nênj kauc kêñsônj e tonjoma.

Saulu gêc Judawaga su

²³ Bêc ñagêdô gêjana acgom, go Judawaga sêkic ênê binj gebe sênac enj êndu. ²⁴ Binj tau ñapuc kêsa gêdênj Saulu. Ac sêkênj lau sejop malac ñasacgêdô gêwinj kêtôm bêc to gelenjenj gebe sênac enj êndu. ²⁵ Tec Saulunê ñacsenjomi sêkôc enj gêdênj gêbêc jasêkênj enj kêsêp sêm, tanj sêwa amboac talu nan, ma sêlêwanj enj kêsêp tunjbôm ñadêmôê gêja.

Saulu gêmoa Jerusalem

²⁶ Gêja e gêo lasê Jerusalem jakêsaê gebe êsap ñacsenjomi tônja. Tec gêgôm elêmê gebe samob têtêc enj, sêkênj gêwinj gebe Jesunê ñacsenjom tenj enj atom. ²⁷ Tec Barnba gêjam enj sa ma gêwê enj agêc dêdênj aposolo sêja. Enj gêjac m inj binj Saulu gêlic Apômtau anja intêna ma Jesu kêsôm binj gêdênj

enja. Ma gêjac minj gêwiñ gebe Saulu kêsôm Jesunê ñaê lasê gêmoa awêgeñ anja Damaskus. ²⁸ Go Saulu gêmoa-gêmoa gêwiñ êsêac anja Jerusalem ma kêsôm Apômtaunê ñaê lasê gêmoa awêgeñ. ²⁹ Enj gêjam binjalôm gêwiñ lau Juda, tañ sêsôm binj Helen nañ, e sêpê taunj kêtû mêtêña. Tec êsêac sebe sêkam enj tøj ma sênac enj êndu. ³⁰ Lasitêwai sêñô binj tonañ ñawae ma sêkêñ enj kêsêp Kaisarea gêja acgom, go sêsakiñ enj anja tonañ gêja Tarsus.

³¹ Gêdêñ ñasawa tonañ gôlôac dabuñ anja Judaia to Galilaia ma Samaria ñagamêñ samob sêngônj towamag-enj. Lau tau sêsa nêñ lêñ totêtêc Apômtaugenj ma Njalau Dabuñ kêpuc êsêac tøj to gêjac lênsônj êsêac e têtû taêsam.

Aenea ôli ñajam kêsa

³² Petere kêsêlêñ-kêsêlêñ gêmoa e jagêô lasê Anôtônê lau, tañ sêngônj Luda nañ. ³³ Go kêtap ñac teñ anja tonañ sa, nê ñaê Aenea, tañ nê ñatêkwa kêtû goloñ ma gêcgeñ kêtôm jala 8. ³⁴ Tec Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Aenea, Jesu Kilisi gêgôm aôm ñajam kêsa, ôndi sa ma ôluñ nê mêtê sa,” e enj gêdi sa guluj tagenj. ³⁵ Lau Luda to Saron samob, tañ sêlic ñac tau nañ, sêjam taunj ôkwi dêdêñ Apômtau.

Tabita mata jali kêsa kêtiam

³⁶ Awê teñ gêngônj Jope, nê ñaê Tabita, tanam ôkwi gebe Mojawa, nañ kêkêñ gêwiñ Jesu. Enj gêjam lau sa ña kolênj tokainj-tokainj to kêmoasinj êsêac ñanô. ³⁷ Gêdêñ ñasawa tonañ gêmác gêgôm enj gêc e gêmác êndu. Go sêmasañ ênê ñawêlêlanj ma tetoc gêc andu ñadenj teñ. ³⁸ Nacsenomi sêñô Petere gêmoa Luda, tañ gêc Jope ñagala nañ ñawae,

tec sêsakiņ ņac luagêc jateten eņ gebe “Ôndêņ aêac ômôêņ sebenmaņ.” ³⁹ Petere gêdi ma gêwiņ êsêagêc sêja. Ac sêô lasê su acgom, go sêwê Petere sêpi andu tau ņaden tonan sêja. Ma awêtuc samob dêdêņ eņ sêja e têtôc obo to ņakwê, taņ Tabita gêņgôn gêwiņ êsêac ma kêsi nan, gêdêņ eņ ma têtan. ⁴⁰ Tec Petere kêmasuc êsêac samob sêsa sêja, go kêpôn aduc keten mec. Tônan su, go kêkac tau ôkwi gêdêņ ņacmatê ma kêsôm gebe “Tabita, ôndi sa.” Ma awê tau mata gêlac e gêlic Petere ma gêdi gêņgôn. ⁴¹ Go Petere gêsun lêma jakekam eņ sa ma gêmôêc Anôtônê lau to awêtuc mênkêtôc awê tau gêdêņ êsêac gebe mata jali kêsa su. ⁴² Lau Jope samob sêņô biņ tonan ņawae ma taêsam sêkêņ gêwiņ Apômtau. ⁴³ Ma Petere gêmoa Jope gêņgôn gêwiņ ņac kêmasan bôc ņaôlicņa ten, nê ņaê Simon, ņasawa ec baliņ.

10

Petere agêc Korneli

¹ Ⱥac ten gêņgôn Kaisarea, nê ņaê Korneli. Ⱥac tonan kêtu siņwaga ton ten, taņ sêsam êsêac sebe “TonItaliana” nan, nêņ kapitai. ² Eņ to nê gôlôac samob lau ņajam têtêc Anôtô, ma eņ kêmoasiņ lau Juda ņapep to keten mec gêdêņ Anôtô geden tôngeņ. ³ Gêdêņ ocmata ņac tonan katu gêlic Anôtônê aņela ten katôgeņ gêdêņ eņ jakêsôm gêdêņ eņ gebe “Korneli.” ⁴ Korneli kêtakê e mata gê eņ ma kêsôm gebe “Apômtau, biņ amboac ondoc.” Go aņela kêsôm gêdêņ eņ gebe “Nêm mec to nêm moasiņ kêpi gêdêņ Anôtô jataê gêjam gêmoa. ⁵ Amboac tonan galoc ôkêņ lau sêna Jope nasêkôc Simon ten, taņ sêsam eņ sebe Petere nan sêmêņ. ⁶ Ⱥac tau kêtu

ñaclen jagêngôn gêwiñ Simon ten, tañ kêmasañ bôc ñaôlic nan, nê andu kêkô gwêctaligen.” ⁷ Anjela kêsôm biñ gêdên en su ma gêc gêja acgom, gocgo Korneli gêmôêc nê sakinwaga luagêc ma sinwaga ten. Nac tau kêtêc Anôtô ma gêjam sakin Korneli ñapep. ⁸ Korneli gêjac miñ biñ samob gêdên êsêac ma kêsakin êsêac sêja Jope.

⁹ Lau tonañ sêsêlên sêmoa e ñagelen, go jatêdabin malac. Gêdên tonañ Petere kêpi andu tau ñaden ñaôña gebe eten mec, ma oc kêkô ñaluñ. ¹⁰ Gêmoa e mo gêjô en ma gebe êniñ gên. Tec sêmasañ ênê gên sêmoa ma katu kain ten kêsâ ¹¹ e gêlic undambê gêña ma sêlêwan gên ten amboac obo kapôên sêmoatin ñalêsu aclê ma sêlêwan kêsêp nom gêmên. ¹² Ma bôc nomña kain ten-kain ten to gên, tañ kêkêngeñ nan, ma moc umbon ñalabuña sêsêp jasêmoa ñaiêlôm. ¹³ Go awa ten gêdên en gebe “Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.” ¹⁴ Tec Petere kêsôm gebe “Apômtau, masigoc, gên sec to alôb-alôb amboac tonañ aê gaen ten su atomanô.” ¹⁵ Go awa tau kêsâ kêtiam kêtû dim luagêc gebe “Gên tañ Anôtô kêmasañ kêtû selec nan, ômbu gebe alôb-alôb atom.” ¹⁶ Biñ tonañ kêsâ kêtû dim têlêac su, go gaôgeñ obo tau gegeñ tau sa kêpi undambê gêja kêtiam.

¹⁷ Petere taê gêjam gên, tañ gêlic nan, ñam jakêsa-jakêsa gêmoa ma lau, tañ Korneli kêsakin êsêac nan, têtû kênac Simonnê andu gêdên lau e têtap sa mênêsêkô ñasacgêdô. ¹⁸ Lau tau sêmôêc têtû kênac gebe “Simon, tañ sêsam en sebe Petere nan, kêtû ñaclen mênêngôn tonec me masi.” ¹⁹ Petere taê gêjam gên, tañ gêlic nan, ñam gêngôn, ma Nalau

Dabuŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic acgom, lau tâlêac mênjtêtu kênac aôm sêkô. ²⁰ Ôndi ôsêp ma ôwiŋ êsêac, taêm ênam naêsa-naêsa atom, gebe aê tauc kasakiŋ êsêac tec sêmêŋ.” ²¹ Tec Petere kêsêp jakêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aô, ŋac taŋ asôm naŋ, aê tau tonec. Ac amêŋ kêtû biŋ ondocŋa.” ²² Lau tau sêsôm gebe “Kapitai Korneli, ŋac gêdêŋ, taŋ kêtêc Anôtô naŋ, ma Judawaga sêlic eŋ ŋac mansaŋ, ŋac tau tône aŋela dabuŋ teŋ mênkêsôm biŋ gêdêŋ eŋ gebe êkêŋ lau mênjsêkôc aôm ôna ênê andu ma êŋô biŋ aŋga aômnêm.” ²³ Tec Petere kêmasaŋ biŋ gêdêŋ êsêac sêsô nê andu ŋalêlôm sêja ma kêkêŋ gêŋ êsêac seŋ.

Ŋageleŋ eŋ gêdi gêwiŋ êsêac sêja ma lasitêwai ŋagêdô aŋga Jope dêdi sêwiŋ eŋ. ²⁴ Ŋageleŋ, go jasêô lasê Kaisarea. Korneli kêkalem nê lasitêwai to nê tawaŋ sa kwananŋeŋ, ma sêôŋ êsêac sêmoa. ²⁵ Gêdêŋ taŋ Petere kêsô gêja naŋ, Korneli kêpuc eŋ tônjtôn kêsâ gêmêŋ e gêu tau gêc eŋ akaiŋŋa ma ketoc eŋ sa. ²⁶ Tec Petere kêkam eŋ sa ma kêsôm gebe “Ôndi sa, aê ŋamalac amboac tonanŋ.” ²⁷ Sêjam biŋgalôm sêwiŋ taŋ sêsô sêja e gêlic lau taêsam sêkac taŋ sa, ²⁸ ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac alicgac gebe biŋsu gêjac jao gebe Judawaga têtû ŋacleŋ me sêŋgôn sêwiŋ tentenlatu teŋ atom. Mago Anôtô kêtôc gêdêŋ aê gebe jambu ŋamalac teŋ gebe sec to ŋatêmui atomanô. ²⁹ Kêtû tonanŋa aê gaŋô amacnêm môêc tec gadec atom, gadi gamêŋ. Ma galoc jatu kênac amac gebe amôêc aê kêtû asageŋŋa.”

³⁰ Tec Korneli kêsôm gebe “Gêdêŋ ocmata teŋ aê kateŋ mec gamoa ŋoc andu e galic ŋac teŋ toŋakwê ŋaôsicôsic mênjkêkô aê laŋôcnêm, galoc

ɲabêc aclê gêjaɲa su. ³¹ Ma ɲac tau kêsôm gebe ‘Korneli, Anôtô gêɲô aômnêm mec ma taê gêjam nêm moasiɲgac. ³² Amboac tonaj ôsakiɲ lau sêna Jope nasêkôc Simon, taɲ sêsam eɲ sebe Petere naɲ êmêɲ. ɲac tau kêtú ɲaclen gêɲgôɲ Simon, taɲ kêmasaɲ bôc ɲaôlic naɲ nê andu, taɲ kêkô gwêctali naɲ.’ ³³ Tec kakêɲ lau ɲagaôgeɲ dêdêɲ aôm sêwac ma aôm gôgôm ɲajam gebe gômôêɲ. Aêac samob, tec amoa Anôtô laɲônêm nec, abe aɲô biɲ samob, taɲ Apômtau kêsakiɲ aôm naɲ.”

Petere gêjam mêtê gêmoa Kornelinê andu

³⁴ Go Petere gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Galoc aê kajala biɲɲanôgeɲ gebe Anôtô kêpuc openɲ lau teɲ atom. ³⁵ Lau samuc samob nêɲ teɲ embe êtêc eɲ ma êɲgôm gêɲ êndêɲgeɲ, naɲ oc êlic eɲ ɲajam. ³⁶ Amac aɲô biɲ, taɲ Anôtô kêsakiɲ gêdêɲ lau Israel. Eɲ kêsôm ɲawae ɲajam lasê kêpi Jesu Kilisi gê wama. ɲac tau kêtú samob nêɲ Apômtau. ³⁷⁻³⁸ Amac ajala biɲ tau, taɲ gêjam Judaia samucgeɲ auc naɲgac. Ma biɲ tau tonec gebe Anôtô geɲ oso Jesu aɲga Nasaret ɲa ɲalau Dabuɲ to ɲaclai. Ma biɲ tau gêjac m aɲga Galilaia gêdêɲ Joaɲ gêjam mêtê kêpi busaɲgu su acgom, go Jesu gêjac laoc gamêɲgeɲ jakêmoasiɲ lau to gêgôm lau, taɲ Sadaɲ kêkôniɲ êsêac tôɲ naɲ, ôliɲ ɲajam kêsa. Gêgôm gêɲ tonaj gebe Anôtô gêwiɲ eɲ. ³⁹ Ma aêac alic gêɲ samob, taɲ gêgôm aɲga Judanêɲ gamêɲ to Jerusalem naɲ, tec awa sa. ɲac tonaj êsêac sêkêɲ eɲ geɲkaleɲ ka ma sêjac eɲ êndu. ⁴⁰ ɲac tau tonaj Anôtô gêɲu eɲ sa gêdêɲ bêc kêtú télêac ma kêkêɲ eɲ geoc tau lasê. ⁴¹ Geoc tau lasê gêdêɲ lau samob atom, gêdêɲ aêacgeɲ, tec Anôtô kêjaliɲ aêac

sa kwananjen gebe awa ênê biñ sa nec. Eñ gêdi sa anğa nacmatênên ma aêac tec aen to anôm gêñ awiñ en. ⁴² Go en kêjatu aêac gebe anam mêtê lau to awa sa gebe Anôtô kêjaliñ en sa kêtú lau maten jali to nacmatê nêñ mêtôcwaga. ⁴³ Propete samob sêwa en ñam sa gebe Anôtô êsuc lau peben, tañ sêkên gêwiñ en nañ, nêñ sec ôkwi êtu ênê ñaêña.”

Anôtô kékên Nalau Dabuñ gédên lau samuc

⁴⁴ Petere kêsôm biñ tonan gêmôa ma Nalau Dabuñ mênkêpi êsêac samob, tañ sêñô biñ semoa nañ. ⁴⁵ Ma Judawaga ñanô, tañ sêkên gêwiñ ma sêwiñ Petere nañ, sê taên gebe Anôtô kékêc nê Nalau Dabuñ kêpi lau samuc gêwiñ, ⁴⁶ gebe sêñô êsêac sêjam lau ñagêdô awen ma sêlambiñ Anôtô. Go Petere kêsôm gebe ⁴⁷ “Nalau Dabuñ kêpi lau tonec kêtôm kêpi aêac. Asa oc ênac jao gebe sêliñ sanju atom.” ⁴⁸ Go kêsôm sêsagu êsêac sêjam Jesu Kilisi lanô. Ma lau tau teten Petere gebe êngôn êwiñ êsêac bêc ñagêdô acgom. * Judawaga sêkên gêwiñ gebe gêñ dêmôêña êtôm gebe êngôm nêñ ñalêlôm êtu sec, tec sen paliñ-paligen atom, sen gêñ, tañ Mosenê biñsu gêwa sa gebe gêñ selec nanjen.

11

Petere gêjac miñ geden gôlôac Jerusalemña

¹ Aposolo to lasitêwai, tañ sêngôn Judaia nañ, sêñô lau samuc sêkôc Anôtônê mêtê sa ñawae. ² Petere kêpi Jerusalem gêja, tec lau Juda ñanô ñagêdô sêsôm en gebe ³ “Aôm kôpi lau samuc nêñ andu to goen gêñ gôngôn gôwiñ êsêacgoc.” ⁴ Tec

* **10:48:** Judawaganen biñ têtú selecña ñagêdo gêc Mat 15:2.

Petere gêoc awa sa ma gêwa biñ tau sa tomalagen gêdêñ êsêac gebe

⁵ “Aê katen mec ganğon malac Jope e katuc kain ten kêsâ ma galic gên ten amboac obo kapônên sêmoatin ñalêsu aclê tôn kêsêp anğa undambê gêdên aê gêmên. ⁶ Aê gaôc kênin e galic bôc nomña kain ten-kain ten, bôclai ma gên kêkênña to moc umbon ñalabuña. ⁷ Ma ganô awa ten kêsâ gêdên aê gebe ‘Petere, ôndi sa, ômbuc ma ônin.’ ⁸ Go kasôm gebe ‘Apômtau, masigoc, gên sec to alôb-alôb amboac tonan aocsun gêjam kauc samuc.’ ⁹ Go awa tau anğa undambê gêjô aê aoc kêtû dim luagêc gebe ‘Gên tan Anôtô kêmasan kêtû selec nan, ômbu gebe alôb-alôb atom.’ ¹⁰ Ganô biñ tonan e kêtû dim têlêac, go gên samob tonan ñai kêpi undambê gêja kêtiam. ¹¹ Ma gaogen galic lau têlêac, tan sêsakin anğa Kaisarea dêdên aê mênșêo lasê andu, tan ganğon nan. ¹² Ma Nalau Dabun kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôwin êsêac taêm ênam biñ naêsanaêsa atom.’ Tec gawin lasitêwai 6 tecenec e api ñac tau nê andu. ¹³ Go Nac tau gêjac min gêdên aêac gebe gêlic anela ten kêkô ênê andu ma kêsôm gêdên en gebe ‘Ôsakin lau sêna Jope ma sêkoc Simon, tan sêsam en sebe Petere nan sêmên. ¹⁴ Nac tau êsôm biñ, tan ênam aôm to nêm gôlôac samob kêsî nan, êndên aôm.’ ¹⁵ Aê gocgo gajac m ñoc biñ gamoa ma Nalau Dabun kêpi êsêac amboac gêmunğen kêpi aêac. ¹⁶ Tec aê taêc gêjam Apômtaunê biñ, nan kêsôm gebe ‘Joan kêsagu amac ña bu, mago amac oc alin Nalau Dabun êtu nêm sanğun nan.’ ¹⁷ Êsêac sêkên gêwin Apômtau Jesu Kilisi e Anôtô kêmoasi ñ êsêac amboac kêmoasin aêacgen. Ma aê asa gebe

jakô Anôtô auc.” ¹⁸ Lau tau sêñô biñ tonañ e sêjam tauñ têt. Ac sêlambin Anôtô ma sêsôm gebe “Anôtô gêjam lau samuc ôkwi, gebe sêñgôn maten jali sêwin amboac tonañ.”

Gôlôac Antiokiaña

¹⁹ Sêjac Stepan su acgom, go gêñwapac, tañ kêdaguc nañ, gêjam gôlôac salin-salin. Êsêac sêc sêjac laoc gamêngeñ e jasêo lasê Poinike to Kupro ma Antiokia ma sêsôm mêtê gêdên lau ten atom, sêsôm gêdên Judawagagen. ²⁰ Go nêñ lau ñagêdô dêdi anga Kupro to Kurene jasêo lasê Antiokia. Anga tonañ sêsôm Apômtau Jesu nê ñawae ñajam lasê gêdên lau Helen gêwin. ²¹ Apômtau lêma gêwin êsêac e lau taêsam sêkên gêwin ma sêjam tauñ ôkwi dêdên Apômtau sêja.

²² Gôlôac dabun Jerusalemña sêñô biñ, tañ êsêac sêgôm nañ, ñawae ma sêsakin Bamaba gêja Antiokia. ²³ Kêsêlên jagêo lasê e gêlic Anôtô kêmoasin lau tonañ ñanô, tec têtac ñajam ma gêlên biñ êsêac samob gebe nêñ ñalêlôm taên ênam Apômtaugen ma sêsap en têt ñapan. ²⁴ En tau ñac ñajam ma Nalau Dabun gêjam en auc to kêkên gêwin ñajana, tec gêjam lau taêsam ôkwi e sêkên gêwin Apômtau ²⁵ Go Barnaba tau gêja Tarsus gebe ensom Saulu. ²⁶ En jakêtap en sa, go kêkôc en gêja Antiokia. Ma êsêagêc sêñgôn sêwin gôlôac dabun jala samuc ten ma têtôn lau taêsam. Anga Antiokia tonañ tec sêsam Apômtaunê ñacsenomi gebe lau Kilisina kêtun ñamataanô.

²⁷ Gêdên ñasawa tonañ propete anga Jerusalem sêsêp Antiokia sêja. ²⁸ Êsêacnên ten, nê ñaê Agaba, Nalau Dabun kêkac en, tec gêdi ma geoc biñ tonac

lasê gebe Tòbôm kapôêḡ êsa ênam ḡamalac samob nêḡ gamêḡ auc. Ma biḡ tau nanô kêsa gêdêḡ kaisara Klaudi nê têm. ²⁹ Tec ḡacsenḡomi sêsôm kêtḡ tōḡ gebe sênam lasitêwai, taḡ sêḡḡōḡ Judaia naḡ sa. Êsêac samob êtôm ḡacanôḡeḡ sêkêḡ êtôm awa, taḡ gêc êsêacḡa naḡ. ³⁰ Sêḡôm gêḡ tau su, go sêsakiḡ Barnaba agêc Saulu gebe nasêkêḡ awa tau êndêḡ laumata. * Judawaga sêkêḡ gêwiḡ gebe gêḡ dêmoêḡa êtôm gebe êḡḡôm nêḡ ḡalêlôm êtu sec, tec seḡ gêḡ paliḡ-paliḡeḡ atom, seḡ gêḡ, taḡ Mosenê biḡsu gêwa sa gebe gêḡ selesc naḡeḡ.

12

Sêjac Jakobo endu ma sêkôc Petere tōḡ

¹ Gêdêḡ têm tonan kiḡ Herodo kêkac lêma sa gebe ejoḡ ḡôlôac dabuḡ nêḡ ḡagêdô. ² Eḡ gêjac Joaḡ têwa Jakobo ḡa siḡ êndḡ. ³ Herodo gêlic gebe biḡ tonan gêjac Judawaga matenânô ḡajam, tec gêjac têku e kêkôc Petere tōḡ amboac tonan. (Biḡ tonan kêsa gêdêḡ Om Polom ḡalucḡa.) ⁴ Kêkôc eḡ tōḡ su, go kêkêḡ eḡ kêsô andu kapoacwalôḡa gêja. Go kêkêḡ siḡwaga toḡ aclê gebe sejoḡ eḡ. Toḡ teḡ ḡalau aclê-aclê. Herodo taê gêjam gebe Pasa êmbacnê acgom, go êtôc eḡ êndêḡ lau. ⁵ Amboac tonan sejoḡ Petere gêḡḡōḡ kapoacwalô, ma ḡôlôac dabuḡ teteḡ mec gêdêḡ Anôtô kêtḡ eḡḡa gedēḡ tōḡeḡ.

Mec ḡaclai kêgaboac Petere su

⁶ Gêdêḡ taḡ Herodo taê gêjam gebe êtôc Petere êndêḡ lau naḡ, ḡagêbêc sêsô Petere tōḡ ḡa kapoacwalô luagêc ma sêkêḡ eḡ gêc bêc

* **11:30:** Judawaganêḡ biḡ têtḡ selescḡa ḡagêdô gêc Mat 15:2.

gêc siñwaga luagêc ñasawa. Ma gejobwaga sêkô katamdêmôê ma sejop andu kapoacwalôña. ⁷ Ma sep tagen Apômtaunê anjela geoc tau lasê e ñawê kêpô balêm ñalêlôm. Go anjela tau kepen Petere dambê ma gêñu en ma kêsôm gebe “Ôndi sa sebenj.” Gêdên tonan kapoacwalô kêsû anja en lêma. ⁸ Go anjela kêsôm gêdên en gebe “Ôjandinj nêm ômbinjak ma ôkic nêm atapa tôñ.” Ma en gêgôm amboac tonan. Go anjela kêsôm gêdên en gebe “U nêm ñakwê ênsañ taôm ma ôndañguc aê.” ⁹ Petere kêsû kêdaguc en gêja. En gêjam kauc gebe gêñ, tañ anjela gêgôm nan, ñanô atom, geboc gêc mêgenj. ¹⁰ Agêc sêsêlêñ e jasêlêlêc gejobwaga ñamatana to gejobwaga kêtû luagêcña, go jasêô lasê katam ki, tañ kêsû intêna malacña nan. Ma katam tau gêlêc tau su gêdên êsêagêc, tec agêc sêsû sêja sêsêlêñ sêmoa intêna. Go sep tagen anjela malamê. ¹¹ Peterenê kauc ñawa kêsû, go kêsôm gebe “Galoc kajala ñanôgenj gebe Apômtau kêsakinj nê anjela kêjanjo aê su anja Herodo lêma to gêñ samob, tañ Juda sêkêñ maten gebe sêñgôm nanj.”

¹² Nê kauc kêsû su ma kêpi Joan, tañ sêsam en sebe Marka, têna Maria nê andu gêja. Lau taêsam sêkac taun sa anja tonan ma teten mec sêmoa. ¹³ En kêjadi katam anduñ ma sakinwagao tenj, nê ñaê Rode, gêja gebe êlic ñam. ¹⁴ En gêja e kêjala Petere awa ma têtac ñajam gêjam en auc e gêlêc katam su atom, kêlêti kêsô gêja ma kêsôm lasê gebe Petere tec kêkô katamdêmôê. ¹⁵ Ma êsêac sêsôm gêdên awê tau gebe “Aôm meloc.” Ma en kêsôm ñajana gebe “Masi, ñac tau tônê binjanô.” Tec êsêac sêsôm gebe “Oc ênê anjela.” ¹⁶ Ma Petere kêjadi katam

gedenj tòngeñ e sêlêc su ma sêlic enj e têtakê ñanô. ¹⁷ Enj gêjab lêma gêdêñ êsêac gebe jamañgeñ, go gêjac Apômtau gêwê enj anja andu kapoacwalôña kêsa gêmênj ñamiñj gêdêñ êsêac ma kêsôm gêwiñj gebe “Asôm biñ tonec ñawae êndênj Jakobo to lasitêwai ñagêdô.” Go enj tau kêsa malac tenj gêja.

¹⁸ Gelenmata sinwaga selendec ñanô ma sênac matenj taunj gebe Petere gêja ondoc. ¹⁹ Herodo gesom enj, mago kêtap enj sa atom. Amboac tonanj kêtû lêsu gejobwaga ma kêtinj êsêac gebe sênac êsêac êndu. Go Herodo tau gêdi anja Judaia kêsêp Kaisarea gêja gêngônj tonanj.

Herodo gêmac êndu

²⁰ Herodo têtac ñandanj gêdêñ lau Turu to Sidon. Lau tonanj nêñ ñalêlôm kêpi tagenj, tec dêdêñ enj sêja. Êsêac sêjam nenenj kinjê sakinwaga andulêlômña, Blasta, ma tetenj gebe sê wama taunj, gebe kinjê nom ñanô gêlôm êsêac. ²¹ Gêdêñ noc sêmasanj biñ tonanja, go Herodo kêsô ñakwê kinja sa jagêngônj lêpônj ma kêsôm bi ñ gêdêñ êsêac. ²² Tec lau awenj gêôc enj gebe “Awa tônê ñamalacnê atom, anôtô tenj nê.” ²³ Ma sep tagenj Apômtaunê anjela gêjac enj gebe ketoc Anôtô sa atom, tec têmoa senj enj e gêmac êndu.

²⁴ Go Anôtônê mêtê kêlainj tau gêjam gamênj auc. ²⁵ Barnaba agêc Saulu sêjam nêñ sakinj tonan e gêbacnê anja Jerusalem, go sêkôc Joanj, tañ sêsam enj gebe Marka nanj, gêwiñj êsêagêc ma sêmu sêja Antiokia.

13

Sêjam mec Bamaba agêc Saulu

¹ Propete to biñsu, tañ sêmoa gôlôac dabuñ Antiokiaña ñalêlôm nañ tonec, Barnaba agêc Simeon, tañ sêsam en sebe Niger nañ, ma Luki anğa Kurene ma Manaen, tañ agêc kiñ Herodo ñapalêgen sêmoa sêwiñ tauñ nañ, ma Saulu. ² Njasawa tenj êsêac sêjêm sakinj Apômtau to sêjam dabuñ mo sêmoa, ma Njalau Dabuñ kêsôm gebe “Awaka Bamaba agêc Saulu sa êtu kôm, tañ kakalem êsêagêc nañña.” ³ Tec sêjam dabuñ mo ma tetenj mec, go sêu lemenj gêsac êsêagêc ma sêkênj êsêagêc sêja.

Aposolo sêjam mêtê anğa Kupro

⁴ Njalau Dabuñ kêsakinj êsêagêc e sêsêp Selaikia sêja. Anğa tonañ sêlac jasêsô nuc Kupro. ⁵ Sêmoa Salami ma sêsôm Anôtônê biñ lasê anğa Judanêj lôm. Ma Joaņ gêjam sakinj gêmooa gêwiñ êsêagêc.

⁶ Go ac sêsêlêj têdaguc nuc samuc tonañ e jasêo lasê Papo. A nğa Papo têtap ñac Judaña tenj sa. Enj mecwaga tenj to propete dansañ, nê ñaê Barjesu. ⁷ Njac tau gêmooa gêwiñ gôliñwaga Sergi Paulus, enj ñac tokauc tenj. Njac tonañ kêkalem Barnaba agêc Saulu dêdêj enj sêja, ñam enj gebe êjô Anôtônê biñ. ⁸ Mago mecwaga Eluma (lau Helen sêjam ênê ñaê ôkwi amboac tonañ) gêlêc biñ sa êsêagêc ma gêgôm gêjêlêlôm gebe ênam gôliñwaga ôkwi êkênj êwiñ mêtê atom. ⁹ Tec Saulu, tañ sêsam enj tenj gebe Paulu nañ, Njalau Dabuñ gêjam enj auc ma kêpuc mata tøj enj ¹⁰ ma kêsôm gebe “Aôm Sadañ latu. Biñdansañ to alôb-alôb gêjam aôm auc samucgenj, tec kôkênj kisa gêdêj biñ gêdêj samob. Aôm gôjam Apômtaunê intêna solop ôkwi ñapañ. Êndênj ondoc, go ôwi siñ. ¹¹ Ôlic acgom, galoc Apômtaunê lêma oc ênac aôm gebe matampec êsa ôlic oc êtiam atom

e n̄asawa tenj acgom.” Ma sep tagen n̄akanuc to n̄akesec k̄êkôm enj auc ma gesom lau k̄êlêsagenj gebe s̄ekam enj̄a. ¹² Gôlinjwaga ḡêlic ḡên tonan̄j tec k̄etakê k̄êtu Apôm̄taunê m̄êtên̄ja e k̄êkên̄j ḡêwiñj.

Paulu agêc Barnaba s̄emoa Antiokia Pisidian̄ja

¹³ Paulu to nê lau s̄êpi wan̄j an̄ga Papo ma s̄êlac e jasêsô Perge, tan̄j ḡêc Pampulia nan̄j. Go Joan̄j k̄êtaiñj tau su an̄ga êsêagêcnên̄j ma ḡêmu ḡêja Jerusalem.

¹⁴ S̄êwi Perge sin̄j ma s̄êsêlên̄j e s̄êo lasê Antiokia Pisidian̄ja. Gêdên̄j sabat s̄êsô Judanên̄j lôm jasên̄gôn̄j.

¹⁵ Lôm̄môkê s̄êsam Mosenê bin̄su to propetenên̄j bin̄j lasê su acgom, go s̄êsakiñj bin̄j ḡêdên̄j êsêagêc ḡêja gebe “O lasitêwaagêc, bin̄j êpuc lau tônia embe ênêc amagêcñ̄ja, go asômman̄j.” ¹⁶ Tec Paulu ḡêdi sa ḡêjab lêma êsêac ma k̄êsôm gebe

“O Israelwaga to amac, tan̄j atêc Anôtô nan̄j, akên̄j tan̄jem acgom. ¹⁷ Lau Israel tonec nêñj Anôtô k̄êjaliñj tamen̄ji sa ma ketoc lau tau sa ḡêdên̄j tan̄j sên̄gôn̄j nom jaba Aiguptu nan̄j, go ḡêoc lêma sa ma ḡêwê êsêac an̄ga tonan̄j s̄êsa s̄êja. ¹⁸ Ma ḡêlôm êsêac s̄emoa gamên̄j sawa k̄êtôm jala 40. ¹⁹ Go gesen̄j nom Kanaan n̄jalaum 7 su ma ḡêjac sam n̄agamên̄j tau ḡêdên̄j êsêac s̄êwê kain̄j, ²⁰ k̄êtôm jala 450.

“Tonan̄j su, go k̄êkên̄j ḡôlinjwaga ḡêdên̄j êsêac e ḡêdên̄j propete Samuel nê têm. ²¹ Gêdên̄j n̄asawa tonan̄j teten̄j kin̄j e Anôtô k̄êkên̄j Kis latu Saulu an̄ga Benjamminnê gôlôac k̄êtu nêñj kin̄j k̄êtôm jala 40. ²² Go k̄êsap enj tulu ma ketoc Dawid sa k̄êtu nêñj kin̄j. Anôtô ḡêwa n̄ac tonan̄j sa amboac tonec gebe ‘Aê katap Isai latu Dawid sa, nan̄j n̄oc n̄alêlôm galic enj n̄jam. Enj oc êngôm aên̄joc bin̄j samob êtu tônia.’ ²³ An̄ga ênê wakuc Anôtô k̄êkên̄j k̄êsiwaga

Jesu gédêñ lau Israel kêtôm gêjac mata. ²⁴ Jesu kêtû awê atomgeñ, ma Joaņ kêsôm métê lasê gédêñ lau Israel samob kêpi busaņgu sênam tauñ ôkwiņa. ²⁵ Kêdabiņ gebe Joaņ ênac mata nê kolen ma kêsôm gebe ‘Amac abe aê asa. Aê ñac tau, tañ asaê amoa nañ atom. Alic acgom, ñac tau oc êndaņguc aê ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ñalêkôñ atom.’

²⁶ “O lasitêwaac, Abraham latui amac ma amac lau, tañ atêc Anôtô nañ, Anôtô kêsakiņ biņ moasiņņa tonañ gédêñ aêac. ²⁷ Lau tañ sêngôñ Jerusalem nañ, to nêñ laumata sêjala Jesu tônê to propetenêñ biņ, tañ sêsam kêtôm sabatgeñ nañ atom. Mago sêkic ênê biņ, tec sêgôm biņ tau ñanô kêsa. ²⁸ Êsêac têtap ênê keso enseñ eñ suņa teñ sa atom, mago tetet Pilata gebe ênac eñ êndu. ²⁹ Êsêac sêgôm biņ samob, tañ teto kêpi eñ nañ, ñanô kêsa su acgom, go sêkôc eñ su aņga ka jatetoc eñ gêc sêô. ³⁰ Go Anôtô gêñu eñ sa aņga ñacmatênêñ. ³¹ Bêc taêsam eñ geoc tau lasê gédêñ êsêac, tañ sêwiņ eñ aņga Galilaia sêpi Jerusalem sêja. Ma lau tau tec galoc sêwa eñ ñam sa gédêñ lau sêmoa. ³² Ma aêac asôm ñawae ñajam, tañ Anôtô gêjac mata gédêñ tamenji nañ, lasê gédêñ amac. ³³ Ma biņ tau Anôtô gêgôm ñanô kêsa kêpi êsêac latuņi aêac, geden tañ gêñu Jesu sa, kêtôm biņ, tañ teto gec Pesalem kêtû luagêcņa gebe

‘Aôm kôtu aêñoc Latuc,

galoc katu aôm Tamam.’

³⁴ Anôtô gêñu eñ sa aņga ñacmatênêñ, gebe ôli êtu palê atomņa. Eñ geoc biņ tonañ lasê kwananğeñ ma kêsôm gebe

‘Aê gabe jakêḡ Dawidnê gêḡ dabuḡ to ḡaḡêḡ tau êndêḡ amac.’

³⁵ Ma kêsôm ḡagêdô gêc madiḡ teḡ gêwiḡ gebe

‘Aôm oc ôkêḡ nêḡ ḡac dabuḡ ôli êtu palê atom.’

³⁶ Gebe Dawid tê gêḡam sakiḡ kêtôm Anôtônê biḡ gêdêḡ tau nê launêḡ têḡ, go gêc nê bêc ma sêsuḡ eḡ gêwiḡ tamai ma ôli kêtû palê. ³⁷ Ma ḡac, taḡ Anôtô gêḡu eḡ sa naḡ, ôli kêtû palê atom. ³⁸⁻³⁹ O Lasitêwaac, amboac tonanḡ ajala tonec êwiḡ acgom.

Aêac asôm lasê êndêḡ amac gebe Anôtô kêsuc sec samob ôkwi kêtû ḡac tônêḡa. Samob taḡ sêkêḡ êwiḡ eḡ naḡ, têtû lau gêdêḡ. Mosenê biḡsu êtôm gebe enseḡ aêacnêḡ sec su e tatu lau gêdêḡ nec atom.

⁴⁰ Amboac tonanḡ alic taôm gebe biḡ, tec propete sêsôm nec, êtaḡ amac sa atom ⁴¹ gebe

‘Amac aseḡ-biḡwaga alic acgom,

oc aḡac lememe, mago anaḡa,

gebe êndêḡ amacnêḡ têḡ aê oc janam ḡoc kôm teḡ.

Embe sêḡac kôm tau ḡamiḡ, oc akêḡ êwiḡ atom.’ ”

⁴² ḡac ulu sebe sêsa awê sêḡa ma lau tetêḡ êsêagêc gebe êndêḡ sabet teḡ sêsôm biḡ tonanḡ ḡagêdô êndêḡ êsêac êtiam. ⁴³ Lau sêsa aḡa Judanêḡ lôm ma Judawaga to nêḡ lau lêḡḡa taêsam, taḡ têtêc Anôtô naḡ, têdaguc Paulu agêc Barnaba. Agêc sêsôm biḡ to sêḡac biḡsu êsêac gebe siḡ Anôtônê moasiḡ tōḡeḡ.

⁴⁴ Gêdêḡ sabet, taḡ kêdaguc naḡ, lau malacḡa ec jauc sêkac tau ḡ sa sebe sêḡô Apômtaunê mêtê.

⁴⁵ Judawaga sêlic lau taêsam tonanḡ e têtac sec ma sêsôm biḡ alôb-alôb sêôc Paulunê biḡ aucgeḡ.

⁴⁶ Tec Paulu agêc Barnaba sêsôm totêntac kêpa sugêḡ gebe “Aêagêc ajac ḡawae gebe asôm Anôtônê

mêtê êndênj amac êtu ñamata. Mago amac atinj mêtê to amac taôm asaê taôm atôm anjônj matem jali tenjenña atom, tec aêagêc andênj lau samuc ana.

⁴⁷ Gebe Apômtau kêjatu aêac amboac tonecgenj gebe ‘Aê kakênj aôm kôtu lau samuc nêj ja, gebe ônam lau kêsi e naêndênj nom ñamadinj nanj.’ ”

⁴⁸ Lau samuc sênjô binj tonanj e têtac ñajam kêsa ma sêlambinj Anôtônê mêtê. Ma êsêac samob, tanj Anôtô kêjalinj êsêac sa gebe sênjgônj materj jali tenjenj nanj, tec sêkênj gêwinj.

⁴⁹ Ma Apômtaunê mêtê kêtû tapa gêjam gamênj samob auc. ⁵⁰ Tagenj Judawaga sêkalom lauo towae, tanj têtêc Anôtô nanj, to malac tonanj ñakasêga ñanô-ñanô e sêli launênj ñalêlôm sa gebe sênac Paulu agêc Barnaba. Tec têtinj êsêagêc anja nêj gamênj sêsa sêja. ⁵¹ Agêc dedonj kekop anja enkainj su, gebe lau tau nêj binj êpi êsêac taunj, ma sêja Ikonium. ⁵² Ñacsenjomi têtac ñajam kêsa to ñalau Dêbu ñ gêjam êsêac auc.

14

Paulu agêc Barnaba sêmoa Ikonium

¹ Gêdênj tanj ñac ulu sêmoa Ikonium nanj, sêsô Judawaganênj lôm amboac tonanjenj. Agêc sêjam mêtê kainj tenj e Judawaga to Helen taêsam sêjam taunj ôkwi. ² Mago Judawaga, tanj sêkênj gêwinj atom nanj, sêli lau sa to sêgôm lau samuc nêj ñalêlôm ñamalic kêsa e têtac ñandanj gêdênj lasitêwai ñawaô. ³ Agêc sêmoa tonanj ñasawa balinj. Apômtau tau gêwa êsêagêc sêjam ênê mêtê ñamoasinj sa kêpuc agêc tônj, tec lemenj sêgôm gênsêga to gêntalô ⁴ e lau malacña sêwa taunj kêkôc e ñagêdô sêwinj Judawaga

ma ñagêdô sêwiñ aposolo. ⁵ Sêmoa, go lau samuc to Judawaga tonêñ kasêga dêdi sebe sênac to têtuc êsêagêc ña poc êndu. ⁶ Tec agêc sêjala ma sêc sêja Lukaonia ñamalac Lustra to Derbe ma gamêñ ñagêdô, tañ gêc ñamagêña nan. ⁷ Sêmoa tonañ ma sêsôm ñawae ñajam lasê.

Paulu agêc Barnaba semoa Lustra

⁸ Ma ñac teñ gêngôñ Lustra, têna kêkôc en tomagi kêsugen e akain ñajaña atom ma kêsêlêñ ñagec atomanajaña atom ma kêsêlêñ ñagec atomanô. ⁹ Ñac tau gêñô biñ, tañ Paulu kêsôm nan. Paulu mata gê en e gêlic gebe ñac tau kêkêñ gêwiñ jakêtôm su gebe ôli ñajam êsaña. ¹⁰ Tec kêsôm awa kacgen gebe “Amkain ñajaña êsa ma ôndi sa ôkô.” Ma en gêboañ sa ôb tagen ma kêsêlêñ. ¹¹ Lau pom kapôên teñ sêlic Paulu gêgôm gêñ tonañ, nan sêmôêc ña biñ Lukaonianagen gebe “Anôtôi têtú ñamalac ma sêsêp dêdêñ aêac sêrrêngoc.” ¹² Ma sêsam Barnaba gebe Dia ma Paulu gebe Hermes gebe en ñac awa biñña. ¹³ Dianê lôm kêkô malac ñamagê, tec dabuñwaga kejon bulimakao kapoac to ñaola gebe sêngêlôñña jagêô lasê sacgêdô gebe êkêñ da êwiñ lau tau. ¹⁴ Aposolo Barnaba agêc Paulu sêñô biñ tonañ ñawae e sêkac nêñ ñakwê gêngic jasêboañ sêsêp lau ñalêlôm ma sêmôêc gebe ¹⁵ “Lauac, abe añgôm amboac ondoc. Aêagêc tonec ñamalac palê-palê atôm amac. Aêagêc asôm ñawae ñajam gêdên amac gebe anam taôm ôkwi aña gêñ ñaôma tecenec andên Anôtô mata jali tau ana. En ñac, tañ kêkêñ undambê to nom ma gwêc to ñagên totau-totau samob. ¹⁶ Gêdên têm gêmunña en gêlôc gebe lau samuc sêsa tauñ nêñ lêñ. ¹⁷ Mago en gêwa tau sa ña

moasin, kékêñ kom anğa undambê gêdêñ amac ma têm tomoasu gêlôm amac to kékêñ mo gêôc amac tônia anğônia totêmtac najamgen.” ¹⁸ Naclagêc sêsôm bi ñ tonan, mago kêtü kôm kapôên gebe sêkô lau auc êtu sêkên da êndên êsêagêc atomña.

¹⁹ Go Judawaga ñagêdô anğa Antiokia to Ikonium sêmên ma sêjam lau pom tonan ôkwi e têtuc Paulu ña poc ma sê en kêsa anğa malac gêja seboç en gêmac endu. ²⁰ Go ñacseñomi sêgi en auc sêkô e gêdi sa kêsô malac gêja. Ñagelen êsêagêc Barnaba sêja Derbe.

Paulu agêc Barnaba sêmu sêja Antiokia Suriana

²¹ Naclagêc sêsôm ñawae najam lasê anğa malac tonan e sêjam lau taêsam ôkwi, go sêmu sêja Lustra to Ikonium ma Antiokia Pisidianja kêtiam. ²² Agêc sêpuc ñacseñominên ñalêlôm tônia to sêjac biñsu êsêac najanja gebe sêwi biñ sêkên gêwiñña sin atom. Ma sêsôm biñ tonec gêwiñ gebe “Ñandan taêsam êpi aêac acgom, go tasô Anôtônê gamên tana.” ²³ Go ñaclagêc sêjalin lau sa kêtôm gôlôac dabunğen têtü laumata. Go sêjam dabunğ mo to tetenğ mec ma sêsunğ êsêac dêdên Apômtau, tañ sêkên gêwiñ en nañ.

²⁴ Go sêsa Pisidianğen e jasêo lasê Pampulia. ²⁵ Sêjam mêtê anğa Perge su acgom, go sêsêp Atalia sêja. ²⁶ Anğa tonan sêlac jasêsô Antiokia, malac tañ gêmunğen sêkên êsêagêc sêsêp Anôtônê moasin ñalêlôm to sêsakinğ êsêagêc kêtü kôm, tañ sêgôm su nañja.

²⁷ Jasêo lasê su acgom, go sêkac gôlôac dabunğ sa ma sêjac miñ biñ samob, tañ Anôtô kékêñ êsêac sêgôm nañ, ma gêlêc katam takênğ gêwiñña su gêdênğ

lau samuc. ²⁸ Ma agêc sêmoa sêwiņ ņacsenomi ec ņêņgen. * agêc Hermes.

15

Aposolo sêkac tauņ sa aņga Jerusalem

¹ Lau buņa ņagêdô aņga Judaia sêsêp sêja Antiokia, ma têdôn lasitêwai amboac tonec gebe “Embe sêsa amac êtôm Mosenê biņ atom, oc Anôtô ênam amac kêsi atom.” ² Paulu agêc Bamaba ma lau tonañ ac awenșuņ gêôc ka tauņ ma sêjô biņ tonañ ņapaņ. Tec gôlôac dabuņ sêsôm kêtú tôn gebe sêkêņ Paulu agêc Barnaba ma êsêac tauņ nêņ lau ņagêdô dêndêņ aposolo to laumata sêpi Jerusalem sêna êtu biņ sêpê tauņņa naņ.

³ Amboac tonañ gôlôac dabuņ sêkêņ êsêac sêsa Poinike to Samariaņa sêja ma sêjac miņ lau samuc sêjam tauņ ôkwi ņawae e gêgôm lasitêwai samob têntac ņajam kêsa samucgen. ⁴ Jasêô lasê Jerusalem su acgom, go gôlôac dabuņ to aposolo ma laumata sêkôc êsêac sa, ma ac sêjac miņ gêņ kapôêņ samob, taņ Anôtô kêkêņ êsêac sêgôm naņ. ⁵ Go lau ņagêdô aņga Parisainêņ ton, taņ sêkêņ gêwiņ mêtê naņ, dêdi sa ma sêsôm gebe “Asa lau samuc acgom, go anac biņsu êsêac gebe sêmansaņ Mosenê biņsu.”

⁶ Tec aposolo to laumata sêkac sa gebe sêjô biņ tau sêlic acgom. ⁷ Ac sêjô biņ tonañ sêmoa e Petere gêdi sa ma kêsôm gêdêņ êsêac gebe “O lasitêwaac, amac taôm alicgac gebe gêmunģen gangôn gawiņ amac ma Anôtô kêjaliņ aê sa gebe aocsuņ jasôm ņawae ņajam lasê êndêņ lau samuc sêņô ma

* **14:28:** Lau Rom nêņ anôtôi jabe luagêc nêņ ņaê Dia

sêkêñ êwiñ. ⁸ Ma Anôtô, tañ kêjala ñamalacnêñ ñalêlôm nañ, kêwaka lau samuc sa ma kêkêñ Nalau Dabuñ gêdêñ êsêac amboac kêkêñ gêdêñ aêac. ⁹ En kêmoasiñ aêac to êsêac ñadôñ tagen. Êsêac sêkêñ gêwiñ, tec en gêgôm nêñ ñalêlôm kêtü selec. ¹⁰ Ma galoc abe ansaê Anôtô amboac ondoc, tec abe akêñ gêñ ñawapac, nañ aêac to tamenji daôc e tatôm atom nañ, ênsac ñacseñomi magiñm. ¹¹ Mago aêac tec takêñ gêwiñ gebe Anôtô gêjam aêac to êsêac kêsi kêtü Apômtau Jesu nê moasiñña ña lêñ tagen.”

¹² Lau samob sêjam tauñ töngeñ ma sêkêñ tañen Barnaba agêc Paulu nêñ miñ. Êsêagêc sêjac miñ gêñtalô to gêñsêga, tañ Anôtô gêgôm ña êsêagêc lemeñ gêdêñ lau samuc nañ. ¹³ Naclagêc sêsôm biñ e sêjac mata, go Jakobo gêjô êsêagêc awen ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, anô ñoc biñ acgom. ¹⁴ Simon gêjac miñ gebe andanengeñ Anôtô kêtü ñacneñ lau samuc gebe êjaliñ lau teñ sa anga êsêacnêñ têtü ênê lau. ¹⁵ Biñ tonañ to biñ, tañ propete teto nañ, ñam kêsêp tagen amboac tonec gebe

¹⁶ ‘Malôgeñ acgom, go aê jamu jamêñ ma jakwê Dawidnê bec, tañ kêsêp jakêtap nañ, sa êtiam.

Ma jakwê gêñ, tañ kêku sa nañ, sa êtiam to jamansañ êtu solop.

¹⁷ Amboac tonañ lau nomña ñagêdô to lau samuc samob,

tañ ñoc ñaê kêpi êsêac nañ, sensom Apômtau.

¹⁸ “Apômtau tañ gêgôm biñ tau kêtü awê gêdêñ andanengeñ nañ, nê biñ tau tonañ.’

19 “Amboac tonañ aê taêc gêjam ñoc biñ tonec gebe Lau samuc, tañ sênam taun òkwi dëndên Anôtô nan, talênsôn êsêac atom. 20 Tagen tato papia êndên êsêac gebe sêngamin taun êndên gwam ñagên môp-môp ma êndên mockaino to mockain ma êndên bôc sêgin ênduņa to êndên dec, 21 gebe Mosenê biñ tônê tec sêjam mêtê langwa-langwa kêtôm gamêngeñ ma sêsam lasê anğa Judanên lôm samob kêtôm sabatgeñ.”

Biñ tañ laumata sêmasañ nan

22 Sêsôm biñ tonañ su, go aposolo to laumata ma gôlôac dabun samob sêsôm kêtú tòn ma sêjalin nên lau ñagêdô sa, gebe sêkên êsêac sêwiñ Paulu agêc Barnaba sêna Antiokia. Tec sêkên lasitêwainên gôlinwaga Juda, tañ sêsam en sebe Barsaba nan, agêc Sila. 23 Ma sêkên papia tonec gêdên êsêac sebe sêkôc sêna gebe

“Amacnêm lasitêwai aêac, aposolo to laumata awen gêjac lasitêwai anğa lau samuc nên, tañ sêngôn Antiokia to Suria ma Kilikia nan. 24 Aêac anô ñawae gebe aêacma lau ñagêdô, tañ asakin êsêac atom, taun dêdên amac sêwac nan, sêlênsôn amac ña taun nên biñ e sêgôm nêm ñalêlôm ñawapac kêsa. 25 Tec aêac akac taun sa ma amasan ma biñ kêpi tagen e ajalín lau sa ma akên êsêac sêwiñ aêacnên ñaclagêc, tañ têtac gêwiñ êsêagêc nan, Barnaba agêc Paulu, sêwac. 26 Ñaclagêc tonañ sêjac ka kêtú aêacnên Apômtau Jesu Kilisi nê ñaêña. 27 Juda agêc Sila, tañ aêac akên êsêagêc sêwac, ocgo taun sêwa biñ tonañ ñagêdô sa êndên amac êwiñ. 28 Ñalau Dabun to aêac asôm kêtú tòn gebe akên biñ ñawapac ñagêdô êkônin amac tòn êwiñ atom, gên

tecenecgeŋ, go amansaŋ ŋapep gebe ²⁹ Anġamiŋ taôm êndêŋ da gwamŋa to êndêŋ dec ma êndêŋ bôc, taŋ sêgiŋ êndu ma êndêŋ mockaiŋo to mockaiŋ naŋ. Embe andec gêŋ tonan ŋai, ma oc êtôm. Amoa ŋajamôŋ.”

³⁰ Amboac tonan sêkêŋ êsêac sêja. Sêsêlêŋ e sêô lasê Antiokia ma sêkac gôlôac dabuŋ sa aegom, go sêkêŋ papia gêdêŋ êsêac. ³¹ Ac sêsam papia tau ma têntac ŋajam kêsa kêpi biŋ, taŋ kêpuc êsêac tôŋ naŋ. ³² Juda agêc Sila têtû propete sêwiŋ, tec sêjac biŋsu lasitêwai to sêpuc êsêac tôŋ ŋa biŋ gwalêkiŋ. ³³ Sêmoa acgom, go lasitêwai sêwi êsêac siŋ tobiŋmalôgeŋ sêmu dêdêŋ lau, taŋ sêsakiŋ êsêac naŋ, sêja kêtiam. [³⁴ Sila taê gajam gebe gacgeŋ êmoa.] ³⁵ Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia ma têdôŋ to sêsôm ŋawae ŋajam lasê kêpi Apômtaunê biŋ sêwiŋ lau ŋagêdô taêsam.

Paulu agêc Barnaba sêwa tauŋ kêkôc

³⁶ Bêc ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Paulu kêsôm gêdêŋ Barnaba gebe “Aêagêc tamu malac samob, taŋ tasôm Apômtaunê biŋ lasê naŋ tana, ma tanac lasitêwai kêsi gebe sêmoa ŋajam me masi.” ³⁷ Ma Barnaba gebe êkôc Joaŋ, taŋ sêsam eŋ sebe Marka naŋ êwiŋ. ³⁸ Mago Paulu gêlic ŋac tau kêtôm gebe sêkôc eŋ êwiŋ êsêagêcŋa atom, gebe eŋ gêwi êsêagêc siŋ aŋga Pampulia ma kêsêlêŋ gêwiŋ êsêagêc kêtû kômŋa atom. ³⁹ Amboac tonan êsêagêc awenŋsuŋ gêôc ka tauŋ ŋajaŋa e sêkac tauŋ kêkôc. Barnaba kêkôc Marka gêwiŋ eŋ agêc sêja Kupro. ⁴⁰ Paulu kajaliŋ Sila sa ma lasitêwai teteŋ moasiŋ aŋga Apômtaunê kêtû êsêagêcna, go sêkêŋ êsêagêc sêja.

41 Sêsêlêñ sêsa Suria to Kilikianña jasêpuc gôlôac dabuñ tôn.

16

Timote gêwiñ Paulu agêc Sila

¹ Go sêo lasê Derbe ma Lustra. Ma têtap ñacseñom teñ sa anğa tonañ, nê ñaê Timote. Ñac tau têna Judao teñ, nan kékêñ gêwiñ, ma tama ñac Helenña. ² Lasitêwai Lustra to Ikoniumña sêwa eñ ñam sa ³ e Paulu gebe êkôc Timote êwiñ eñ. Tec kékôc eñ jakêsa eñ gebe Juda gamêñ tonañña samob sêjala tama gebe eñ ñac Helenña teñ. ⁴ Sêjac laoc malacgeñ sêja ma tédôn biñ, tañ aposolo to laumata sêsôm kêtú tôn anğa Jerusalem nan, gédêñ êsêac gebe sejob. ⁵ Amboac tonañ gôlôac dabuñ sêkêñ gêwiñ ñajaña kêsa, ma lau jasêwiñ-ñasêwiñ kêtôm bêcgeñ.

Paulu gêc me kêpi ñac Makedoniaña

⁶ Ñalau Dabuñ kékô êsêac auc gebe sênam mêtê anğa Asia atom, tec sêsa Prugia to Galata ñagamêñ sêja. ⁷ Têdabiñ Musia ma sêsa Bitunianageñ, mago Jesunê Ñalau gêlôc gédêñ êsêac atom. ⁸ Amboac tonañ jatêdaguc Musia ñagamêñ ñamadiñ ma sêsêp gwêc dédêñ Troasña sêja. ⁹ Ma gédêñ gêbêc Paulu gêc mê gebe ñac Makedoniaña teñ kékô ma keten eñ gebe “Olom Makedonia mênônám aêc sa.” ¹⁰ Paulu mata gêlac acgom, go aêc asaic taungeñ abe ana Makedonia sebeñ, taên gêjam gebe Anôtônê kalem gédêñ aêc gebe asôm ñawae ñajam lasê êndên êsêac anğa tônêña.

Ludia gêjam tau ôkwi

11 Amboac tonañ êsuñ su anğa Troas ma gacgen apen Samotrakiagen e ñageleñ ma asô Neapoli. 12 Anğa tonañ jaasa Romnêñ malac wakuc Pilipi, tañ kêtü Makedonia ñamalacsêga nan, ma anğon malac tonañ bêc ñagêdô. 13 Go gêdên sabat aêc asa malac ñamagê aja e aô lasê bu teñ, gebe aêc taên gêjam gebe teteñ mec ñamala oc gêc tonañ. Aêc anğon sic ma asôm biñ gêdên lauo, tañ sêkac tau ñ sa nan. 14 Ma awê teñ, nê ñaê Ludia, gêmoa; nan gêjam sakin Anôtô. En anğa malac Tuatira ma kêtulu obo asôsamuc. En gêñô biñ tau ma Apômtau kêlain ênê ñalêlôm e kêkên taña biñ, tañ Paulu kêsôm nan. 15 Asagu en to nê lau su, go keteñ aêc ma kêsôm gebe “Embe alic aê kakên gêwiñ Apômtau ñanôgen, nan asô mênanğon ñoc andu,” ma kêkac aêcgen.

Sêkên Paulu agêc Sila sêsêp kapoacwalô

16 Ñabêc teñ aêc abe ana mec ñamala tonañ. Asêlên amoa e adac sakinwagao teñ tonjau geoc biñ lasêña. Awê tonañ geoc biñ lasê gêdên lau ma sêkên ñaawa taêsam gêdên ênê ñatui. 17 Awê tau kêdaguc aêc to Paulu ma gêmôêc gebe “Lau tonec têtü Lólôc Ñatau Anôtô nê sakinwaga, tec sêwa lên Anôtô ênam ñamalac kêsina sa êndên amac.” 18 Awê tau kêsôm biñ tonañ e tobêc-tobêc, tec Paulu têtac ñandan kêkac tau ôkwi ma kêsôm gêdên ñalau gebe “Aê jajatu aôm gajam Jesu Kilisi lanô gebe ôwi awê tonañ sin ôsa ôna.” Ma gaôgen ñalau tau gêwi en sin kêsâ gêja. 19 Awê tau nê ñataui sêlic nêñ awa ñamôkê gêc gêja, tec sêkôc Paulu agêc Sila tôn ma sê êsêagêc sêsa malacluj dêdên kasêga sêja. 20 Go sêwê êsêagêc dêdên gôlinwaga sêja ma sêsôm gebe “Juda luagêc

tonec mên̄sêli aêacnêḡ malac sa. ²¹ Agêc têdôn̄j mêtê ten̄ amboac aêac lau Rom tatôm gebe takôc sa ma dangôm ḡa nan̄ atom.” ²² Lau malacḡa sêbu êsêagêc sêwiḡ, tec gôliḡwaga sêkac êsêagêcnêḡ ḡakwê su ma sêjatu gebe si êsêagêc ḡa sêm. ²³ Si êsêagêc ḡanô su acgom, go sêbaliḡ agêc sêsêp kapoacwalô sêja ma sêjac biḡsu ḡagejobwaga gebe ejop êsêagêc ḡapep. ²⁴ Sêjac biḡsu ḡac tau amboac tonan̄, tec kêbaliḡ êsêagêc sêsô andu kapoacwalôḡa ḡabalêm ḡaluḡḡa sêja ma kêkapiḡ êsêagêc en̄kaiḡ tôn̄ ḡa ka.

²⁵ Sêc e gêbêcauc gêja lu acgom, go Paulu agêc Sila teten̄ mec to sêjam nêḡ wê gêdêḡ Anôtô, ma lau kapoacwalôḡa sêḡô êsêagêc awen̄ sêwiḡ. ²⁶ Sêgôm sêmoa e gaôgeḡ ôjô gêjam kapôêḡ, tec andu kapoacwalôḡa ḡaalê wiwic e katam samob gêlêc tau su sep tagen̄ ma lau samob nêḡ kapoacwalô kêsu. ²⁷ ḡagejobwaga mata gêlac e gêlic kapoacwalô ḡakatam samob gêḡa, tec kêtaiḡ nê siḡ sa gebe êmbuc tau, gêjam kauc gebe lau kapoacwalôḡa oc sêc sêja. ²⁸ Go Paulu gêmôêc awa kapôêḡ gebe “Ôjaiḡ taôm atom, aêac samob tec an̄gôn̄.” ²⁹ Tec ḡac tau keten̄ gebe sêkôc ja sêmêḡ ma kêlêti kêsô gamêḡ ḡalêlôm gêja e jakêtênêp tau êndu-êndu gêu tau gêc Paulu agêc Sild en̄kaiḡḡa ³⁰ ma gêwê êsêagêc sêsa awê sêja ma kêsôm gebe “O apôm̄tauagêc, aê jan̄gôm asagen̄ gebe Anôtô ênam aê kêsi.” ³¹ Tec êsêagêc sêsôm gebe “Ôkêḡ êwiḡ Apôm̄tau Jesu, go Anôtô ênam aôm to nêm gôlôac kêsi.” ³² Go agêc sêwa Apôm̄taunê mêtê sa gêdêḡ en̄ to nê lau samob, tan̄ sêḡgôn̄ ênê andu nan̄. ³³ Gêdêḡ gêbêcauc ḡasawa tonan̄geḡ ḡac tau kêkôc êsêagêc sa jakêkwasiḡ êsêagêcnêḡ sêm ḡamala ma

gaôgeŋ êsêagêc sêsagu eŋ to nê lau samob. ³⁴ Go kêkôc êsêagêc sêsô nê andu jakêkêŋ mo êsêagêc seŋ, ma tonê gôlôac samob têntac ŋajam samucgeŋ gebe sêkêŋ gêwiŋ Anôtôgac.

³⁵ Gelenŋa lasê, go gôliŋwaga sêsakiŋ nêŋ sakiŋwaga sêja sêsôm gebe “Ôwi ŋac luagêc tonan siŋ.” ³⁶ Tec gejobwaga kêdôŋ biŋ tau gêdêŋ Paulu gebe “Gôliŋwaga sêsakiŋ lau sêmêŋ gebe jawi amagêc siŋ. Amboac tonan aêc tobiŋmalôgeŋ ana.” ³⁷ Tec Paulu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêagêc ŋac Romŋa, mago sêmasaŋ aêagêcma biŋ atom. ma si aêagêc akô malacluŋ to sêbaliŋ aêagêc asêp kapoacwalô. Ma galoc sebe sêkêŋ aêagêc kelecgeŋ ana me. Masigoc, amboac tonan atom. Êsêac taun sêmêŋ ma sêwê aêagêc asa ana.” ³⁸ Sakiŋwaga tedôŋ biŋ tonan gêdêŋ gôliŋwaga. Ac sêŋô ŋawae gebe êsêagêc ŋac Romŋa ma têtakê ŋanô. ³⁹ Tec sêja sê biŋmalo êsêagêc, go sêwê êsêagêc sêsa sêja ma tetenê êsêagêc gebe sêwi êsêacnêŋ malac siŋ. ⁴⁰ Agêc sêsa aŋga andu kapoacwalôŋa ma gêdêŋ Ludia jasêlic lasitêwai ma sê biŋmalô êsêac sa su. go sêc sêja.

17

Lau sêli awen sa aŋga Tesaloniki

¹ Êsêac sêsêlêŋ e jasêsa Ampipoli to Apolonia ma jasêô lasê Tesaloniki, nan Judanêŋ lôm tenê kêkô. ² Paulu kêsô lôm gêja amboac gêgôm gêgôm gêmoa ma gêjam biŋgaŋm gêwiŋ êsêac kêpi Anôtônê biŋ kêtôm sabat têlêac. ³ Eŋ kêsôm mêtê lasê to kêwaka Kilisi tau sa gêdêŋ êsêac gebe gêôc ŋandan ma gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ nan gêjac eŋ ŋawae. Go

kêsôm gêwiņ gebe “Jesu, taņ kasôm eņ lasê gêdêņ amac naņ, eņ Kilisi tau.” ⁴ Ma êsêacnêņ ñagêdô sêkêņ gêwiņ ma sêsap Paulu agêc Sila tônia. Ma Helen, taņ têtêc Anôtô naņ, nêņ taêsam sêwiņ ma kasêganêņ lauo ñalêlêma atom amboac tonanğeņ. ⁵ Tec Judawaga têtac ñandan kêsas ma sejoņ lau sec ñagêdô anğa malaclêlôm mênşêjac êsêac sa gebe sêkalom malac. Tec sêwa Jasonnê andu auc ma sêsôm Paulu agêc Sila sebe sêkôc êsêagêc dêndêņ lau sêna. ⁶ Mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sê Jason to lasitêwai ñagêdô dêdêņ malac ñagôliņwaga sêja ma sêmôêc gebe “Lau tau, tê sêlênsônia gamêņboa nê, sêjam aêacnêņ gamêņ tônia amboac tonanğoc. ⁷ Jason tonec kêkôc êsêac sa. Lau samob tônia sesen kaisaranê biņsu su ma sêsôm gebe kiņ teņ gêmoa nê ñaê Jesu.” ⁸ Lau malac tonanğa to ñagôliņwaga sêņô biņ tonanğ e kêlênsônia êsêac ñanô. ⁹ Tec sêsôm Jason to nê lau ñagêdô sêkêņ gêņ sêjac da taun su, go sêwi êsêac siņ.

Aposolo sêmoa Beroia

¹⁰ Ñagêbêc tonanğ lasitêwai sêkêņ Paulu agêc Sila sebeņ sêja Beroia. Agêc sêo lasê su, go sêsô Judanêņ lôm sêja. ¹¹ Lau tau nêņ lêņ mansaņ ñajam sêlêlêc Juda Tesalonikiņa nêņ su. Ac sêkôc mêtê sa ñapep sêjac ñawaegen ma sêkip buku dabuņ ñam sa kêtôm bêcgen, sê dôņ mêtê, taņ aposolo sêsôm naņ, gebe oc kêtôm tau me masi. ¹² Amboac tonanğ êsêacnêņ lau taêsam sêkêņ gêwiņ ma Helennêņ lau towaen nêņ lauo to ñacwaga ñagêdô ñalêlêma atom amboac tonanğeņ. ¹³ Juda Tesalonikiņa sêņô Paulu kêsôm Anôtônê mêtê anğa Beroia gêwiņ ñawae, tec taun sêja sebe sêlênsu to sêlênsônia êsêac amboac

tonanġen. ¹⁴ Lasitêwai sêġô ŋawae, tec sejon Paulu seben sêsa gwêc sêja, ma Sila agêc Timote gacġen sêġġôn. ¹⁵ Lau taġ sêwiġ Paulu naġ, sêwê eġ e jasêô lasê Aten. Êsêac sebe sêmu sêna, go eġ kêmasaġ biġ ġêdêġ êsêac gebe nasêkac Sila agêc Timote seben dêndêġ eġ sêna.

Paulu ġêmoa Aten

¹⁶ Paulu ġêoġ êsêagêc ġêġġôn Aten ma ġêlic sêkêġ ġwam taêsam ġêjam malac auc, ma nê ŋalêlôm kêbôli auc ŋanô. ¹⁷ Tec ġêjam biġgalôm ġêwiġ Judawaga aġa nêġ lôm to êsêac, taġ têtêc Anôtô naġ, kêtôm bêcġen ma lau, taġ kêtap êsêac sa aġa malacluġ naġ, amboac tonanġen. ¹⁸ Ma Epikuri to Stoiki nêġ lau tokauc ŋagêdô sebe sênsaê eġ, tec lau ŋagêdô sêsôm sebe “Ŋac ġwai-ġwai ŋatau tonanġ gebe êsôm asaġen.” Ŋagêdô sêsôm gebe “Eġ gebe êsôm anôtôi jaba ŋawae.” Êsêac sêsôm biġ tonanġ gebe Paulu kêsôm ŋawae ŋajam lasê kêpi Jesu ġêdi sa aġa ŋacmatêġen. ¹⁹ Amboac tonanġ sêkôc Paulu jasêwê eġ sêja Areo Pagu (nêġ sêmêtôc biġ ŋamala) ma sêsôm gebe “Aêac abe ajala biġ wakuc, taġ kôdônġ ġêdêġ lau naġ awiġ. ²⁰ Aôm kôs m biġ kaiġ teġ kêsêp aêac taġenġsuġ, ma aêac abe ajala biġ tonanġ ŋam.” ²¹ Lau Aten samob to lau jaba, taġ sêġġôn sêwiġ êsêac naġ, ôliġ palê sebe sêsôm to sêġô biġ wakucġen ŋapaġ.

²² Tec Paulu ġêdi jakêkô Areo Pagu ŋaluġenġ, go kêsôm gebe “Lau Atenwaga, aê ġalic amac atoc anôtôi sa ŋapeġen. ²³ Kasêlêġ katôm malacġêdôġenġ ġaja ma kêsala amacnêm ġêġ dabuġ e katap altar teġ sa teto ŋabiġ ġêc gebe ‘Anôtô taġ tajam kauc eġ naġ nê.’ Tec gabe jawa ġêġ tau, taġ

ajam kauc ma atoc sa nan, sa êndên amac. ²⁴ Anôtô tau, tañ kêkên undambê to nom ma ñagên totau-totau samob nan, kêtú undambê to nom Nñatau, mago gêngôn lôm dabuñ, tañ sêkwê ña lemengeñ nan atom. ²⁵ Eñ kêpô lêna gên, tañ ñamalac sêgôm ña lemen nan atom, gebe eñ tau kêkên êsêac sêmoa maten jali to sêsê awen ma kêkên ñagên samob gêdên êsêac. ²⁶ Eñ kêkên ñamalac tagen kêtú ñamalac toton-toton, tañ sêngôn nom auc nan, samob nêñ ñamôkê. Eñ kêkên nêñ têm sêmoa to gamên sêngôn ña ñamadin kwananjen. ²⁷ Anôtô gêgôm gên tonan gebe sensom eñ. Moae sênsaê eñ ma têtap eñ sa, gebe eñ gêmoa jaêc aêac samob nêñ ten atom.

²⁸ ‘Eñ kêkôm aêac auc, tec tamoa maten jali to danôm nêñ gên samob ma tamoa amboac tamoa,’ kêtôm amacnêm sêga-wêwaga ñagêdô sêsôm gebe ‘Aêacnêñ ñam kêsêp eñ.’

²⁹ Aêacnêñ ñam kêsêp Anôtô, tec tanam dôñ Anôtô êpi gwam gold to silber ma poc, tañ ñamalac taên gêjam ñamêtê ma sêgôm nan atom. ³⁰ Anôtô gêlic têm, tañ ñamalac sêjam kauc taunña nan gêbacnê, ma galoc gêjac binju ñamalac gebe lau samob êtôm gamên samobgen sênam taun ôkwi. ³¹ Ma kêtôc bêc êmêtôc ñamalac samob êndêngeñña kêkô kwananjen ma kêjalij ñac êmêtôc binju sa su. Eñ kêtôc ñac tau sa gêdên lau samob gebe gênu eñ sa anga ñacmatênên.”

³² Lau tau sênô ñacmatê sêndi sa ñabin e ñagêdô sêsu susu ma ñagêdô sêsôm gebe “Malôgen, go anô aôm ôsôm bin tonan ñagêdô êtiam.” ³³ Sêsôm su, go Paulu gêwi êsêac sin kêsá gêja. ³⁴ Go lau ñagêdô

sêsap enj tòn ma sêkênj gêwiñ. Acnênj Areo Pagu ñalaumata tenj, nê ñaê Dionusi agêc awê tenj, nê ñaê Damari, ma lau ñagêdô sêwiñ. * sêmoasiñ taunj ôliñ ma sêjam kauc gebe gêñ ñanô tau tonan. Stoiki têtú mêtê taunj ñapep ma sêjam kauc gebe ênam êsêac sa sêmoa ñajamgenj. † sêkac taunj saña.

18

Paulu gêmoa Korinti

¹ Tonan su, go Paulu gêwi Aten siñ gêja Korinti. ² Anja tonan kêtap Juda tenj sa, nê ñaê Akwila. Têna kêkôc enj anja Pontu. Êsêagêc nê awê Priskila sêwi Italia siñ sêmênj wakucgenj. Nam kêsêp kaisara Klaudi kêjatu gebe Judawaga samob sêwi Rom siñ. Tec Paulu gêdênj êsêagêc gêja. ³ Enj gêlic acnênj lemenj ñakolenj tagenj, tec gêmoa gêwiñ êsêagêc ma sêjam kôm sêwiñ taunj. Êsêac sêwa becobo kêtú nêñ kôm. ⁴ Paulu gêjam biñgalôm anja Judanênj lôm kêtôm sabbatgenj gebe êkêli Juda to Helen gebe sêkênj êwiñgenj.

⁵ Sila agêc Timote anja Makedonia sêmênj acgom, go Paulu gêjam mêtê toôli palêgenj ma gêwa Jesu sa gêdênj Judawaga gebe enj Kilisi. ⁶ Gêdênj tañ Judawaga sêoc ênê biñ auc ma sêsôm biñ alôb-alôb nan, enj kekolonj kekop anja nê ñakwê su ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Nêm dec êpi amac taôm môkêmapac. Aê oc jawê ñakainj atom. Galoc jandênj lau samuc jana.” ⁷ Go kêsá anja tonan ma jagelom ñac tenj, tañ kêtêc Anôtô nan, nê andu. Ñac tau nê

* **17:34:** Lau Helen nêñ lau tokauc nêñ tonj luagêc. Epikuri

† **17:34:** Gamênj tonan kêtú lau Aten nêñ gamênj laumata

ñaê Titi Justu. Nê andu kêkô jaban Judanêj lôm.
⁸ Lômômôkê Krispi to nê gôlôac samob sêkêj gêwi ñ
 Apômtau, ma lau Korinti taêsam sêjô mêtê e sêkêj
 gêwiñ ma sêliñ sanju.

⁹ Nagêbêc Apômtau gêsuj mê gêdêj Paulu ma
 kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom, ôsôm biñ lasêgej,
 ônam taôm tøj atom. ¹⁰ Aê tec gawiñ aôm ma ñac
 tej êndi sa ma êngôm ôlim êtu sec atom, gebe aêjoc
 lau taêsam sêmoa malac tonaj.” ¹¹ Paulu kêdôn
 Anôtônê mêtê gêngôn gêwiñ êsêac jala samuc tej
 ma ajôn 6.

¹² Gêdêj taj Galio kêtü gôliñwaga Akaiana naj,
 Judawaga samob nêj biñ kêpi tagen sêli tauñ sa
 gêdêj Paulu, tec sêwê en dêdêj sêmêtôc-biñ-ñamala
 sêja ¹³ ma sêsôm sebe “Ñac tonec kêpiñkap lau, gebe
 sênam sakiñ Anôtô eso biñsu ñalêj.” ¹⁴ Paulu gebe
 êjô biñ e Galio kêsôm gêdêj Judawaga gebe “Amac
 Judawaga, embe biñ sec ñanô me sec kapôên tej,
 go jakôc amacnêm biñ sa êtôm ñagôliñ. ¹⁵ Ma embe
 awemsuj êoc ka taôm êtu amacnêm mêtê to waem
 ma biñsuña, naj amac taôm amansaj. Aê gabe
 jatu biñ tonaj ñamêtôcwaga atom.” ¹⁶ Kêsôm ma
 kêmasuc êsêac anja kêmetôc-biñ-ñamala sêsa sêja.
¹⁷ Tec êsêac samob sêkôc lômômôkê Sostene tøj e
 sêjac en anja sêmêtôc-biñ-ñamala ñatêclabu, mago
 Galio gêlic amboac gêlic.

Paulu gêmu gêja Antiokia

¹⁸ Paulu gêmoa Koriniti ec ñêngeñ acgom, go
 kêkam lasitêwai lemeñ ma gebe êlêc êna Suria. Ma
 Priskila agêc Akwila sêwiñ en. Anja Kenkrea kêsôm
 sêsêbuñ ênê môkêlauñ su gebe gêjac mata biñ tej
 gêdêj Apômtau kêtü gêj tejña. ¹⁹ Sêlac e jasêsô

Epese, go kêkêñ êsêagêc sêngôn ma en tau kêsô Judanêñ lôm jagêjam binjalôm gêwiñ Judawaga. ²⁰ Lau tonan teten en gebe êmoa bêc ñagêdô êwiñ êsêac acgom, mago gêlôc sa atom, ²¹ kêkam êsêac lemen su ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtô embe têtac êwiñ, go jamu jamêñ êtiam.” Go gêdi anga Epese ma gêlac gêja.

²² Wan kêsô Kaisarea ma en kêpi bau jakêkam gôlôac dabun su ma kêsêp Antiokia gêja. ²³ Jasêmoa e têm ñagêdô gêjaña acgom, go gêdi kêtiam. En kêsâ Galata to Prugia ñagamêngeñ gêja ma kêpuc lau buña samob tôn.

Apolo gêjam mêtê anga Epese

²⁴ Nasawa tonan Juda ten, nê ñaê Apolo, jagêô lasê Epese. Têna kêkôc en anga Alesandria. En ñac tokauc ten, nan kêjala Anôtônê mêtê ñapep. ²⁵ Êsêac têdôn Apômtaunê mêtê gêdêñ en e nê ñalêlôm kêkac en tec kêsôm to kêdôn bin kêpi Jesu solopgeñ. Tagen en kêjala Joaņnê busanugen. ²⁶ En gêjam mêtê gêjac m totêtac kêpa sugen anga Judanêñ lôm. Priskila agêc Akwila sêñô en, tec sêkôc en sa gêngôn gêwiñ êsêagêc ma sêwa Anôtônê mêtê sa e tomalagen gêdêñ en. ²⁷ Gêmoa e gebe êna Akaia, tec lasitêwai teto papia gêdêñ lau buña ma teten êsêac gebe sêkôc en sa. En jagêô lasê Akaia ma gêjam êsêac, tan Anôtônê moasiñ gêjam êsêac auc e sêkêñ gêwiñ sêmoa nan, sa ñapep, ²⁸ gebe kêku Judawaga tulu ña bin tonclai gêmoa awêgeñ lau samob sêlic ma gêwa Jesu sa gebe en Kilisi kêtôm bin, tan teto gêc nan.

19

Paulu gêmoa Epese

¹ Gêdênj tañ Apolo gêmoa Korinti nañ, Paulu kêsêlênj gêmoa Asia ñagamênj lôcña e jagêô lasê Epese ma kêtap ñacsenjomi ñagêdô sa aña tonañ. ² Tec kêtu kênac êsêac gebe “Gêdênj tañ amac akênj gêwiñ su nañ, atap Nalau Dabuñ sa me masi.” Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Masi, aêac tec añô Nalau Dabuñ gêmoa ñawae tenj atomanô.” ³ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac alinj busañgu ondoc.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêac alinj Joaņnê sanju.” ⁴ Go Paulu kêsôm gebe “Joaņ kêsagu lau sêlinj busañgu sênam tañj ôkwiña, ma kêsôm gêdênj lau gebe sêkênj ewiñ ñac, tañ oc êndanjuc enj nañ ac tau Jesu.” ⁵ Lau tau sêjô binj tonañ, tec sêlinj sanju kêpi Apômtau Jesu nê ñaê. ⁶ Paulu kêkênj lêma gêsac êsêac acgom, go ñalau Dabuñ kêpi êsêac e sêsôm binj awenj talô ma seoc binj lasê. ⁷ Lau tau moae têtôm 12.

⁸ Paulu kêsô Judanênj lôm gêja jakêsôm binj totêtac kêpa sugenj gêmoa ajônj têtêac. Enj gêjam binjalôm kêpi Anôtônê gamênj gêwiñ êsêac to gêgôm gênjêlôm êsêac gebe sêkênj êwiñ Apômtauña. ⁹ Mago lau ñagêdô nêj ñalêlôm ñadani kêsa e sêkênj gêwiñ atom, sêbu mêtê, tañ Paulu gêjam nañ, gêdênj lau, tec Paulu kêkac tau su aña êsêacnênj ma kêkôc ñacsenjomi sêwiñ enj. Enj gêjam binjalôm gêmoa Turananê lôm kêtôm bêcgenj. ¹⁰ Gêgôm gêmoa e jala samuc luagêc, go Juda to Helen samob, tañ sêngônj gamênj Asianja nañ, sêjô Apômtauñê mêtê.

Skewa latui

¹¹ Anôtô kêpuc Paulu lêma tônj ma gêgôm gêjsêga kapônj, ¹² gebe lau sêkôc obo waenja to nê ñakwê

kômna, tañ eñ kêjandiñ nan, su jasêu gêsac gêmac e ôliñ njam kêsa, ma nhalau sec sêsa sêja. ¹³ Ma Judanêñ lau têtin nhalau secña sêsêlêñ sêjac laoc gamêngeñ. Êsêac taun sêsam Apômtau Jesu nê ñaê kêpi lau tonjalau sec, ma sêsôm gebe “Aê jajatu amac ña Jesu, tañ Paulu gêjam mêtê kêpi eñ nan, nê ñaê.” ¹⁴ Judanêñ ñac dabunsgêga Skewa nê latui 7 sêsa lêñ tonan. ¹⁵ Tec nhalau sec gêjô êsêac awen gebe “Jesu tañ kajala engac, ma Paulu nan kajala eñ amboac tonan. Mago amac tonec asa lau.” ¹⁶ Ma ñamalac, tañ nhalau sec gêgôm eñ nan, gêboan jagêlô êsêac tôn e kêku êsêac tulu ma kêjamun êsêac e ôliñ ñaômagen ma todecgeñ sêc anga andu tonan sêja. ¹⁷ Ma lau Juda to Helen samob, tañ sêngôn Epese nan, sêñô bin tonan e têtakê samob ma awen gêoc Apômtau Jesu nê ñaê ñanôgeñ. ¹⁸ Lau gwalêkin, tañ sêkên gêwiñ su nan, sêmên ma seoc nêñ sec, tañ sêgôm nan lasê. ¹⁹ Ma êsêac mec-geowaga taêsam sejon nêñ buku mecña kêpi tagen jasêkên ja geñ su gêc lau taêsam lanônêmna, ma sêsam buku tonan ñai ñaôli kêpi tagen kêtôm silber 50,000. ²⁰ Ma mêtê ñajana kêsa gêjam gamên auc kêtôm Apômtaunê ñaclai.

Sêli bin sa anga Epese

²¹ Bin tonan gêbacnê su, go Paulu taê gêjam gêc nê ñalêlôm gebe êsa Makedonia to Akaianagen êna Jerusalem, taê gêjam gebe “Jana ônê su acgom, go najalic Rom amboac tonan.” ²² Ma kêkên nê kêpuctônwagaagêc Timote agêc Erasta sêja Makedonia, eñ tau gêngôn Asia ñasawa ñagêdô gêwiñ.

²³ Gêdên ñasawa tonan lau sêli taun sa ñanô kêtû mêtêña. ²⁴ Nam gebe ñac-kêpac-silberwaga ten, nê

ñaê Demetri, gêgôm anôtôo Diana nê lôm jaba ñakatu silber ma gêjam ôli kômwaga sêkôc ñaôli saun atom anğa ênê. ²⁵ Tec ñac tau kêkalem lau tonan to êsêac ñagêdô, tan sêwê kainj kôm amboac tône nan, sêpi tagen, go kêsôm gebe “Lauac, amac ajalagac gebe kôm tonec ñai gêjam aêac sa tec tatu lau tolêlôm. ²⁶ Ma galoc taôm alic to anôgac gebe Paulu tonan gêgôm gênlêlôm e gêjam lau taêsam ôkwi, mago gêgôm anğa Epese tagen atom, en kêsôm binj gêjam Asia samucgen auc gebe anôtôi, tan dagôm ña lemen nan, ñanô masi. ²⁷ Binj tonan oc êngôm aêacgen nêñ waenj kômña êtu sec atom, êngôm lau sêlic anôtôo kapôên Diana nê lôm amboac gên ñaôma êwinj amboac tonan e malôgenj acgom, go senseñ anôtôo, tan lau anğa Asia samucgen to nom ñagamêñ samob tetoc en sa nan, nê wae kapôênj tau su amboac tonanjen.”

²⁸ Lau tau sênô binj tonan e têtac ñandanj secanô ma sêmôêc kêsâ aucgenj gebe “Epesenêñ Diana kapôênjoc.” ²⁹ Sêgôm e malac samucgenj ñadindij kêsâ ma lau samob jasêsêwa sêsâ nêñ gamêñ dôadôaña ma sê ñac Makedoniaña luagêc ñai agêc Aristarka, tan sêsêlêñ sêwinj Paulujen nan sêwinj. ³⁰ Paulu gebe êsêp lau tonan ñai ñalêlôm êna e ñacsenjomi sesen en. ³¹ Ma gôlinwaga Asiaña ñagêdô, tan têtac gêwinj Paulu nan, sêkênj puc en ma teten en gebe naêsâ gamêñ dôadôaña atom, ³² gebe êsêac, tan sêkac sa anğa tonan nan, nêñ binj kêlênsôn samucgenj, ac sêmôêc kesotau-kesotau. Nêñ taêsam sêkac sa ñaômagenj ma sêjam kauc ñam. ³³ Lau ñagêdô sêlic Alesandere, tan Judawaga sêsuc en kêsâ gêja nan, ma sêjam kauc sebe en binjômê.

Tec enj gêoc lêma sa gebe êwa nê biñ sa êndênj lau. ³⁴ Mago êsêac sêjala enj gebe ñac Judaña, tec sêmôêc gulunj-gulunjenj gebe “Epesenênj Diana kapôênjgoc.” Sêmôêc sêkô kêtôm ockatu ñasawa luagêc.

³⁵ Sêgôm sêmoa, go acnênj ñac-ketobiñwaga gêjac êsêac têtac tôñ ma kêsôm gebe “Amac Epesewaga, lau samob sêjala malac Epese tec kêtú Diana kapôênj nê lôm to lôm ñakatu, tañ kêsêp anja undambê gêmênj nañ ñagejobwaga. ³⁶ Biñ tau tonec gêc awê, tasôm biñ taêsam atom. Amboac tonañ nêñ ñalêlôm êtu malô ma anjôm gênj teñ paliñ atom. ³⁷ Amac awê ñac luagêc tônê amênj, mago êsêagêc sêjanjo gênj teñ anja lôm atom ma sêsôm biñ alôb-alôb teñ kêpi aêacnênj anôtôo atom. ³⁸ Ma Demetri to nê kômwaga embe nêñ biñ êndênj ñac teñ ênêc, nañ noc sêmêtôc biñña gêc ma gôliñwaga semoa, tec sêwaka tauñ saman. ³⁹ Ma embe nêñ biñ ñagêdô ênêc, nañ amansañ êndênj lau malacña nêñ noc sêkac saña. ⁴⁰ Ocsalô tonec aêac tawê biñ talênsônj launja ñakaiñgoc, gebe aêac tali tauñ sa nec ñam teñ gêc atom, tec tatôm gebe dawa tau ñ sa êtôm atom.” ⁴¹ Kêsôm tonañ su ma kêkênj lau sêc êliñ-êliñ.

20

Paulu kêsa Makedonia gêja Helennênj gamênj

¹ Biñ kêtú malô acgom, go Paulu kêkac ñacsenjomi sa ma gêlênj biñ êsêac to kêkam êsêac lemenj ma gêdi gêja Makedonia. ² Enj gêjac laoc gamênj tonañ ma gêlênj biñ êsêac ña biñ taêsam e jakêsa Helennênj gamênj. ³ Gêmoa e ajônj têlêac gêjanja ma gebe êpi wañ êna Suria, tec kêtap sa gebe Judawaga dêdib enj. Amboac tonañ taê gêjam kêtú tôñ

gebe êsa Makedonianageŋ êmu êna êtiam. ⁴ Puru Beroiaŋa latu Sopatra ma Aristarka agêc Sekundu anga Tesaloniki, —Gai agêc Timote anga Derbe ma Tukiki agêc Tropim anga Asia sêsêlêŋ sêwiŋ eŋ. ⁵ Nac luagêc tonan sêmuŋ ma sêoŋ aêac anga Troas. ⁶ Aêac alic Om Polom Nalucŋa su acgom, go asuŋ su anga Pilipi ma alac amoa e bêc lemeŋ teŋ, go jaasô Troas adêŋ êsêac ma angôŋ tonan bêc 7.

Paulu kêtû ŋacleŋ Troas

⁷ Gêdêŋ woke ŋabêc ŋamataŋa aêac akac sa kêtû apô polom êkôcŋa ma Paulu gêjam biŋgalôm gêwiŋ êsêac. Eŋ taê gêjam gebe ŋaelen go êndi, tec sêjac têtû biŋgalôm e gêbêcauc gêja lugeŋ. ⁸ Êsêac têtun lamp taêsam gelom anga ŋaden, taŋ aêac akac sa nan. ⁹ Paulu gêjam biŋgalôm gêmoa ma ŋapalê teŋ, nê ŋaê Aitiku, gêŋgôn katam saun, tec bec gêgôm eŋ e kêliŋ tau siŋ ma gebeŋ kêsêp ŋaden têtêac tonan gêja e tomatêgeŋ. Tec lau sêkôc eŋ sa. ¹⁰ Paulu kêsêp jakêtap labôc gêsac eŋ ŋaô, go gêlô eŋ tôŋ ma kêsôm gebe “Ali taôm sa atom, katu tec gêmoa eŋ ŋalêlôm.” ¹¹ Go gêmu kêpi gêja kêtiam, jakepô polom kêkôc ma geŋ, go gêjam biŋgalôm geden tôŋgeŋ e gêu bôn kêsâ ma gêdi gec gêja. ¹² Napolê tau, taŋ mata jali kêsâ nan, sêkôc eŋ sêja totêntac ŋajamgeŋ.

Dêdi anga Troas e jasêsô Milete

¹³ Paulu kêsôm gebe êmoa baugen êna ma aêac lau ŋagêdô api waŋ amun naasô Asos gebe akôc eŋ sa anga tônê. ¹⁴ Aêac asô Asos e atap taun sa kêtiam ma akôc eŋ sa jaasô Mitulene. ¹⁵ Nabêbêc aêac asuŋ su ma alac e apoac akanônŋ Kio ma ŋagelen asô Samos e ŋagelen teŋ, go jaasô Milete. ¹⁶ Paulu taê

gêjam kêtû tòn gebe êsô Epese atom, êoc kêsigen êna. En gebe ênam gamên tòn êmoa Asia atom, kêkac taugen gebe êna Jerusalem ma embe nasawa êtôm, go naelic om Pentekost anga tônê.

Paulu gêjam mêtê laumata Epeseña ma sebon tauñ

¹⁷ Paulu gêmoea Miletengen ma kêkên bin gêja Epese ma kêkalem gôlôac dabuñ nêñ laumata gebe dêndên en sêna. ¹⁸ Jasêo lasê dêdên en tec kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac alic noc lên, tañ kasa gêdên gaô lasê gamên Asia wakucgen ma kasa kêtôm têm samob, tañ gamoa gawiñ amac nañ. ¹⁹ Aê gajam sakin Apômtau ma gabu tauc tomatoc-sulugen ma katap lêtôm sa gebe Judawaga dêdib aê. ²⁰ Ma kêgamiñ bin êmoasiñ amacña ten atom, kasôm lasê gêdên amac to kadôn amac anga awêgen to andulêlôm gêwiñ. ²¹ Aê gawa sa nanôgen gêdên lau Juda to Helen gebe sênam tauñ ôkwi êndên Anôtô to sêkên êwiñ Apômtau Jesu Kilisi. ²² Ma galoc Nalau Dabuñ gêjam gôlin aê gebe jana Jerusalem ma gên, tê êtap aê sa anga ônêña nê, tau kajala atom. ²³ Tagen tonec nalau Dabuñ gêwa sa gêdên aê kêtôm malacgen ma kêsôm gebe oc jatap kapoacwalô to gêñwapac sa. ²⁴ Aê taêc labu noc katuc atom. Aê gabe janac dabin noc lên to sakin, tañ kakôc anga Apômtau Jesu nê nañ, gebe jawa nawae najam Anôtônê moasiñña sa.

²⁵ “Ma galoc aê kajala gebe amac samob, tañ gajam mêtê kêpi Anôtônê gamên gamoa gawiñ amac nañ, oc alic aê lanôc êtiam atom. ²⁶ Amboac tonan galoc tecenec jawa sa êndên amac gebe Amacnêm nac ten embe ênaña, aê oc jawê bin tonan najain

teŋ atomanô, ²⁷ gebe kêgamiŋ biŋ teŋ atom, kasôm Anôtônê biŋ lasê tomalageŋ gêdêŋ amac. ²⁸ Ajop taôm to lau samob, taŋ ŋalau Dabuŋ kêkêŋ amac atu êsêacnêŋ gejobwaga gebe ajop Anôtônê gôlôac dabuŋ, taŋ eŋ gêjam ôli êsêac ŋa tau nê dec naŋ. ²⁹ Aê kajala gebe aê embe jawi amac siŋ jana ma kêam sec oc dêndêŋ amac mênșsêlênsôŋ gôlôac ŋawaô. ³⁰ Ma lau ŋagêdô aŋga amac taôm nê m oc sêndi mênșsênam mêtê ôkwi e sê ŋacseŋomi têndaŋguc êsêac. ³¹ Amboac tonan anam jaligeŋ, taêm ênam gebe jala samuc têlêac gêŋgôŋ gawiŋ amac ma gajac biŋsu amac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ tomatocsulugeŋ kêtôm bêc to geleŋ samob, kêlêwan atom.

³² “Ma galoc jansuŋ amac andêŋ Anôtô to nê moasiŋ ŋabiŋ ana. Eŋ kêtôm gebe ênac dabiŋ amac to êkêŋ gêŋlênsêm êndêŋ amac awiŋ Anôtônê lau samob. ³³ Aê matoc katu lau teŋ nêŋ silber to gold ma ŋakwê atom. ³⁴ Taôm alicgac gebe lemoc tecenec gêjam aê to ŋoc lau ma apô lêna sa. ³⁵ Aê kadôŋ amac kêpi gêŋ samobgeŋ ŋapan gebe tanam kôm ŋajaŋa amboac tonan, ec tanam lau ŋasec sa. Taêm ênam Apômtau Jesu nê biŋ, taŋ tau kêsôm gebe “Takêŋ gêŋ êndêŋ lau naŋ êmoasiŋ aêac êlêlêc takôc gêŋ aŋga launêŋ su.”

³⁶ Paulu kêsôm biŋ tonan su, go kêpôŋ aduc ma keteŋ mec gêwiŋ êsêac samob. ³⁷ Lau samob sêmbôêŋ tauŋ to têtariŋ ŋanô ma sêlêsoŋ eŋ alianô. ³⁸ Ênê biŋ, taŋ kêsôm gebe êsêac sêlic eŋ laŋôanô êtiam atom naŋ, tec gêgôm êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêlêlêc. Sêgôm tonan su, go sêkêŋ eŋ kêpi wan gêja.

21

Paulu gêja Jerusalem

¹ Aêac akêñ êsêac sinj ma alac e jaasô Kos. Go ñabêbêc jaasô Rodo ma ança tonañ alac e jaasô Patara. ² Aêac atap wañ tenj sa gebe êlac êna Poinike, tec api ma alac aja. ³ Alac e aê Kupro sa mênakêñ gêc gasêña gêja ma apenj Suria e jaasô Turu, gebe sênam waba ança wañ êsêp bau. ⁴ Aêac atap ñacseñomi sa ma anğôñ awiñ êsêac bêc 7. Lau tonañ Nalau Dabuñ kêkac êsêac e sêsôm gêdêñ Paulu gebe êpi Jerusalem êna atom. ⁵ Aêac amoa e ma bêc gêbacnê, go adi gebe asêlêñ. Ma lau malacña samob to nêñ lauo ma nêñ ñapalêo to ñac sejoñ aêac ança malac asa sêcluñ aja. Go ança ambêo aêac apôn aenđuc to atenj mec. ⁶ Su, go akam tauñ ma aêac api wañ, ma êsêac sêc sêmu sêja.

⁷ Aêac alac ança Turu e jaasô Tolemai ma atap lasitêwai gamêñ tônêña sa, tec awenj gêjac tauñ ma anğôñ awiñ êsêac bêc tenj. ⁸ Nğalenj adi asêlêñ e aô lasê Kaisarea ma asô jaenwaga Pilip nê andu aja ma anğôñ awiñ enj. Nac tonañ samwaga 7 nêñ tenj enj. ⁹ Nac tau latuio awêtakiñ aclê seoc biñ lasê sêmoa. ¹⁰ Aêac anğôñ bêc ñagêdô, go propete tenj kêsêp ança Judaia gêmêñ, nê ñaê Agaba. ¹¹ Enj kêtú ñaclenj gêdêñ aêac. Nac tau kêkôc Paulunê ômbiñkap su mênğêsô tau akaiñ to lêma tônj ma kêsôm gebe “Nalau Dabuñ nê biñ tau tonec gebe Judawaga oc sênsô ômbiñkap tecenec ñatau tônj amboac tonec ança Jerusalem ma sêkêñ enj êsêp lau samuc lemenj.” ¹² Aêac to malac ñatau anjô biñ tonañ, tec atenj enj gebe êpi Jerusalem êna atom. ¹³ Mago Paulu gêjô aêac awenj gebe “Amboac

ondoc atan ma agôm aênoc ñalêlôm ñawapac kêsa. Embe sênsô aê tôn ma sêngômman. Aê gajac dabin tauc gebe jamac êndu anga Jerusalem êtu Apômtau Jesu nê ñaêña.” ¹⁴ Aêac asôm bin elêmê tec ajam taun tôn ma asôm gebe “Apômtaunê bin êtu anô.”

¹⁵ Ñabêc ñagêdô gêjaña acgom, go aêac amasan ma waba ma api Jerusalem aja. ¹⁶ Ñacsenomi ñagêdô anga Kaisarea sêwin, tec sêwê aêac atu ñaclen Nason. En ñac buña lanjwa ten anga Kupro.

Paulu kêtû ñaclen Jakobo

¹⁷ Aêac jaaô lasê Jerusalem su, go lasitêwai sêkôc aêac sa totêntac ñajamgen. ¹⁸ Ñagelen Paulu kêkôc aêac sa adên Jakobo aja, ma laumata samob sêkac sa sêmoa tonan. ¹⁹ Êsêac awen gêjac taun su, go Paulu gêjac min bin, tañ Anôtô gêgôm gêdên lau samuc gebe kêpuc ênê sakin tôn nan toma-lagen. ²⁰ Lau tau sêñô e sêlambin Anôtô ma sêsôm gêdên Paulu gebe “O lasitêwa, aôm gôlicgac, Judawaga taêsam ñanô lasê sekên gêwin Kilisi, mago sêsap Mosenê bin su tôn sêjac ñawae. ²¹ Lau tonan sêñô ñawae gebe aôm kôdôn Judawaga, tañ sêsêp lau samuc ñasawa nan, gebe sêwi Mose sin, ma kôsôm gebe sêsa nêñ ñapalê atom to sêwi lên mêtê lanjwan sin. ²² Ma galoc danjôm amboac ondoc. Lau samob oc sêñô aôm gômôên ñawae su. ²³ Amboac tonan ôngôm êtôm bin, tec aêac abe asôm êndên aôm nec. Aêacma lau aclê sêjac mata bin kêpi bin ten tec sêngôn. ²⁴ Naôkôc lau tonan sa, gebe lau dabunwaga sêngôm bin atu selecña êpi aôm ôwi êsêac ma ônam ôli lau, tañ sêkapiñ êsêac môkênlaun nan, go lau samob sêjala gebe bi ñ, tañ têdôn kêpi aôm nan, ñanô masi. Êsêac taun ocgo

sêlic aôm gebe kôsa nê m lê n kôsap biñsu tònge n. ²⁵ Ma biñ kêpi lau samuc, tañ sêkê n gêwiñ su nañ, aêac asôm biñ tonec kêt u tòn gebe êsêac sê ngamiñ taun êndê n da gwamña to êndê n bôc ñadec, ma êndê n bôc, tañ sê giñ êndu ma êndê n mockaiño to mockaiñ.” ²⁶ Ñabêbêc Paulu kêkôc lau tau sa, ma sêmasañ ênê biñ êtu selecña gêwiñ lau tau tonañ, go kêsô lôm dabuñ gêja ma kêsôm bêc sê ngôn selecña lasê ma sêmasañ noc sêkê n nê n da êndê n-êndê ngeñña.

Êsêac sêkôc Paulu tòn anga lôm dabuñ

²⁷ Kêdabiñ gebe ñabêc 7 tonañ êmbacnê ma Judawaga Asiañ sêlic eñ gêmoa lôm dabuñ, tec sêli lau samob nê n ñalêlôm sa e sêkôc eñ tòn. ²⁸ Ma sê môtêc gebe “Aô, Israelwaga, anam aêac samañ. Alic ñac tau, tañ kêdôn lau anga gamê n samob gêbu lau Israel to Mosenê biñsu ma gamê n tau tonec nañ. Ma galoc gêwê Helen ñagêdô sêsô lôm dabuñ sêja ma gêgôm gamê n dabuñ tau kêt u segcoc.” ²⁹ Ñasawa teñ lau tonañ sêlic ñac Epesena Tropim gêmoa malaclun gêwiñ Paulu, tec seboc Paulu oc gêwê eñ kêsô lôm dêbu ñ gêja. ³⁰ Tec malac ñatau samob sêii taun sa ma sêjac taun sa sêpi tagen jasêkôc Paulu tòn ma sê eñ anga lôm dêbu ñ kêsa gêja, ma sêlai ñakatam auc sebeñ. ³¹ Lau tau sêsôm sebe sênac Paulu êndu e siñwaganê n kapitaisêga gêñô lau Jerusalemña samob sêli taun sa ñawae, ³² tec kêkôc siñwaga to nê n kapitai ñagêdô sa jasêlêti dêdê n lau tau sêsêp sêja. Lau tonañ sêlic kapitaisêga to siñwaga sê mên ma sêwi Paulu siñ sêjac eñ kêtiam atom. ³³ Go kapitaisêga kêt u gasuc gêja, kêkôc Paulu tòn ma kêsôm sêsô eñ tòn

na kapoacwalô luagêc. Go kêtû kênac ênê nam to bin, tañ enj gêgôm nanj. ³⁴ Lau samob sêmôêc kesotau-kesotau e sêôc gamêñ auc langwageñ, tec enj gêñô binj sapu ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêñ sinwaganêñ gamêñ sêja. ³⁵ Sêô lasê ñatêcwale ma lau sebe sênac Paulu, tec sinwaga sêôc enj sa lólôcgeñ, ³⁶ gebe lau tau samob sêwiñ ma sêmôêc panjenj gebe “Enañamanj.”

Paulu gêjam talañ tau

³⁷ Sebe sêkêñ Paulu êsô sinwaganêñ gamêñ êna, tec kêsôm gêdêñ kapitaisêga gebe “Oc ôlôc gebe jasôm binj tenj êndêñ aôm me masi.” Ma ñac tau kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm kôsôm binj Helen me masi. ³⁸ O, aôm ñac Aiguptuñ, tañ wali tenjenj gôli kêjanjowaga 4,000 nêñ ñalêlôm sa ma kojonj êsêac sêsa gamêñ sawa sêja nanj, aôm atom me.” ³⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê tinoc Judao, tec kêkôc aê anja Tarsus Kilikianja ma gawê kainj malac towae tônê gawinj, tec kateñ aôm gebe ôlôc ma jasôm binj êndêñ lau tônê.” ⁴⁰ Kapitaisêga gêlôc, go Paulu kêkô têcwale ma gêjab lêma gêdêñ lau e gamêñ gêmac, go awa gêjac êsêac ña awenj Ebolai gebe

22

¹ “O lasitêwaac to tamocac, binj tañ galoc gabe jawa tauc sa êndêñ amac nanj, anjô acgom.” ² Lau tau sêñô enj awa gêjac êsêac ña awenj Ebolaijenj, tec binj gêmac samob. Ma Paulu kêsôm gebe ³ “Aê tinoc Judao kêkôc aê anja Tarsus Kilikianja ma katu kapôêñ anja malac tonec, kasô Gamalielnê lôm ma kêdônj tameninêñ binjsu gêdêñ aê e tomalagenj. Aê gajam sakinj Anôtô gajac ñawae katôm tec amac

samob agômagôm amoa nec. ⁴ Aê kêjanda lau, taŋ sêsap mêtê wakuc tonec tônia naŋ, e gasen êsêac su sêjaŋa ma gêsô êsêac tônia to kakên êsêac lauo to ŋac sêsêp kapoacwalô sêja. ⁵ Ŋac dabuŋsêga to laumata samob embe sêwa aêŋoc miŋ sa, oc êtôm tec tauc kasôm nec. Aê kakôc papia aŋga êsêacnêŋ gêjac lasitêwai Damaskusŋa ŋawae, tec gaja gebe jakôc êsêac, taŋ sêmoa tonan naŋ tônia, ma-jakên êsêac sêna Jerusalem gebe têtap nêŋ ŋagêjô sa.

Paulu gêjac tau nê miŋ Apômtau Jesu gêjam eŋ ôkwiŋa

⁶ “Aê kasêlêŋ gamoa e kêdabiŋ Damaskus. Ma gêdêŋ oc kêkô ŋaluŋgeŋ, go ŋawê kapôêŋ teŋ gaôgeŋ aŋga undambê mênkêpô aê e gêjam aucgeŋ. ⁷ Aê gau tauc jagaêc nom, go gaŋô awa teŋ gêdêŋ aê gebe ‘Saulu, Saulu, asageŋ kôjanda aê.’ ⁸ Ma aê gajô biŋ tonan gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Go eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Aê Jesu Nasareŋa, tec kôjanda aê.’ ⁹ Lau taŋ sêwiŋ aê naŋ, sêlic ŋawêgeŋ, mago sêŋô ŋac, taŋ kêsôm biŋ gêdêŋ aê naŋ, awa atom. ¹⁰ Go aê kasôm gebe ‘Apômtau, aê jaŋgôm asageŋ.’ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ôndi sa ma ôna Damaskus acgom, go sêwa biŋ samob, taŋ Anôtô gebe ôŋgômŋa naŋ, sa êndêŋ aôm aŋga tônê.’ ¹¹ Ŋawê toŋawasi tônê kêpô aê e matocanô kêtû pec ma ŋoc lau sêkam aêgeŋ gaja Damaskus.

¹² “Ma ŋac mansaŋ teŋ, nê ŋaê Anania, kêmasaŋ biŋsu ŋapep e Judawaga gamêŋ tôniaŋa samob tetoc eŋ sa. ¹³ Ŋac tau gêdêŋ aê gêmêŋ mênkêkô aê laŋôcnêmŋa ma kêsôm gebe ‘Lasicenec Saulu, matam êlêc.’ Ma gêdêŋ tonanŋeŋ matoc gêlac e galic eŋ kêkô. ¹⁴ Ma ŋac tau kêsôm gebe ‘Tameŋinêŋ

Anôtô kêjaliņ aôm sa gebe ôjala ênê biņ ma ôlic ñac gêdêņ tau to ôņô eņ awa, ¹⁵ gebe ôwa eņ sa êndêņ ñamalac samob ña biņ, taņ gôlic to gôņô naņ. ¹⁶ Ma galoc gobe amboac ondoc. Ôndi sa, mênawam ênac ênê ñaê ma ôliņ saņgu êkwasiņ nêm sec su.’

Jesu kêsakiņ Paulu gêdêņ lau samuc gêja

¹⁷ “Gamoac agom, go gamu gamêņ Jerusalem kêtiam mênkateņ mec gamoa lôm dabuņ e katuc kaiņ teņ kêsa ¹⁸ ma galic Jesu kêkô ma kêsôm biņ gêdêņ aê gebe ‘Ôwi Jerusalem siņ sebeņ ma ônsaic taômgeņ ôna, gebe êsêac oc sêkôc biņ, taņ aôm gobe ôwa saņa naņ, sa atom.’ ¹⁹ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, êsêac tauņ sêjalagac gebe aê tec kakôc lau, taņ sêkêņ gêwi ñ aôm naņ, tônia ma kalêsu êsêac ñanô-ñanô kêtôm Judanêņ lômgeņ. ²⁰ Ma gêdêņ taņ sêkêc ñac-gêwa-aôm-sawaga Stepan nê dec siņ naņ, tauc kakô gawiņ e galic ñajam ma gajob lau-sêjac-eņ-ênduwaga nêņ ñakwê.’ ²¹ Ma ñac tau kêsôm gêdêņ aê gebe ‘Ôêc ôna, aê jasakiņ aôm ôndêņ lau samuc, taņ sêņgônia gamêņbômgeņ naņ ôna.’ ”

Paulu agêc kapitaisêga nêņ biņ

²² Lau sêņô Paulunê biņ e mêngeđêņ tonañ, go sêli awen sa ma sêmôêc gebe “Ansen ñac tonec su anga nom, gebe eņ kêtôm gebe êmoa mata jali atom.” ²³ Êsêac sêņala e sêoc gamêņ auc lanğwageņ sêkô ma têdaiņ nêņ ñakwê baliņ to sêpalip kekop kêpi jakêkô. ²⁴ Tec kapitaisêga kêjatu gebe sêwê Paulu sêna siņwaganêņ gamêņ ma kêsôm gebe si eņ ma têtetu Iêsu biņ, taņ lau sêmôêc kêpi eņ naņ ñam. ²⁵ Êsêac sêsô eņ ña ômbiņkap tônia ma Paulu kêsôm gêdêņ kapilai, taņ kêkô ñagala naņ, gebe

“Embe ñac Romña ten, ma amêtôc en atom, oc êtôm gebe ai en ñaômagen me masi.” ²⁶ Kapitai gêñô biñ tonañ, tec gêdêñ kapitaisêga jakêsôm gêdêñ en gebe “Aôm gobe ôñgôm amboac ondoc, ñac tône en Romgoc.” ²⁷ Tec kapitaisêga mênkêtu kênac Paulu gebe “Ôsôm êndêñ aê acgom, aôm ñac Romña biññanô me masi.” Ma Paulu gêlôc gebe “Aec, biññanô.” ²⁸ Go kapitai gêjô en awa gebe “Aê gabe jatu ñac Romña nan gajam ôli ña awa kapôêñ.” Ma Paulu kêsôm gebe “Aê tonec ñac Romña anja tamocnê.” ²⁹ Amboac tonañ lau, tañ sebe têtù lêsu en nan, gacgen sêkac tañ su. Ma kapitaisêga tau, tañ kêjala gebe Paulu ñac Romña nan, kêtêc tau kêtù kêsôm sêsô ñac tau tôñña.

Paulu kêkô lau dabuñsêga to laumata lanôñnêm

³⁰ Ñagelen kapitaisêga gebe êñô biñ, tañ Judawaga sêgôlin kêpi Paulu nan, ñam ñapep. Tec kêsôm sêgaboac en su ma kêkac lau dabuñsêga to laumata samob sa, go kêsôm sêwê Paulu sêsêp sêja jakêkô êsêac lanôñnêm.

23

¹ Paulu mata gê lau ñanô, tañ sêkac tañ sa nan, ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, aê kasa ñoc lêñ tonoc ñalêlôm ñawagen gamoa Anôtô lanôñnêmña e mênghêdêñ tonec.” ² Tec ñac dabuñsêga Anania kêjatu lau, tañ sêkô jaban en nan, gebe têtap en awa auc. ³ Ma Paulu kêsôm gêdêñ en gebe “Aôm tañ kotoc taôm sa ñaôma-ñaôma nan, Anôtô êtap aôm. Aôm gônghôn tonañ gobe ômêtôc aêñoc biñ êtôm biñsu ma amboac ondoc tec gosen biñsu ma kôsôm gebe têtap aê nec.” ⁴ Go lau, tañ sêkô jaban

Paulu nan, sêsôm gebe “Amboac ondoc aôm gôbu Anôtônê ñac dabuñsêga amboac tonan.” ⁵ Tec Paulu kêsôm gebe “Lasitêwaac, aê kajala gebe en ñac dabuñsêga nan atom. Teto gêc gebe ‘Ôsôm bin sec êpi launêñ gôlinwaga atom.’ ”

⁶ Paulu kêjala Sadukainêñ lau ñagêdô ma Parisainêñ ñagêdô sêmoa sêwiñ, tec gêmôêc kapôêñ gêdêñ êsêac, tañ sêkac taun sa nan, gebe “O lasitêwaac, Parisai teñ latu aê ma aê tauc Parisai amboac tonan. Êsêac sêmêtôc aê kêtú kakêñ matoc ñacmatê sêndi saña.” ⁷ Kêsôm bin tonan su ma Parisai to Sadukai sêli taun sa sêmoa e sêkac taun kêkôc, ⁸ gebe Sadukai sêsôm gebe ñacmatê sêndi sa atom ma añela to ñalau sêmoa atom. Ma Parisai tec sêkêñ gêwiñ gêñ tonan ñai samob. ⁹ Lau tau sêmôêc sêôc aucgen e binjutau ñagêdô anga Parisainêñ toñ dêdi sa ma sesen taun ma sêsôm gebe “Aêac atap sec teñ sa gêc ñac tonec nê atom, tagen moae ñalau teñ me añela teñ oc kêsôm bin gêdêñ en nec.” ¹⁰ Sêsôm taun ñanô-ñanô e kapitaisêga kêtêc gebe moae sêkac Paulu êkôc, tec kêjatu sinwaga matu teñ sêsêp mênşêjanço Paulu su anga launêñ ma sêkôc en sêja nêñ gamêñ.

¹¹ Ñagêbêc tonan Apômtau mênkêkô gêwiñ Paulu ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aôm gôwa aê sa anga Jerusalem su ma oc ôwa aê sa anga Rom amboac tonanjen.”

Lau Juda sêkic Paulunê bin

¹² Gamêñ ñawê kêsa acgom, go Juda ñagêdô sêkac taun sa ma sêjac kapoac taun gebe sêniñ to sênôm gêñ teñ atom e sênac Paulu êndu su acgom. ¹³ Ma lau, tañ sêkic Paulunê bin amboac tonan nan,

sêlêlêc 40 su. ¹⁴ Lau tau tonan dêdên lau dabunsga to laumata ma sêsôm lasê gebe “Aêac lau tonec ajac kapoac taun gebe anin to anôm gêñ tenj atom e anac Paulu êndu acgom. ¹⁵ Amboac tonan amac to laumata naansau kapitaisêga gebe êkên ñac tau êsêp êndên amac êmên gebe atu Iêsu ênê binj ñapep. Ma aêac oc naamansañ taun kwananğen gebe anac enj êndu anğa intêna ñadambê tenj. Enj oc êo lasê amac atom.”

¹⁶ Paulunê sib gêñô sêkic sa lanğwa nê binj ñawae, tec gêja kêsô sinwaganên gamên jakêsôm lasê gêdên Paulu. ¹⁷ Tec Paulu gêmôêc kapitai tenj ma kêsôm gêdên enj gebe “Ôwê ñapalê tecenec ôndên kapitaisêga ôna, enj gebe êsôm binj tenj êndên enj.”

¹⁸ Tec kapitai kêkôc ñapalê tau sa ma gêwê enj agêc dêdên kapitaisêga sêja, go kêsôm gêdên enj gebe “Ñac kapoacwalôña Paulu gêmôêc aê gaja ma ketenj gebe jakôc ñapalê tecenec jandên aôm jamên, gebe ñac tau gebe êsôm binj tenj êndên aôm.”

¹⁹ Go kapitaisêga kêkam ñapalê tau lêma agêc jasêkô taunña ma kêtü Iêsu enj gebe “Aôm gobe ôsôm binj amboac ondoc êndên aê.” ²⁰ Ma ñapalê tau kêsôm gebe “Judawaga sêmasañ binj kêtü tônj gebe tetenj aôm ma bêbêc ôkên Paulu êsêp êndên laumata êna.

Êsêac sebe sênsau sêoc aôm gebe têtü Iêsu ênê binj ñapep. ²¹ Amboac tonan ôkên êwinj êsêacnên binj atom, gebe lau kêlêlêc 40 su dêdib enj sêmoa. Êsêac sêjac kapoac taun gebe sênin to sênôm gêñ tenj atom e sênac Paulu êndu acgom. Ma galoc sêmasañ taun sêsaê aômğen gebe ôlôc.” ²² Go kapitaisêga gêjac binjsu ñapalê tecensañ gebe “Binj tanj kôsôm lasê gêdên aê nanj, ônac minj êndên lau tenj atom.” Ma

kêkêñ eñ gêc gêja.

Sêsakin Paulu gêdêñ gôlinwaga Peliki gêja

²³ Go kapitaisêga gêmôêc nê kapitai luagêc ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Amansañ siñwaga 200 to lau sêngôn hosña 70 ma lau kêmña 200 gebe sêsa Kaisarea sêna êndêñ 9 oklok êmbêc. ²⁴ Amansañ hos ñagêdô êwiñ gebe Paulu êngôn ñaô ma akôc eñ toôli samucgen andêñ gôlinwaga Peliki ana.” ²⁵ Go keto papia ten gêwiñ gebe

²⁶ “Aê Klaudi Lusi aoc gêjac gôlinwaga towae Peliki. ²⁷ Ñac tecenec tec Judawaga sêkôc eñ tôn ma sebe sênac eñ êndu. Aê ganô eñ ñac Romña, tec kakôc eñ sa ma gajam eñ kêsi. ²⁸ Aê gabe jakip biñ, tañ sêgôlin kêpi eñ nañ, ñam sa, tec kakêñ eñ kêsêp gêdêñ nê laumata gêja. ²⁹ Aê katap sa gebe biñ, tañ sêgôlin kêpi eñ nañ, ñam kêsêp êsêacnêñ biñsu, mago êsêac tauñ nêñ ñalêlôm kêpi tagen kêtû biñ tonanña atom. Tagen aê galic biñ ten kêtôm amboac tanac eñ êndu to takêñ eñ êngôn kapoacwalôña nañ, gêc atom. ³⁰ Ma ganô biñ ten ñawae gebe dêdib eñ sebe sênac eñ êndu, tec kakêñ eñ seben gêdêñ aôm gêwac ma ka-som gêdêñ lau-sêgôlin-biñ-kêpi-eñwaga gebe dêndêñ aôm sêwac ma sêwa nêñ biñ sa êndêñ aôm.”

³¹ Siñwaga tau sêkôc Paulu sa kêtôm kapitaisêganê biñ ma gêdêñ gêbêc sêkôc eñ sêja Antipatri. ³² Ñabêbêc sêkêñ eñ gêdêñ lau, tañ sêngôn hos ñaô nañ, gebe sêkôc eñ sêna, go êsêac tauñ sêc sêmu sêja nêñ gamêñ kêtiam. ³³ Lau tonan jasêo lasê Kaisarea, go sêkêñ papia gêdêñ gôlinwaga ma sêkôc Paulu dêdêñ eñ sêja. ³⁴ Gôlinwaga kêsam papia su, go kêtû kênac Paulu gebe eñ ñac anga

gamêñ ondocrja e gêñô gebe eñ aña Kilikia. ³⁵ Tec kêsôm gebe “Lau tañ sêgôlinj binj kêpi aôm nanj, sêmêñ acgom, go janô nêm binj.” Ma kêjatu gebe sejop Paulu êngôn Herodonê andu.

24

Sêmêtôc Paulunê binj

¹ Bêc lemeñ teñ gêjaña acgom, go ñac dabunșêga Anania kêkôc laumata ñagêdô to ñac teñ, né ñaê Tertulu, tañ gêjam lau awenj gêdêñ gôlinjwaga nanj, ma ac sêsêp sêja e sêjac minj nêñ binj, tañ sêgôlinj kêpi Paulu nanj, gêdêñ gôlinjwaga. ² Êsêac sêmôêc Paulu gêmêñ su, ma Tertulu gêôc awa sa gebe êngôlinj binj êpi eñ, tec kêsôm gebe

“O ñac towae Peliki, aôm gômoa, tec aêac amoa tobinjmalô ñajam. Aôm ñac tokauc, tec kômoasinj lau gamêñ tonecrja ñapep. ³ Aêac lau samob aña gamêñ samob akôc moasinj tonañ sa to ajam danje ñanô. ⁴ Aê gabe janam aôm tôñ atom, gabe jateñ aômgeñ gebe ôlic ñajam ma ôkêñ tañam ma binj dambê. ⁵ Ñac tonec aêac ajala eñ ñac kalomtêna sec. Eñ gêli Judawaga aña nom ñagamêñ samob sa ma kêtû lau mêtê-geowaga Nasaretna nêñ ñamata. ⁶ Galoc eñ gêgôm gêñlêlôm gebe êngôm lôm dabunj êtu sec êwinj, tec aêac akôc eñ tôñ abe amêtôc êné binj êtôm aêacma binjsu. ⁷ Mago kapitaisêga Lusi kêsêp e jakêjanjo eñ su aña aêacma ⁸ ma kêsôm gebe lau, tañ sêgôlinj binj kêpi eñ nanj, dêndêñ aôm sêmêñ. Galoc aôm taôm ôtu lesu eñ, go ôñô binj samob, tañ aêac agôlinj kêpi eñ nanj ñam.” ⁹ Ma Judawaga sêpuc binj tôñ sêwinj eñ ma sêlôc gebe binj tau amboac tonañ.

Paulu kêsôm biñ gêjam talan tau

¹⁰ Go gôlinwaga gêjac gêsû gêdêñ Paulu gebe êsôm nê biñ. Tec Paulu kêsôm gebe

“Aê kajala gebe kôtu lau tonec nêñ mêtôcwaga jala taêsam su. Amboac tonan jamansan êôc biñ êndêñ aôm totêtac êpa sugen. ¹¹ Aôm embe ôpuc biñ tau ñam, oc ôjala gebe aê kapi Jerusalem gaja kêtû jaten mecña nan bêc taêsam gêjanja atom, bêc 12gen. ¹² Judawaga têtap aê sa gebe aê to lau ten awenşun gêôc ka tau anğa lôm dabun atom. Ma têtap aê sa gali lau ten sa anğa Judanên lôm ñagêdô to malaclun atom. ¹³ Biñ samob, tan galoc lau tônê sêgôlin kêpi aê nan, êsêac têtôm gebe sêkip ñam ten sa atom amboac tonan. ¹⁴ Tagen tonec jasôm lasê êndêñ aôm gebe Aê gajam sakin tamocinên Anôtô kêdaguc mêtê wakuc, tan êsêac sêsam gebe mêtê geo ten nan. Aê kakên gêwiñ biñ, tan gêc Mosenê biñsu to teto kêsêp propetenên buku nan samob. ¹⁵ Aê kakên matoc kêtôm êsêac tec sêkên maten sêmoa gebe Anôtô êñu lau gêdêñ to lau keso sêndi sa. ¹⁶ Amboac tonan tec katu mêtê tauc gebe jamoa tonoc ñalêlôm ñawagen êndêñ Anôtô to ñamalac ñapan.

¹⁷ “Aê gamoa e jala ñagêdô gêjanja acgom, go sêkên awa kakôc gadên ñoc lau gamên ma gabe jakên da êwiñ. ¹⁸ Tec kamasan biñ jatu selecña gamoa lôm dabun ma gabe jakên da, tec têtap aê sa. Aê kasêp lau ten ñasawa atom to gali lau ten sa atom. ¹⁹ Judawaga Asiaña nêñ ñagêdô sêmoa lôm sêwiñ. Lau tônê nêñ biñ êndêñ aê embe ênêc, nan sêmên sêsôm sêkô aôm lanômnêmña, go ñajam. ²⁰ Me êsêac tauñ sêsôm acgom. Êsêac têtap ñoc

keso ondoc sa gêdêñ tañ kakô laumata lanô nêmnja.
²¹ Moae keso tagen tonec gebe kakô êsêac ñalun ma gamôêc gebe Galoc amac amêtôc aê gebe kakêñ gêwiñ gebe ñacmatê oc sêndi sa.”

²² Peliki kêjala mêtê tonañ ñam su, tec gebe ênam êsêac tôn ma kêsôm gebe “Kapitaisêga Lusi êsêp êmêñ acgom, go tamêtôc amacnêm binj êmbacnê.”
²³ Go kêsôm gêdêñ kapitai gebe ejop Paulu êmoa awêgeñ, ma ênê lau embe taêñ ênam gebe sêmoasin en, nanj ênac jao atom.

Sejop Paulu sêmoa

²⁴ Bêc ñagêdô gêjana acgom, go Peliki agêc nê awê Judao Drusila sêja ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêñ en sêja, go gêñô en gêwa sêkêñ gêwiñ Kilisi Jesu ñam sa. ²⁵ Paulu kêsôm binj kêpi binjêdêñ to têtû mêtê taun ñapep ma Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ binjja. En kêsôm binj tonañ, tec Peliki kêtêc tau ma kêsôm gebe “Galoc aôm ôna acgom. Nôc ñasawa teñ embe ênêc, go jamôêc aôm êtiam.” ²⁶ En taê kêka gêwiñ gebe Paulu ênac da tau ña awa êndêñ en, tec kêsôm sêkôc en sêja sêmu mênjêjam binjalôm gêdêñ en.
²⁷ Jala luagêc gêjana ma Porki Peste mênjêjô Peliki su. Peliki gebe Judawaga sêlic en ñajam, tec gedec Paulu tokapoacwalôgeñ gêmoa.

25

Paulu awa gêjac kaisara

¹ Peste kêkôc kôm gôlinwagaña sa e ñabêc têtêac gêjana, go anja Kaisarea kêpi Jerusalem gêja.
² Anja tônê lau dabunjsêga to Judawaganêñ laumata sêu Paulunê binj gêdêñ en ma semasan binj gêdêñ en gebe ³ êkêñ Paulu êpi Jerusalem êndêñ

êsêac êna ec ac sêlic gebe eñ kêmoasiñ êsêac. Êsêac sêmasañ biñ tau gebe dêndib eñ e senseñ eñ su ança intêna ñadambê teñ. ⁴ Tec Peste gêjô êsêac awen gebe “Paulu tau tê sêkôc eñ tônia gacgen gêmoa Kaisarea, ma sauñgen, go jamu jana amboac tonanjen.” ⁵ Ma kêsôm gêwiñ gebe “Amacnêm kasêga sêwiñ aê sêsêp sêna acgom, go embe sêlic ñac tônê nê biñ ênêc, nan sêsôm êpi eñ.”

⁶ Peste gêngôn gêwiñ êsêac bêc 8 me 10, go kêsêp Kaisarea gêja. Ñabêbêc jagêngôn nê lêpôn sêmêtôc biñña ma kêsôm sêkôc Paulu sêja. ⁷ Gêja acgom, ma Judawaga, tañ ança Jerusalem sêsêp sêja nan, sêwa eñ auc jasêgolin biñ sec taêsam kêpi Paulu, mago têtôm gebe sêwaka biñ ñanô teñ sa atom. ⁸ Tec Paulu kêkac biñ su tau gebe “Aê gagôm gêñ teñ gasen Judanêñ biñsu to lôm dabun ma kaisara atom.” ⁹ Peste gebe Judawaga sêlic eñ ñajam, tec kêsôm gêdên Paulu gebe “Aôm gobe ôpi Jerusalem ôna ma jamêtôc aômnêm biñ ança ôné me masi.” ¹⁰ Ma Paulu kêsôm gêdên eñ gebe “Aê kasêp kaisaranê mêtôc ñañlom su, tec sêmêtôc aê ança tonecman. Aôm tec kôjalagac gebe gagôm keso teñ gêdên Judawaga atom. ¹¹ Embe jançôm gêñ eso teñ êtôm sênac aê ênduña, oc janac jao tauc atom. Mago lau tonec embe sêngolin biñ êpi aê ñaômager, nan ñac teñ êtôm gebe êkên aê jasêp êsêac lemen atom. Amboac tonañ aoc ênac kaisara.” ¹² Kêsôm su, go Peste gêjam biñgalôm gêwiñ ñac kêpuc eñ tônia su, ma sêjô Paulu awa gebe “Awam gêjac kaisara, amboac tonañ ôndên kaisara ôna.”

Paulu kêkô Agripa agêc Bernke lanôñnêm

¹³ Bec ñagêdô gêjaña acgom, go kin Agripa agêc nê awê Bernike sêô lasê Kaisarea sebe sêlic to sêkam Peste. ¹⁴ Agêc jasemoa e bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Peste gêwa Paulunê bin sa gêdên kin ma kêsôm gebe “Peliki gedec ñac kapoacwalôña tenj gêmoa tonec. ¹⁵ Gêdên tanj gaja Jerusalem nanj, Judanênj lau dabunșêga to laumata sêsôm ênê bin lasê gêdên aê, ma tetenj gebe aê jamêtôc ênê bin. ¹⁶ Tec aê gajô êsêac awenj gebe Romnênj mêtê tonec gebe sêmêtôc ñac tenj palin-palinjenj atom. Ñac to-binj naêkô lau-sêgôlinj-binwaga lanjônêm êmunj ma ênac kolec tau to êwaka nê bin sa acgom. ¹⁷ Tec lau tau mênșêô lasê e gaônj bêc taêsam atom. Ñagelenj gaja gêngônj lêpônj sêmêtôc binja ma kasôm sêkôc ñac tau sêmênj. ¹⁸ Lau-sêgôlinj-binwaga dêdi, mago sêsôm binj sec, tanj aê gaboc sêsôm êpi enj ñatenj atom. ¹⁹ Ac sêsôm binj luagêc kêpi enj. Tenj kêtû tauñ nênj mêtêña ma tenj kêtû ñacmatê tenj, nê ñaê Jesu, tanj Paulu gêwa enj sa gebe gêmoa mata jali nanja. ²⁰ Aê kapuc binj tau ñam e kapô lêna tauc, tec katu kênac enj gebe êpi Jerusalem êna sêmêtôc ênê bin anja tônê me masi. ²¹ Mago Paulu ketenj gebe ajop enj e kaisara tau êmêtôc ênê bin acgom. Tec kasôm gebe sejop enj ñapep e jakênj enj êndênj kaisara êna.” ²² Go Agripa kêsôm gêdênj Peste gebe “Aê tauc gabe janjô binj anja ñac tau nê acgom.” Tec enj kêsôm gebe “Bêbêc go ôjô.”

²³ Nagelenj Agripa agêc Bernike to nênj gêlônj kainj tenj-kainj tenj jasêso gamênj ñalêlôm tau sêja. Go kap-itașêga to malac ñakasêga sêwinj, ma Peste kêjatu gebe sêkôc Paulu sêmênj. ²⁴ Go Peste kêsôm gebe “O kin Agripa to amac samob tec amoa awinj aêac,

alic ñac tau, tañ Judawaga samob anga Jerusalem to anga tonec sêkac aê kêtú enña ma sêmôêc ñajaña gebe êmoa mata jali êtiam atom. ²⁵ Aê kajala gebe ênê biñ sec kêtôm sênac enj ênduña tenj gêc atom, tagen enj tau awa gêjac kaisara. Amboac tonanj tec kasôm kêtú tôñ gabe jakêñ enj êna. ²⁶ Mago katap ñac tau nê biñ ñanô tenj sa kêtôm gebe jato êndên êôc ñatau ênaña nec atom. Kêtú tonanña tec kasôm sêkôc ñac tau mênkêkô aôm, kiñ Agripa, to amac samob lañômnêm, gebe tatu Iêsu enj e jajala biñ tau êtu katô acgom, go jato êna. ²⁷ Embe takêñ ñac kapoacwalôña tenj êna ma dawa ênê biñ sa êwiñ atom, oc êtôm atom.”

26

Paulu gêjac kolec tau

¹ Go Agripa kêsôm gêdên Paulu gebe “Aê galôcgac gebe ôwaka taôm sa.” Kêsôm su, go Paulu kêmêtôc lêma ma gêjam talanj tau gebe

² “O kiñ Agripa, Judawaga sêgôlin biñ kêpi aê elêmê e galoc têtac ñajam gebe jawaka tauc sa jakô aôm lañômnêm. ³ Aê têtac ñajam kêlêlêc ñam gebe aôm kôjala Judawaganênj mêtê to nênj biñ sêpê taunña samob tomalagenj. Amboac tonanj tec jatenj aôm gebe ôpuc taôm tóngeñ ma ôkênj tañam ñoc biñ acgom.

⁴ “Judawaga samob sêlic aênoc lênj ñapalêgenña, tañ gamoa gawinj ñoc lau to gêngônj Jerusalem nanğac. ⁵ Êsêac sêjala wanêcgeñ su gebe aê Parisai. Embe taênj ênam, go tauñ sêwa biñ tonec sa gebe gajam sakinj Anôtô kasa êôc lênj kêdaguc Parisainênj gôlinj ñajaña kainj tenj. ⁶ Anôtô gêjac mata biñ gêdên

aêac tamenji gebe ñanô êsa, tec kakêñ matoc gamoa ma galoc katap mêtôc sa kêtú biñ taunja. ⁷ Aê kakêñ matoc biñ, tañ aêacnêñ gôlôac sêkêñ matenji gebe têtap saña nan, ma sêjam sakinji Anôtô kêtôm bêc to gelenjen kêtú biñ tonanña. O kin, kêtú biñ, tañ takêñ matenji tamoa nanña, tec Judawaga sêgôlinji biñ kêpi aê. ⁸ Amboac ondoc tec akêñ gêwiñ biñ, nan Anôtô êñu ñacmatê sêndi saña nan atom.

⁹ “Gêmunjenji ñoc ñalêlôm taêc gêjam elêmê gebe jansenji Jesu Nasaretña nê ñaê su ña kisa tokainji-tokainji. ¹⁰ Geñ amboac tonanji tec gagôm anja Jerusalem. Aê kakôc ñaclai anja lau dabunjsêga nêñ ma kakenji Anôtônê lau gwalekinji sêsêp kapoacwalô sêja, ma gêdêñ tañ sêkic êsêacnêñ biñ nan, aê kasôm gawinji. ¹¹ Aê kalêsu êsêac todim-todim kêtôm Judanêñ lôm samobjenji ma kakac êsêac gebe sêsêm biñ alôb-alôb. Ñoc ñalêlôm kêpuc aê melocña ma kêjanda êsêac e gagôm anja malac gamenjbômña gêwiñ.

Paulu gêjac tau nê minji Apômtau Jesu gêjam enj ôkwiña

¹² “Amboac tonanji kakôc ñaclai anja lau dabunjsêga nêñ ma sêsakinji aê gaja Damaskus. ¹³ O kin, kasêlêñ gamoa intêna e gêdêñ oc kêkô ñalunji ma galic ñawê anja undambê ñawasi kêlêlêc oc su mênkêpô aê to lau, tañ sêwiñ aê nan, e gêjam aucgenji. ¹⁴ Aêac samob au tauñ jaaêc nom, ma ganjô awa tenji kêsôm ña Ebolai awenji gêdêñ aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagenji kôjanda aê. Kêm tañ gêjam aôm nan, ôwê sa ôtôm atom.’ ¹⁵ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Aê Jesu tec kôjanda aê. ¹⁶ Amboac tonanji ôndi sa

ôkô njanja. Aê gaoc tauc lasê gadêñ aôm, gabe jamansañ aôm ôtu ñoc sakiñwaga ma ôwa biñ, tañ gôlic su to biñ, nañ jatôc êndêñ aôm nañ sa. ¹⁷ Aê gabe janam aôm sa aña Judawaganêñ to aña lau samuc, tañ gabe jasakiñ aôm ôndêñ êsêac ôna nañ nêñ amboac tonañ. ¹⁸ Ôngôm êsêac matenñ êlêc e sênam tauñ ôkwi aña ñakesecña dêndêñ ñawê to aña Sadañnê ñaclai dêndêñ Anôtô sêna. Go jasuc êsêacnêñ sec ôkwi kêtú sêkêñ gêwiñ aêña ma sêwê kainñ gêñlênsêm sêwiñ Anôtônê lau.’

Paulu gêwa métê sa gêdêñ Judawaga to lau samuc

¹⁹ “O kiñ Agripa, amboac tonañ tec tañocpêc gêdêñ biñ undambêña, tañ galic nañ atom. ²⁰ Aê gawa sa gêdêñ êsêac, tañ sêngôñ Damaskus kêtú ñamata to gêdêñ Jerusalem ma Judaia ñagamêñ samob ma gêdêñ lau samuc, gebe sênam tauñ ôkwi dêndêñ Anôtô sêna to sênam nêñ kolenñ ñasakiñ êwaka êsêac sa, gebe sêjam tauñ ôkwi su. ²¹ Kêtú biñ tonañña tec Judawaga sêkôc aê tôñ aña lôm dabuñ sebe sênac aê êndu. ²² Anôtô tec kêpuc aê tôñ gêmoa e galoc kakô tonec ma gawa biñ sa gêdenñ lau sauñ to kapôêñ. Aê kasôm biñ wakuc teñ atom, kasôm biñ tagenñ, tañ propete to Mose sêsôm kêpi genñ, tañ oc ñanô êsaña nañgenñ, ²³ gebe Kilisi kêkôc ñandañ ma gêdi sa aña ñacmatênêñ kêtú ñamata to kêtú ñawê kêpô Judawaga to lau samuc gawiñ.”

Paulu ketenñ Agripa gebe ênam tau ôkwi

²⁴ Paulu kêwaka tau sa amboac tonañ kêkô ma Peste gêmôêc kapôêñ gebe “Paulu, aôm meloc. Kôpuc biñ taesam ñam e gêgôm nêñm kauc kêlênsôn.”
²⁵ Go Paulu gêjô eñ awa gebe “O ñac towae Peste,

meloc gêgôm aê atom, aê kasôm biññanô ma biñ tokauc. ²⁶ Kiñ kêjala biñ tonecgac, amboac tonañ tec aê kasôm ñoc biñ totêtac kêpa sugen gêdên en, gebe aê kajalagac, en keso biñ samob tonec ñai ñatenj atom, gebe gên tau kêsa anga gamên ñakêsinj tenj atom, ñanô kêsa gêc awêgenj. ²⁷ O kiñ Agripa, aôm oc kôkênj gêwinj propetenênj biñ me masi. Aê kajala gebe aôm kôkênj gêwinjgac.” ²⁸ Ma Agripa kêsôm gêdên Paulu gebe “Ñasawa dambê tecenecgenj aôm gobe ônam aê ôkwi jatu ñac Kilisiña.” ²⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê jatenj Anôtô gebe ñasawa dambê me baliñ, go aôm taômgenj atom, amac lau samob, tanj galoc anô ñoc biñ nanj, atôm aêgenj, tagenj kapoacwalô tec êngôm amac êwinj atommanj.”

³⁰ Go kiñ agêc gôlinwaga ma Bernike to nên lau dêdi ³¹ jasêsa ma sêsôm gêdên taunj gebe “Ñac tônê gêgôm sec tenj amboac êmac êndu to êngônj kapoacwalônja atom.” ³² Ma Agripa kêsôm gêdên Peste gebe “Ñac tônê embe awa ênac kaisara atom, oc tanjamboac enj su.”

27

Paulu gêjac gêja Rom

¹ Sêsôm biñ kêtú tônj gebe aêac alac ana Italia, tec sêkênj Paulu to lau kapoacwalônja ñagêdô gêdên sinjwaga “Tonj Kaisaraña,” nanj nênj kapitai tenj, nê ñaê Juli. ² Aêac api lau Adramuti nênj wanj tenj, tanj gebe naêsô sêclunj gamênj Asiaña nanj, jac agenj lac sa, ma ñac Makedoniaña Aristarka anga Tesaloniki gêwinj aêac. ³ Ñagelenj aêac asô Sidon, ma Juli, tanj kêmoasinj Paulu ñapep nanj, gêlôc gêdên enj gebe

naênac nê lau kêsi ma sênam eñ sa acgom. ⁴Go agen sa anğa tonan ma aja e mu kêpuc aêac tôn, tec aêc Kupro ñalêlômgen, ⁵e jaasac Kilikia to Pampulia nêñ gamên ma jaasô Mura gêc Lukia. ⁶Kapitai kêtap lau Alesandria nêñ wañ ten sa kêpoac tonan gebe êna Italia, tec gêjac aêac tulu api wañ tonan.

⁷Wañ kêsêlên ñajam atom, aêac agôm elêmê amoa e bêc taêsam gêjaña, go adabiñ Nidi. Mu kêsêlên kêtü kapôên, tec aêac abe asô e jageo. Tec alac apen Krete e adabiñ gamên Salmonenja. ⁸Ma kêtiñ aêac e gebe naapi bau ma agôm ñapan e jaasô gamên ten sêsam sebe Lêlômêjam. Gamên tonan gêc malac Lasea ñagala.

⁹Bêc taêsam gêjaña e gamên kêtü sec, gebe Judawaganên noc sênam dabuñ moña gêbacnê, tec Paulu gêjac biñsu êsêac ¹⁰ma kêsôm gebe “Lauac, aê kajala gebe aêac embe talac, go tatap gên wapac sa ma gên taêsam oc ênaña. Waba to wañgen êtu sec atom, aêac tauñ oc tanaña amboac tonanjen.”

¹¹Ma kapitai kêkên gêwiñ Paulunê biñ atom, kêkên gêwiñ ñac gôliñña to wañ ñatau nêñ bingen.

¹²Sêcluñ tonan kêtôm gebe wañ êpoac ñajam êndên komô atom, tec lau taêsam sêsôm kêtü tôn gebe sêwi sêcluñ tonan sin. Êsêac sebe nasêsô Poiniki ma embe êtôm, go sêpoac tonan êndên komô. Poiniki tonan sêcluñ Kretenja ten, tañ gêbôc mu auc.

Gwêc kêtü sec

¹³Mula kêsêlên ñajam, tec êsêac taên gêjam sebe sêngôm nêñ biñ, tañ sêsôm nan, êtu tôn. Amboac tonan sê kapoacwalô sa ma sêlac sêjac Kretenên gamên baugen sêja. ¹⁴Aêac akên gamên sin saunjen acgom, go mu gêbuc sec ten kêsa anğa nuc

tau ¹⁵ mênkêtap wan sa, ma abe anga mu e agôm jageo, tec awi sin ma adam nãômagen. ¹⁶ Aêac aêc nuc saun, nãê Kauda, nãlêlômngan, tec atôm gebe anam gombo sa, mago kêtû kôm kapôên. ¹⁷ Êsêac sê gombo sa, go sêkic lêpoa kêsêp wan dambê gebe êngamin wan tau tôn. Ma têtêc gebe mu êtin êsêac sêpi mêc Surti, tec sêlêc lac su ma adamgen. ¹⁸ Mu to gwêc kêjamun aêac kain ten e nãbêbêc sêbaliñ waba nãgêdô sin ¹⁹ ma nãgelen êsêac sêbaliñ wan nãgêñlêlôm nãgêdô sin nã taun lemen. ²⁰ Bêc nãgêdô gêjaña ma aêac alic oc to utitalata sapu, ma mu gêbuc secanô e aêac taên gêjam gebe aêac taun sugac.

²¹ Êsêac sen gên atom e nãsawa nêngan, tec Paulu jakêkô gêwin lau wanña ma kêsôm gebe “O lauac, embe akên tanem aênoc bin ma angen lac sa anga Krete atom, go tatap gên wapac tonec sa atom to gên ten ênaña atom. ²² Ma galoc janac binsu amac gebe têmtac êpa su, gebe amacnêm nãc ten oc ênaña atom, wan tagen tec oc ênaña, ²³ gebe gêdên gêbêc tonan ñoc Anôtô, tan gajam sakin gêdên en nan, nê anela ten mênngêdên aê ²⁴ ma kêsôm gebe ‘Paulu, ôtêc taôm atom, aôm oc ôkô kaisara lanônêm. Ma ôlic acgom, Anôtô kêkên samob, tan sêlac sêwin aôm nan, gêdên aôm.’ ²⁵ Lauac, amboac tonan têmtac êpa su. Aê kakên gêwin Anôtôgac gebe bin, tan anela kêsôm gêdên aê nan, êtu tôn. ²⁶ Mago aêac oc dandam nadansac nuc ten acgom.”

²⁷ Aêac adam gwêc Adriana e bêc 14 gêjaña, nãgêbêc e gêja lugen ma lau wanña sêsaê gebe têdabin baugac. ²⁸ Ac sêu poc e sêlic saka samuc 15. ²⁹ Tec têtêc gebe moae wan naênsac poc, tec

sêu anka aclê kêsêp wan̄kuņa ma sêpuc boagen gebe elen̄ņa seben̄maņ. ³⁰ Lau wan̄ņa sebe sêwi wan̄ siņ ma sêc sêna, tec sebe sêlêwan̄ gombo ma sêsau gebe sêu anka wan̄ nêmn̄ņa êsêp. ³¹ Tec Paulu kêsôm gêdên kapitai to siņwaga gebe “Lau tônê embe sêmoa wan̄ sêwiņ atom, ma amac oc anaņa samob.” ³² Tec siņwaga dêdim gombo tau ŋalêpoa gêngic ma gêu tau kêsêp gêjaņa.

³³ Kêdabiņ gebe elen̄ņa, go Paulu awa gêjac êsêac ma keten̄j êsêac gebe sêniņ gêņ. En̄ kêsôm gebe “Bêc 14 gêjaņa ma an̄gôn̄ ŋaômagen̄, aen̄ gêņ ten̄ atom. ³⁴ Tec aoc gêjac amac gebe aniņ gêņ tekwem saki êsa, ma ênam amac sa gebe anam samuc, ma mômêmlaun̄ ten̄ êmbuc sa an̄ņa mômêmapac ênaņa atom.” ³⁵ Kêsôm su, go kêkôc mo mên̄gêjam dan̄ge Anôtô êsêac samob sêlic, go kêpô kêkôc ma gen̄. ³⁶ Go samob nêņ ŋalêlôm kêtû malô ma sen̄ gêņ sêwiņ. ³⁷ Ma aêac lau samob tan̄ an̄gôn̄ wan̄ nan̄, lau 276. ³⁸ Sen̄ gêņ e kêtom, go sêbaliņ gêņ taniņņa ŋagêdô kêsêp gwêc gêja gebe wan̄ êtu gaô.

Gwêc gesen̄ wan̄ su

³⁹ Gamên̄ ŋawê kêsa, mago sêjala gamên̄ kêtû katô atom, sêlic ŋasuc tolêlôm ten̄, tec sêsôm kêtû tôn̄ gebe Embe êtôm, go wan̄ naêpi bau an̄ņa tônê. ⁴⁰ Amboac tonan̄ dêdim anka gêngic kêsêp gwêc gêja, to sêgaboac gôliņ su ma segen̄ lac saun̄ jamoatêpôêņa sa, go mu gêliņ-gêliņ êsêac sêsô bau sêja. ⁴¹ Têdabiņ mêc ma wan̄ nêmn̄ņa kêsêmuņ e jan̄ajaņa kêsa, tec gwêc kêgasim jagêjac wan̄kuņa popoc. ⁴² Siņwaga sebe sênac lau kapoacwalôn̄ņa êndu gebe sêkêkôc nasêpi bau ma sêc sêna atom. ⁴³ Mago kapitai gebe ênam Paulu sa, tec gesen̄

êsêacnêḡ biḡ ma kêjatu lau, taḡ sêkêkôc kêtú tônḡ naḡ, gebe sêú taḡḡ sêsêḡ gwêc sêmuḡ ma nasêḡi bau. ⁴⁴ Go lau ḡagêdo sênsac katapa to waḡ ḡagêḡlêlôm ḡagêdo-gêdo. Êsêac sêgôm amboac tonanḡ, tec jasêḡi bau tomalagenḡ.

28

Paulu gêmoa nuc Malta

¹ Aêac anḡônḡ acgom, go anô nuc tau ḡaê gebe Malta. ² Malacm sêmoasiḡ aêac ḡanô. Êsêac sêboa ja ma sejonḡ aêac samob jaasêlu ja, gebe kom to malo gêgôm aêac. ³ Paulu gêsôb gabgab gebe naêkêḡ êḡi ja, tec ja gêoc moac teḡ ôli ḡandanḡ kêsa ma kêkêḡ kêsa jagêḡnac eḡ kêsêḡ lêma. ⁴ Malacm sêlic moac geḡkalenḡ ênê lêma ma sêsôm gêdêḡ taḡḡ gebe “ḡac tônê oc gêjac ḡamalac êndu. Eḡ gêjam samuc anḡa gwêc, mago gêwê ḡagêjô sa atom.” ⁵ Paulu kêdainḡ moac su kêḡi ja gêja, mago gêḡ teḡ gêgôm eḡ atom. ⁶ Êsêac sêsaê gebe eḡ lêma ênsuḡ auc ma êmac êndu elêmê. Sêônḡ seboḡ gêḡ teḡ êḡgôm eḡ e sêlic ḡanô masi, tec taêḡ gêjam biḡ teḡ kêtú wakuc gebe “eḡ anôtô teḡ.”

⁷ Nuc tau tonanḡ ḡakasêga tau nê ḡaê Pupli. Ênê gamêḡ ḡagêdo gêc tonanḡ, naḡ kêkôc aêac sa ma gêjac ja aêac bêc têlêac. ⁸ Ma ḡac tau tama ôli ḡawajaô kapôêḡ ma gêjam bu gêc. Tec Paulu kêsô gêdêḡ eḡ jaketeḡ mec ma kêkêḡ lêma gêsac eḡ e ḡac tau ôli ḡajam kêsa. ⁹ Gêgôm tonanḡ tec lau gêmac ḡagêdo anḡa nuc tonanḡa sêmêḡ, ma gêgôm êsêac ḡajam kêsa. ¹⁰ Lau tau tetoc aêac sa ḡanô e aêac abe alac ana ma sêkêḡ gêḡ, taḡ aêac apô lênaḡa naḡ, kêḡi waḡ gêdêḡ aêac.

Paulu gêo lasê Rom

11 Ajônj têlêac gêjaņa, go api Alesandrianênj waņ teņ alac aja. Waņ tau kêpoac tonañ gêdênj komô. Sêsap anôtô teņ latuagêc ôlinjbôm ñakatu gêc waņnêmņa. 12 Aêac asô Suraku ma aņgônj tonañ bêc têlêac. 13 Go asa aņga tonañ ma asô Regi, ma ñagelenj mula kêsêlênj ma alac e ñabêc kêtü luagêc ma asô Potiolo. 14 Aêac aja e atap lasitêwai ñagêdô sa sêņgônj tonañ. Êsêac tetenj aêac gebe aņgônj awinj êsêac bêc 7. Tonañ su, go aja Rom. 15 Lasitêwai aņga tonañ sêņô aêac ñawae ma sêpuc aêac tônia tônia sêmênj e dêdac aêac aņga Apiunê malac têtulu gêņņa to andu ñaclenņa têlêac. Paulu gêlic êsêac e gêjam danje Anôtô totêtac kêpa sugenj.

16 Aêac aô lasê Rom, go sêlôc sa gebe Paulu êmoa nê taunja êwinj sinwaga teņ ejop enj.

Paulu gêjam mêtê aņga Rom

17 Gêmoa e bêc têlêac gêjaņa acgom, go kêkalem Judanênj kasêga sa. Êsêac sêpi tagenj su, go kêsôm gêdênj êsêac gebe “O lasitêwaac, aê gagôm gêņ teņ gasenj gôlôac to tamenjinênj mêtê lanğwa atom, mago tec sêkôc aê tônia aņga Jerusalem ma sêkênj aê kasêp lau Rom lemenj. 18 Êsêac têtü Iêsu ñoc binj e sêlic gagôm sec amboac sênac aê ênduņa atom, tec sebe sêņgamboac aê su. 19 Judawaga sêôc binj aucgenj, tec ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe aoc ênac kaisara. Êsêac sêgôm tônia, mago aê gabe jaņgôlinj binj teņ êpi êsêac atom. 20 Kêtü binj tonañņa tec kakalem amac gebe jalic amac to jasôm binj êndênj amac gebe gaôc kapoacwalô tonec kêtü binj, taņ Israel sêkênj matenj nanņa.” 21 Go êsêac sêsôm gêdênj

en gebe “Papia tenj kêpi aôm anja Judaia gêdên aêac gêmên atom, ma ñac tenj anja lasitêwainên mênkêdôn to gêjac minj binj sec tenj kêpi aôm gêdên aêac anô atom. ²² Mago aêac abe anô binj, tañ taêm gêjam nanj acgom, gebe aêac anô ñawae gebe lau têt m gamêngeñ sesenj mêtê, tañ aôm kôsap tôn nanj elêmê.”

²³ Ma ac sêjac noc taunj kêpi bêc tenj, go êsêacnên taêsam dêdên enj sêja ênê andu, jagêjam mêtê gêwa Anôtônê gamên sa gêdên êsêac. Enj gêjam nenenj êsêac gebe sêkênj êwiñ Jesu to gêwa Mosenê binjsu ma propetenênj binj sa gêdênj êsêac kêtôm bêc to gelenjenj. ²⁴ Lau ñamakenj sêkênj gêwiñ Paulunê binj, ma ñamakenj sêkênj gêwiñ atom. ²⁵ Êsêacnênj binj keso tau ñapanj e sebe sêc sêna, tec Paulu kêsôm binj tecenec gebe “Ñalau Dabunj gêôc propete Jesaia awa sa gêdênj tamemi jagêdêngeñ ²⁶ gebe

‘Ôndênj lau tônê ôna ma ôsôm gebe
 Tanjemsunj anô, mago nêm kauc êsa atom
 to matemanô alic, mago ajala atom,
²⁷ gebe lau tônê nêñ ñalêlôm ñajana kêsâ
 ma tanjensunj gêôc auc to matenj gêmôb,
 tec matenjanô sêlic gênj sapu
 to tanjensunj sêñô binj atom,
 ma nêñ ñalêlôm sêjala gênj atom
 ma sebe sênam taunj ôkwi
 mênjanjôm êsêac ñajam êsa atom.’

²⁸ Amboac tonanj jasôm lasê êndênj amac gebe Anôtônê moasinj ênam ñamalach kêsina tonec enj kêkênj gêjac lau samuc ñawae. Êsêac tec oc sêkênj tanjenj.” [²⁹ Kêsôm binj tonanj su, ma Judawaga sêc jasêsôm taunj ñanô.]

³⁰ Paulu gêjam ôli nê gamêḡ ḡalêlôm ten ma gêmôa e jala samuc luagêc. En kêkôc lau, taḡ têtû ḡaclen dêdêḡ en sêja-sêja naḡ, sa samob, ³¹ ma gêjam mêtê kêpi Anôtônê gamêḡ to kêdôḡ biḡ kêpi Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugen ma lau ten sêkô en auc atom.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb